

တရားရေးကျေနပ်

JUDICIAL JOURNAL

အတွဲ (၁) အမှတ် (၁၂) နိုဝင်ဘာလ ၂၀၀၁

တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၉၇၂ အရ တစ်ကြိမ်တည်းရင်းလျှင်
ရက်သတ္တပတ်(၃)ပတ်ထက်မပိုစေရ။

၃၁၂

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး

တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး

အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး

ဒို့အရေး

ဒို့အရေး

ဒို့အရေး

တပ်မတော် ဖြိုခွဲသူ

ဒို့ရန်သူ

တပ်မတော် ဖြိုခွဲမည့်အကြံ

ဒို့လက်မခံ

ဘယ်သူခွဲခွဲ ဒို့မကွဲ

အမြဲစည်းလုံးမည်

တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း လေးစားပါ။

ချစ်ခင်ပါ။ တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံပါ။

တိကျမှန်ကန် စိတ်အားသန်

မြန်ဆန်ဆောင်ရွက် ပြည်သူ့တွဲက်

ပြည်ထောင်စု ဖြိုခွဲသူ

ပြည်သူ့ရန်သူ

နိုင်ငံဟော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေးသည်
ပြည်ထောင်စုသားအားလုံး၏ ပဓာနကျသော တာဝန်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့သဘောထား

ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး၊ အဆိုးမြင်ဝါဒများအား ဆန့်ကျင်ကြ။

နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။

နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။

ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

၁။	ဥပဒေတောင်အတွင်း	နေထိုင်ခြင်း။
	ခေတ်နှင့် ရန်သူ	ပြည်သာယာ။
၂။	မကောင်းမှုတူသည်	ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိ။
၃။	ရာဇဝတ်တော်	ပြေးမလွတ်။
၄။	ရဲနှင်ပြည်သူ	လက်တွဲကျ။
	ဒုစရိုက်ဟူသမျှ	ဖော်ထုတ်ကြ။

တရားရေးဂျာနယ်

၂၀၀၁-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၁၂)

မာတိကာ

တရားရုံး သတင်းလွှာ

- ❖ တရားသူကြီးချုပ် ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေး ခရီးသွားရောက်ခြင်း ၅
- ❖ နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံ့ရိုးရိုးယား နိုင်ငံသံအမှတ်ကြီး ဂါရဝပြု တွေ့ဆုံခြင်း? ၅
- ❖ ဒုတိယ မြို့နယ် တရားသူကြီးများလုပ်ငန်းဝင်သင်တန်း အမှတ်စဉ်(၁၃)နှင့်ပွဲ အခမ်းအနား ကျင်းပခြင်း ၈
- ❖ ၅၁ ကြိမ်မြောက် တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်လှူခြင်း ၁၀
- ❖ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့ရှိ သကျရွှေဂျောက်တော်အား ပြုပြင်ရန် ဒုတိယအကြိမ် အလှူတော်ငွေ လှူဒါန်းခြင်း ၁၂
- ❖ တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်တရားသူကြီးများ၏ (၁၈)ကြိမ်မြောက်လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း ၁၄

- ❖ ဗဟိုဝန်ထမ်းသက်သာဆေးခန်းဖွင့်ပွဲကျင်းပခြင်း ၁၇
- ❖ ၂၀၀၁ခုနှစ်၊ ဒုတိယအကြိမ် တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲ ကျင်းပမြှူလုပ်ခြင်း ၁၈
ဇေယျာတင့်ညို

တရားစီရင်ရေးရာ

- ❖ ဝယ်ဖျက်ခွင့်မရှိသော စွဲချက်မျိုး ၃၃
ဦးစိုးမြင့်၊ တရားရေး
- ❖ အရိုးအက်ရုံမျှဖြင့် ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာဟု ဆိုနိုင်မည်လော ၅၉
ဦးအုန်းခိုင်၊ တရားရေး
- ❖ အမှုရှုံးလို့ တရားသူကြီးကို မဟုတ်မမှန်စွပ်စွဲ၍ လိမ်လည်တိုင်တန်းသူအား တရားသူကြီးက ပြန်လည်တရားစွဲဆိုရာ ပြစ်မှုထင်ရှားလို့ ထောင်ကျရရှာပေါ့ ၅၆
ဦးအောင်မင်း

ဥပဒေသုတ

- ❖ ရူးသွပ်သူများအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ၇၉
ဦးဘသန်း၊ တရားရေး

တရားရုံးချုပ်ဝန်ကြီးရုံး

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး စာကြည့်တိုက်

English Section

❖ ကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေမှ သတ်မှတ်ပေးသော ပြဌာန်းချက်များ
ဦးဟန်ထွန်း၊ အခွန် ၃၆

သုတပဒေသာ

❖ ဝန်ထမ်းများမလိုက်စားအပ်သော တရားရန်ခံပါးနှင့် ဥပဒေများ ၂၁
ဒေါက်တာတင်အောင်အေး
❖ မူလေးရှားနိုင်ငံကွာလာလမ်ပူမြို့တွင် UNDCP အစီအစဉ်ဖြင့် ကျင်းပပြုလုပ်သော မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်မှု လေ့လာရေးသင်တန်းသို့ တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း ၆၅
ဦးကျော်ဝင်း
❖ ဥပဒေများပြဌာန်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း နည်းလမ်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း ၄၆

ဦးစန်းလွင်၊ တရားရုံးရှေ့နေ

စာတမ်း

❖ စာရိယူခင်းများ မြန်ဆန်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်သင့်သည့် နည်းလမ်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စာတမ်း ၈၁
ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်
တရားရေးဝန်ထမ်းအရာရှိများအထူးမွမ်းမံသင်တန်းအမှတ် (၂)

ရှေ့နေကျင့်ဝတ်သိက္ခာ

❖ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ ၇၅
ဒေါ်စုဇယ်

- ❖ Myanmar and the British Common Law System 2
U Kan Kaung
- ❖ Kachin Traditions and Customary Law 4 5
U Min Thu (Advocate)
- ❖ Application of Concept of "MENS REA" to statutory offences 9
U Aung Than Tun (Monywa)
- ❖ Juvenile Courts in Myanmar 18
U Ba Han
- ❖ Security System 24
Mya Thein

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်- ၆၇ /၂၀၀၁ (၁၀)
စာမူခွင့်ပြုအမှတ် - ၈၀ / ၂၀၀၁ (၁၁)

ဆက်သွယ်ရန်

စာတည်းအဖွဲ့

တရားရေးဂျာနယ်

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း- ၂၈၃၆၈၁

ထုတ်ဝေသူ

ဦးစိုးညွန့်

ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ တရားရုံးချုပ်

(ထုတ်ဝေခွင့် ယာယီ-၄၀၉)

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်
တရားရုံးချုပ် နှင့် ပြည်ထောင်စုတရားရုံးချုပ်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်

တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်)

၁။ ဦးအောင်တိုး	B.A.; B.L.	တရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးသန်းဦး	B.A.	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၃။ ဦးခင်မြင့်	Master Mariner (F.G); H.G.P.; R.L.	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး
၄။ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး	B.Sc.; B.L.; LL.M.; LL.D.	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး
၅။ ဦးမြင့်ခန့်	B.Sc., B.L.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး
၆။ ဦးချစ်လွင်	B.Sc.; B.L.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး
၇။ ဦးထွန်းရှင်	B.A.; R.L.; D.M.A.;	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး

(Advocate & Notary Public)

တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး)

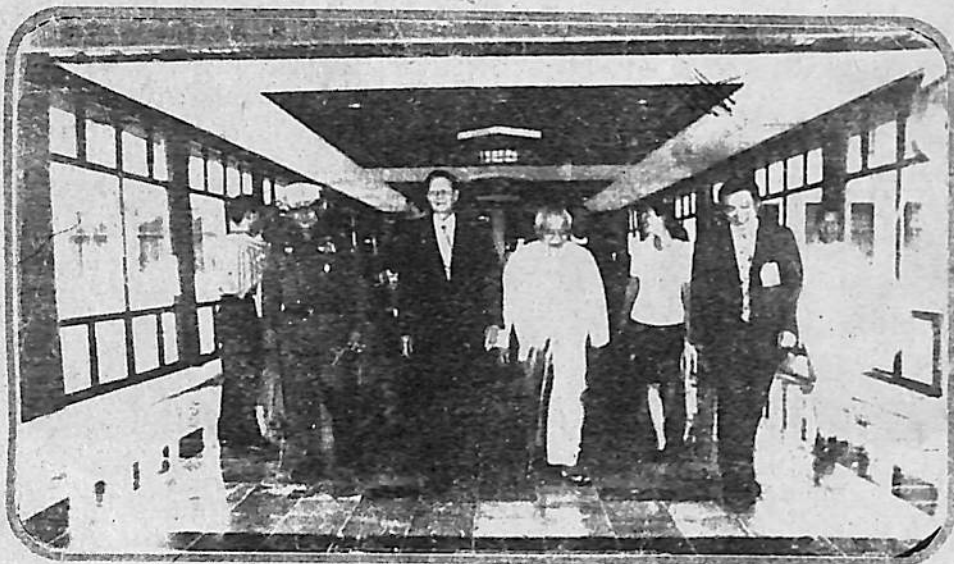
၁။ ဦးခင်မောင်လတ်	B.A.; B.L.; (Advocate)	ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်
၂။ ဦးစန်းတင့်ရီ	B.A. (Law); LL.B.	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး
၃။ ဦးမြင့်အောင်	B.A. (Law); LL.B.	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး
၄။ ဦးစိန်လှိုင်	B.A. (Law); LL.B.; LL.M.; (Advocate)	တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး

တရားရေးရာဌာနမှူး ဇုတည်းအဖွဲ့

၁။ ဦးတင်အေး	B.A.; H.G.P.; R.L.	ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	ဥက္ကဋ္ဌ
၂။ ဦးသက်ထွန်း	B.A.; B.L.;	ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	အဖွဲ့ဝင်
	Dip in French; (Advocate)	(တရားရုံးချုပ်၊ မန္တလေး)	အဖွဲ့ဝင်
၃။ ဦးကျော်ဝင်း	B.A. (Hons.); H.G.P.; R.L.	ညွှန်ကြားရေးမှူး (ပြစ်မှု)	အဖွဲ့ဝင်
၄။ ဦးစိုးညွန့်	B.A.; R.L.	ညွှန်ကြားရေးမှူး (တရားမ)	အဖွဲ့ဝင်
၅။ ဦးဆန်းထွန်း	B.A.; R.L. (Advocate)	ညွှန်ကြားရေးမှူး (စစ်ဆေးရေး)	အဖွဲ့ဝင်
၆။ ဦးစောစံလင်း	B.A. (Law); LL.B.	ညွှန်ကြားရေးမှူး (စီမံ၊ လေ့ကျင့်)	အဖွဲ့ဝင်
၇။ ဦးတင်ဝင်း	B.A.; R.L.	ညွှန်ကြားရေးမှူး (ထောက်ပံ့/ငွေစာရင်း)	အဖွဲ့ဝင်
၈။ ဦးစိုးမြင့်	B.Sc.; B.L.	အကြံပေးအရာရှိ (တရားရုံးချုပ်)	အဖွဲ့ဝင်
၉။ ဦးဘသန်း	B.A.; B.L.	အကြံပေးအရာရှိ (တရားရုံးချုပ်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၀။ ဦးဘဟန်	B.A.; R.L.	အကြံပေးအရာရှိ (တရားရုံးချုပ်)	အဖွဲ့ဝင်
၁၁။ ဦးအောင်ငွေ	B.A.	တိုင်းတရားသူကြီး	အဖွဲ့ဝင်
		(ရန်ကုန်တိုင်း တရားရုံး)	
၁၂။ ဒေါ်အေးအေးမင်း	B.A. (Law); LL.B.	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး	အတွင်းရေးမှူး
		(ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာနခွဲ)	

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်သော
ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့
ချစ်ကြည်ရေးခရီးသွားရောက်ခြင်း

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးခေါင်းဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့
တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေးခရီးထွက်ခွာရာ ရန်ကုန်အပြည်ပြည်
ဆိုင်ရာလေဆိပ်တွင် ပို့ဆောင်နှုတ်ဆက်သူများနှင့်အတူ တွေ့ရစဉ်

တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး ခေါင်းဆောင်သော မြန်မာကိုယ်စား
လှယ်အဖွဲ့သည် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေးခရီးသွားရောက်ရန်
၁၃.၅.၂၀၀၁ ရက်နေ့မွန်လွဲပိုင်းတွင် လေကြောင်း ခရီးဖြင့် ရန်ကုန်မြို့မှ ဘီဂျင်းမြို့သို့
ထွက်ခွာသွားပါသည်။

နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရုံးရုံးယားနိုင်ငံသံအမတ်ကြီး ဂါရဝပြုတွေ့ဆုံခြင်း

နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဆိုင်ရာ
နိုင်ငံရုံးရုံးယားနိုင်ငံသံအမတ်ကြီး His Highness Prince Ademola
Olugbade Aderele က တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီးချုပ်၏ ဧည့်ခန်းမသို့
လာရောက် ဂါရဝပြုတွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်စဉ်

တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးအား ဗန်ကောက်မြို့တွင် ရုံးစိုက်သည့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံရုံးရုံးယားနိုင်ငံ သံအမတ်ကြီး His Highness
Prince Ademola Olugbade Aderele သည် ၁၃.၇.၂၀၀၁ ရက်နေ့ မွန်းလွဲ
၁၄:၀၀နာရီအချိန်တွင် တရားရုံးချုပ် အဆောက်အအုံရှိ တရားသူကြီးချုပ်၏ ဧည့်ခန်းမသို့
လာရောက်ဂါရဝပြုတွေ့ဆုံပါသည်။

ထိုသို့တွေ့ဆုံရာတွင် တရားရုံးချုပ်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေးလည်း
တက်ရောက်ပါသည်။

ဒုတိယမြို့နယ် တရားသူကြီးများ လုပ်ငန်းဝင်သင်တန်း အမှတ်စဉ် ၁၃ ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနား ကျင်းပခြင်း

.....

တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်) ၌ ဖွင့်လှစ်သော ဒုတိယမြို့နယ် တရားသူကြီးများလုပ်ငန်းဝင်သင်တန်း အမှတ်စဉ် ၁၃ ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို ၁၆.၇.၂၀၀၁ ရက်နေ့ ၀၉:၀၀ နာရီတွင် တရားရုံးချုပ်၊ ဒုတိယထပ်ရှိ အစည်းအဝေးခန်းမ (၂) ၌ ကျင်းပရာ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး တက်ရောက် အမှာစကားပြောကြားပါသည်။

တရားသူကြီးချုပ်က အမှာစကားပြောကြားရာတွင် “ ဒုတိယမြို့နယ် တရားသူကြီးများအဖြစ်ရွေးချယ်ခန့်ထားခံရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအား တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် တရားရုံး စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ငန်းများကို ကျွမ်းကျင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းဝင်သင်တန်း ဖွင့်လှစ်ပို့ချခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဥပဒေပညာကို တက္ကသိုလ်တွင် သင်ကြားခဲ့ရပြီးဖြစ်သော်လည်း တရားစီရင်ရေးနယ်ပယ်မှာ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်သည့်အခါ အခက်အခဲမရှိရအောင်၊ တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများကို မည်သို့မည်ပုံ ဆောင်ရွက်ကြရမည်၊ ပေါ်ပေါက်လာမည့် ပြဿနာကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည် အစရှိသည့် သတိပြုစရာအချက်များ၊ မှတ်သားလိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းများ၊ ဆောင်ရန် ရှောင်ရန် စသည့် အချက်အလက်များကို လက်တွေ့ကျကျ သင်ကြားပို့ချပေးလိုက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းကို တာဝန်ယူသည့်နေရာမှာ သက်ဆိုင်ရာဥပဒေများကို နားလည်တတ်ကျွမ်းနေရုံသာမက ဗဟုသုတကြွယ်ဝပြည့်စုံသူများ ဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်သည့်အတွက် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်၊ စီရင်ထုံးများကို အမြဲမပြတ် လေ့လာဖတ်ရှုရန် လိုအပ်သလို ဗဟုသုတဖြစ်စေသည့် အခြားစာအုပ်စာပေ များကိုလည်း လေ့လာဖတ်ရှုကြရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်က ချမှတ်ထားသည့် မူဝါဒများ၊ နိုင်ငံတော်အ

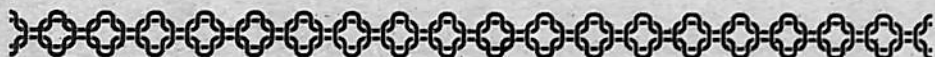

ကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်ချက်များကို မျက်ခြည်မပြတ် လေ့လာဖတ်ရှု မှတ်သားလိုက်နာ ကြရန်လည်း လိုအပ်ကြောင်း၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဖြစ် ကြသည်နှင့် အညီ ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို တိကျစွာလိုက်နာ ပြုမူကျင့်ကြံနေထိုင်ကြရန်နှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တစ်ဦးသည် နိုင်ငံတော်အတွက် (၂၄) နာရီ တာဝန်ရှိသည်ကို နားလည်သဘော ပေါက်ထားရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ ကျေးဇူးသစ္စာကို စောင့်သိရှိသေကြ ရန်၊ တရားသူကြီးများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည့်အတွက် အကျင့်သိက္ခာ၊ သီလ၊ သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသူများ ဖြစ်ရန်နှင့် စိတ်ဓာတ်ရေးရာတွင်လည်း ‘မယိမ်းမယိုင်ခိုင်မြဲရန် မိမိကိုယ်တိုင် ပြုစုပျိုးထောင်ကြရန် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခု သင်တန်းတွင် ပို့ချချက်များအားလုံးသည် မောင်တို့မယ်တို့ လုပ်ငန်းခွင်မှာ လက်တွေ့ ကြုံရမည့် ကိစ္စရပ်များကို အထူးသင်ကြားပို့ချမှာ ဖြစ်သည့်အတွက် ဂရုတစိုက် လေ့လာမှတ်သားကြရန် လိုအပ်ကြောင်း” စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းမှာကြားသွားပါသည်။

သင်တန်းဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားသို့ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးခင်မြင့်၊ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးမြင့်သိန်း၊ ဦးချစ်လွင်၊ ဦးထွန်းရှင်၊ တရားရုံးချုပ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေးနှင့် ညွှန် ကြားရေးမှူးများ၊ အကြံပေးအရာရှိများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ရုံးအဖွဲ့မှူးနှင့် ဖိတ် ကြားထားသူများ တက်ရောက် ကြပါသည်။

အဆိုပါ သင်တန်းသို့ သင်တန်းသား၊ သင်တန်းသူ (၅၀) ဦး တက်ရောက်ကြ ပြီး သင်တန်းကာလမှာ ရက်သတ္တ (၁၄)ပတ်ကြာမြင့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သင်တန်းဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို နံနက်ပိုင်းတွင် ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

၅၁ ကြိမ်မြောက် တရားရုံးများ ဆိုင်ရာဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်လှူခြင်း

နိုင်ငံတော်တရားသူကြီးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း၏(၅၁)ကြိမ်မြောက် ဝါဆိုသင်္ကန်းဆက်ကပ်လှူဒါန်းပွဲတွင် သံဃာတော်များအား နေ့ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်းစဉ်

၁၆

တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့် ဇနီးဒေါ်အေးကြည်တို့အား အမှုထား၍ တရားရုံးများဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း၏ (၅၁) ကြိမ်မြောက် ဝါဆိုသင်္ကန်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပွဲအခမ်းအနားကို ၄. ၈. ၂၀၀၁ ရက်နေ့ ၀၇:၀၀ နာရီတွင် ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ကြားတောရလမ်းရှိ တရားရုံးများဆိုင်ရာဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်းဓမ္မာရုံတွင် ကျင်းပသည်။

ရှေးဦးစွာ ဆူခါးပရိယတ္တိစာသင်တိုက် ပချီနနာယကဆရာတော် ဘန္တန္တဇနိတထံမှ ပရိသတ်များက ငါးပါးသီလခံယူဆောက်တည်၍ သံဃာတော် အရှင်သူမြတ်တို့က ပရိတ်တရား တော်များရွတ်ဖတ်ပူဇော်ကြပြီး တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးနှင့် ဇနီး ဒေါ်အေးကြည်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးချုပ်ညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယညွှန် ကြားရေးမှူးများ၊ ရုံးအဖွဲ့မှူးနှင့် ဝန်ထမ်းမိသားစုများက သံဃာတော် (၁၅) ပါးတို့အား ဝါဆိုသင်္ကန်းများနှင့် လှူဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။

ထို့နောက် ဆရာတော်ကြီးထံမှ အနုမောဒနာ တရားတော်နာယူကြပြီး ရေစက်ချ အမျှဝေကာ ဗုဒ္ဓသာသနံစိရံတိဌတုသုံးကြိမ်ရွတ်ဆို၍ အခမ်းအနားကို ရုပ်သိမ်းပြီးနောက် ဆရာတော်ကြီးများအား ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့ရှိ

သကျရွှေဂူ ကျောက်စေတီတော်အား

ပြုပြင်ရန် ဒုတိယအကြိမ်အလှူတော်ငွေ လှူဒါန်းခြင်း

တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ်၊ ဒုတိယ တရားသူကြီးချုပ်များ၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများအား အမှုထား၍ တရားရေးမိသားစုများက ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့မှ သကျရွှေဂူ ကျောက်စေတီတော်အား ပြုပြင်မွမ်းမံရန်အတွက် ဒုတိယအကြိမ်အလှူတော် ငွေကျပ် ၁၇ သိန်းပေး အပ်လှူဒါန်းသည့် အခမ်းအနား ကို ၁၈. ၈.၂၀၀၁ နံနက် ၀၈:၃၀နာရီအချိန်တွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ တာမွေမြို့နယ်၊ တာမွေလေးရပ်ကွက်ရှိ အောင်မြေ ဗောဓိဓမ္မရိပ်သာ အလိုတော်ပြည့်ကျောင်းတိုက်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။

အခမ်းအနား အစီအစဉ်အရ ပထမဦးစွာ နမောတဿသုံးကြိမ်ရွတ်ဆိုပြီး အခမ်း အနား ဖွင့်လှစ်ပြီးနောက် တိပိဋကဓရ ပါဠိမြန်မာစာချဆရာတော် ဓမ္မာစရိယသကျ သီဟာဒန္တ သုစိတ္တဘိဝံသထံမှ ငါးပါးသီလတော်ကို ခံယူဆောက်တည်ပါသည်။ ဆက် လက်၍ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယ တရားသူကြီး ချုပ်များဖြစ်ကြသော ဦးသန်းဦးနှင့် ဦးခင်မောင်လတ်တို့မှ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ မြောက်ဦးမြို့ရှိ သကျရွှေဂူ ကျောက်စေတီတော်အား ပြုပြင်မွမ်းမံရန် ဒုတိယအကြိမ်အလှူတော်ငွေကျပ် ၁၇သိန်းကို ဆရာတော်ထံ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းရာ ဆရာတော်မှ လက်ခံရယူပါသည်။

အခမ်းအနားတွင် သီရိသုဓမ္မမဏိဇောကဓရ ဦးကျော်မင်းက အလှူငွေကျပ် ၃သိန်း၊ ဦးဆိုင် - ဒေါ်ကျင်လွှီတို့အား အမှုထား၍ ဦးလှမင်း-ဒေါ်တင်တင်ဝင်း သမီး မခိုင်ဇာလင်း၊ သား မောင်သော်ဇာ လင်းသားသမီးတစ်စုက အလှူငွေကျပ် ၁သိန်း၊ ဗိုလ်မှူး သန်းဆွေ(ငြိမ်း) - ဒေါ်စိန်မြိုင်တို့က အလှူတော် ၁သိန်း၊ ကွယ်လွန်သူ ဖခင်ကြီး ဦးဟန်တင်အား ရည်စူး၍ မိခင်ဒေါ်ဖွားရှင်အားအမှုထားပြီး အင်းစိန်မြို့နယ် တရားရုံးတွဲဖက်မြို့နယ် တရားသူကြီး ဒေါ်လှလှသိန်းက အလှူငွေကျပ် ၁သိန်းတို့ကို

အသီးသီးလှူဒါန်းကြရာ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက လက်ခံရယူပြီး အလှူရှင်များအား ဂုဏ်ပြုနုတ်တမ်းလွှာ ပြန်လည်ပေးအပ်ကာ ကျေးဇူးတင်စကားပြန်လည်ပြောကြားပါသည်။

ထို့နောက် ဆရာတော်ထံမှ အနုမောဒနာ တရားတော်နာယူကြပြီး ရေစက်ချအမျှဝေကာ ဗုဒ္ဓသာသနံ စိရုံတိဌတုသုံးကြိမ်ရွတ်ဆို၍ အခမ်းအနားကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါသည်။

အဆိုပါ အခမ်းအနားသို့ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုး၊ ဒုတိယ တရားသူကြီးချုပ်များဖြစ်ကြသော ဦးသန်းဦးနှင့် ဦးခင်မောင်လတ်၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးချုပ်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ပြည်နယ်/တိုင်း/ခရိုင်တရားသူကြီးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ရုံးအဖွဲ့မှူးတို့လည်း တက်ရောက်ပါသည်။

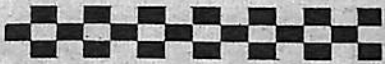
တရားရုံးချုပ် ပြည်နယ် / တိုင်း ၊

ခရိုင်တရားသူကြီးများ၏ (၁၈) ကြိမ်မြောက်
လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေး
ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း

တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်တရားသူကြီးများ၏ (၁၈)ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေး ပထမနေ့ကို ၂၀၈.၂၀၀၁နေ့ နံနက် (၈) နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ် ဒုတိယထပ်ရှိ အစည်းအဝေး ခန်းမ (၂)၌ ကျင်းပပြုလုပ်သည်။

ယင်းအစည်းအဝေးသို့ တရားသူကြီးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များ၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အကြံပေးအရာရှိများ၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်းတရားသူကြီးများ၊ ခရိုင်တရားသူကြီးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ရုံးအဖွဲ့မှူး တို့တက်ရောက်သည်။

ရှေးဦးစွာ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက အမှာစကားပြောကြားရာတွင် “ယခု ကျင်းပမည့် (၁၈) ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးမှာ တက်ရောက်လာသော ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင် တရားသူကြီးများက မိမိတို့ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင် အသီးသီးတွင်အမှုများ စစ်ဆေး စီရင်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ တရားရုံးကို စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို မည်မျှအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ မည်သို့သော အခက် အခဲမျိုးကြုံတွေ့ရသည်၊ လက်တွေ့အားဖြင့် မည်သို့ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခဲ့သည်အစရှိသဖြင့် ဆွေးနွေးတင်ပြဖို့ ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ထူးခြားသော မူခင်းဖြစ်စဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းတင်ပြကြရန် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ တရားရုံးများက အမှန်တရားကိုရှာပြီး ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်စွာ တရားမျှတသည့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် အလိုအပ်ဆုံးအဓိကအချက် ဖြစ်ပါ ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် တရားသူကြီးများသည် နိုင်ငံတော်၏ ရည်မှန်းချက်၊ ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများ၊ နိုင်ငံတော်၏ ဦးတည်ချက်များကို မျက်ခြည် မပြတ်ဘဲ မိမိတို့အဆုံး

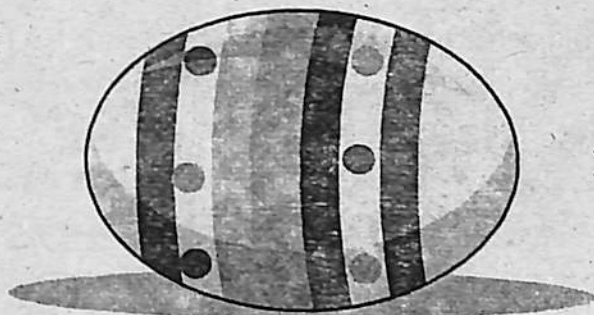
အဖြတ်ပြုသည့်အခါ အရာရာကို နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးအမြင် တို့ဖြင့် ရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး၊ နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲများ၏ ဩဝါဒလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အညီ ဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့၏ တရားစီရင်ရေးမူသည် နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးကို လည်းကောင်း၊ ပြည်သူများ၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်းဖြစ်ထွန်းစေရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း ထို့ကဲ့သို့တော် တည့်မှန်ကန်သော တရားစီရင်ရေးစနစ်ဖြစ်ထွန်းလာအောင် ကြိုးပမ်းသည့်နေရာတွင် မိမိတို့ တရားသူကြီးများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို စောင့်ထိန်းခြင်း၊ တရားသူကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ်ကို မဖောက်မပြန်လိုက်နာခြင်း၊ ပေးအပ်ထားသော တရားသူ ကြီး တာဝန်ကို ရဲစွဲတည်ကြည်စွာ မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုကြဖို့ အလေးအနက်မှာ ကြားလိုပါကြောင်း၊ ဤအချက်များသည် တရားစီရင်ရေး စနစ်သစ်ကို တည်ဆောက်နေရာတွင် မလွဲမသွေသတိချပ် လိုက်နာရမယ့် အချက်များ ဖြစ်လာကြောင်း ထိုအချက်များကို ဆန့်ကျင်ဆောင်ရွက်သည့် တရားသူကြီးများ၊ ပေါ့လျော့စွာ လုပ်ကိုင်သော တရားသူကြီးများအား နိုင်ငံတော်အကျိုးကို ရှေ့ရှုပြီး ထိရောက်စွာ ထိုက်သင့်သည့်အရေးယူမှုများကို မလွဲမသွေပြုလုပ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါကြောင်း တရားသူကြီးတစ်ဦးချင်းသည် မိမိတို့တွင် ရှိသင့် ရှိထိုက်သော အရည်အချင်းများ ရှိနေကြမှလည်း မှန်မှန်ကန်ကန်စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းရှိမည်ဆိုသည်ကို အစဉ်သတိပြုနေ ကြရန် လိုအပ်ပါကြောင်း ပြောကြားပါသည်။”

တရားသူကြီးချုပ်က ဆက်လက်၍ နိဂုံးချုပ်ပြောကြားရာတွင် ယနေ့မှစတင်ပြီး နှစ်ရက် တိုင်တိုင်ကျင်းပမည့် လုပ်ငန်း ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတွင် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍ၊ တရားရုံး စီမံခန့်ခွဲရေးကဏ္ဍတို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး မိမိတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် မိမိတို့တင်ပြစရာရှိသည်များကို မချင်းမချန်တိုတိုနဲ့ ရှင်းလင်းစွာ တင်ပြကြပါ။ တရား စီရင်ရေးလုပ်ငန်းများ လျင်လျင်မြန်မြန်ပြီးစီး အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးကို ရှေ့ရှုပြီး ကောင်းမွန်သောအကြံပြုချက်များကိုလည်း တင်ပြကြပါရန် တိုက်တွန်းပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါကြောင်း ပြောကြားပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များဖြစ် ကြသော ဦးသန်းဦးနှင့် ဦးခင်မောင်လတ်တို့မှ အမှာစကားပြောကြားပြီးနောက် ညွှန် ကြားရေးမှူးချုပ် တရားရုံးချုပ် (ရန်ကုန်)နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ် (မန္တလေး) တို့က (၁၇)ကြိမ်မြောက်လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးတွင် ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များအပေါ် တရားရုံးချုပ်မှ ဆောင်ရွက်ထားရှိမှု အခြေအနေများကို ဆွေးနွေးတင်ပြကြပါသည်။ ထို့နောက်အစည်းအဝေးအစီအစဉ်အတိုင်း ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်တရားသူကြီး

အသီးသီးတို့က တရားစီရင်ရေးအခြေအနေနှင့် တရားရုံးလုပ်ငန်း အခြေအနေများကို အစီအရင်ခံတင်ပြဆွေးနွေးကြပြီး ပထမနေ့ညှိနှိုင်း အစည်းအဝေးကို ညနေ ၁၇:၀၀နာရီတွင် ရုပ်သိမ်းပါသည်။

တရားရုံးချုပ်၊ ပြည်နယ်၊ တိုင်း၊ ခရိုင်တရားသူကြီးများ၏ (၁၈) ကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း အစည်းအဝေး ဒုတိယနေ့ကို ၂၁.၈.၂၀၀၁ရက်နေ့ နံနက်(၉)နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ် ဒုတိယထပ်ရှိ အစည်းအဝေးခန်းမ (၂)၌ ဆက်လက် ကျင်းပပြုလုပ်သည်။

တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးခင်မြင့်၊ ဒေါက်တာ တင်အောင်အေး၊ ဦးမြင့်သိန်း၊ ဦးချစ်လွင်၊ ဦးထွန်းရှင်၊ ဦးစန်းတင့်ရီ၊ ဦးမြင့်အောင်၊ ဦးစိန်လှိုင်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်များဖြစ်ကြသော ဦးခင်မောင်လတ်၊ ဦးသန်းဦးတို့က အသီးသီး အမှာစကားပြောကြားပြီး တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက နိဂုံးချုပ်အမှာစကားပြော ကြားကာ အစည်းအဝေးအခမ်းအနားကို ညနေပိုင်းတွင် ရုပ်သိမ်းပါသည်။

ဗဟိုဝန်ထမ်းသက်သာဆေးပေးခန်းဖွင့်ပွဲ ကျင်းပခြင်း

တရားရုံးချုပ်(ရန်ကုန်)ဗဟိုဝန်ထမ်းသက်သာရုံးတွင်း ဆေးပေးခန်းဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို ၁၅ . ၈ . ၂၀၀၁ မွန်းလွဲပိုင်းတွင် တရားရုံးချုပ် ဒုတိယထပ်ရှိရုံးတွင်း ဆေးပေးခန်း၌ ကျင်းပရာ တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးက ဖဲကြိုးဖြတ် ဖွင့်လှစ်ပေးပါသည်။ ယင်းဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ် ဦးသန်းဦး၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးခင်မြင့်၊ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး၊ ဦးမြင့်သိန်း၊ ဦးချစ်လွင်၊ ဦးထွန်းရှင်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အကြံပေးအရာရှိများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် တာဝန်ရှိသူများ တက်ရောက် ကြပါသည်။ ထိုရုံးတွင်း ဆေးပေးခန်းကို နေ့စဉ်ရုံးချိန် အတွင်း ဖွင့်လှစ်ထား ရှိမည်ဖြစ်ပြီး ဝန်ထမ်းနှင့် ဝန်ထမ်းမိသားစုများအား အခမဲ့ကုသပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဒုတိယအကြိမ် တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်း

ဇေယျာတင့်ညို

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဒုတိယအကြိမ် တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲနှင့်
ဆုပေးပွဲ အခမ်းအနားတွင် တရားသူကြီးချုပ် ဦးအောင်တိုးမှ အမှာစကား ပြောကြားစဉ်

တရားရုံးချုပ်သည် ဝန်ထမ်းများအား ကျန်းမာပျော်ရွှင်စေပြီး၊ ချစ်ခင်စည်းလုံးမှု
တိုးပွားစေရန် ဝန်ထမ်းများနှင့် သင့်လျော်သော အားကစားလှုပ်ရှားမှုများကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက်
ရှိရာ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဒုတိယအကြိမ်မြောက်တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲကို ၂၀၀၁
ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့မှ ၂၀၀၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့ အထိ
ကျင်းပပြုလုပ်ပေးခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ပထမအကြိမ် တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲ အတွေ့အကြုံများအပေါ်အခြေပြုပြီး၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဒုတိယအကြိမ်ပြိုင်ပွဲအတွက် အားကစားသမားအမည်စာရင်းတောင်းခေါ်ခြင်း၊ ပြိုင်ပွဲစီမံချက်ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဆင့်ဆင့်လမ်းညွှန်မှုခံယူခြင်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးနောက် ပြိုင်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခုနှစ်ပြိုင်ပွဲသို့ တရားရုံးချုပ်မှ အားကစားသမား ၁၂ ဦး၊ ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်းရှိမြို့နယ် တရားရုံးများမှ အားကစားသမား ၄ ဦး၊ စုစုပေါင်းအားကစားသမား ၁၆ ဦး ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

ယခင်နှစ်ပြိုင်ပွဲတွင် သက်ကြီးတန်းနှင့် သက်ငယ်တန်းဟူ၍ ခွဲခြားပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ယခုနှစ်ပြိုင်ပွဲအား အလွတ်တန်းပြိုင်ပွဲအဖြစ် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့တွင် ပြိုင်ပွဲစတင် ကျင်းပခဲ့ရာ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ဦးခင်မြင့်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးတင်အေးနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ တက်ရောက်ကြည့်ရှုအားပေးခဲ့ပါသည်။ တရားရုံးချုပ်မြေညီထပ်တွင် ပွဲစဉ်ပေါင်း (၃၀) ယှဉ်ပြိုင်ကစားခဲ့ကြပြီးနောက် တတိယနေရာလုပွဲနှင့် ဗိုလ်လုပွဲတို့ကို (၁၄-၉-၂၀၀၁)ရက်နေ့တွင် တရားရုံးချုပ် တရားခွင်အမှတ် (၁)၌ ဆုပေးပွဲ အခမ်းအနားနှင့် အတူကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲနှင့် ဆုပေးပွဲ အခမ်းအနားသို့ တရားသူကြီးချုပ်၊ ဒုတိယတရားသူကြီးချုပ်၊ တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးများနှင့် ဦးစီးအရာရှိများ၊ ရန်ကုန်တိုင်းတရားသူကြီး၊ တွဲဖက်တိုင်းတရားသူကြီးနှင့် မြို့နယ်တရားသူကြီးများ၊ ဖိတ်ကြားထားသူများနှင့် အားကစားဝါသနာရှင် ရုံးဝန်ထမ်းများတက်ရောက်အားပေးခဲ့ကြပါသည်။

ဆုပေးပွဲ အခမ်းအနားတွင် တရားသူကြီးချုပ်မှ အခမ်းအနားဖွင့်အမှာစကားပြောကြားရာ၌ တရားရုံးချုပ်အနေနဲ့ အခြေအနေပေးပြီး ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်တဲ့ အားကစားများကို မျက်ခြည်မပြတ်ဘဲအား ပေးချီးမြှင့်လျက်ရှိတာ အားလုံးအသိပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ အားကစားလုပ်ခြင်းဟာ အသက်မရွေး၊ ကျားမ- မရွေးတစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းလိုက်စားသင့်ကြောင်း အားကစားအမျိုးမျိုးအနက် စားပွဲတင် တင်းနစ် အားကစားနည်းဟာငွေကြေးအကုန်အကျနည်းပြီး အချိန်မီနစ်ပိုင်းလောက်နဲ့ ကျန်းမာရေးညီညွတ်စေတဲ့ အားကစားနည်းဖြစ်ကြောင်း၊ အားကစားဝါသနာရှင်များအားမှာကြားလိုတာကတော့ အားကစားခါးဆက်ပြတ် မသွားရေးအတွက် တာဝန်ရှိသူများနဲ့ အားကစားကျွမ်းကျင်နားလည်သူများမှ မျိုးဆက်သစ်အားကစားသမားများအား တွဲခေါ်ခြင်း၊ ချီးမြှင့်အားပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သလိုမျိုးဆက်သစ် အားကစားသမားများအနေနဲ့ အားကစားစိတ်ဓာတ်အပြည့်နဲ့ မိမိအလုပ်ခွင်ကို မထိခိုက်စေဘဲ လေ့ကျင့်မှုအမြဲရှိနေရန် လိုအပ်ကြောင်းဖြင့် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် တတိယနေရာလုပွဲတွင် တရားရုံးချုပ်မှ မောင်အောင်မင်းထွဋ်နှင့် မောင်သောင်းတန်တို့ကလည်းကောင်း၊ သက်ကြီးသရုပ်ပြပွဲအဖြစ် တရားရုံးချုပ် တရားမ

တရားစီရင်ရေးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးတိုက်ပိ(တရားစီရင်ရေး)နှင့် ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းခရိုင် တရားရုံးမှ ဒုတိယခရိုင်တရားသူကြီး ဦးကျောက်တို့က လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်လှပွဲအဖြစ် ကျောက်တံတားမြို့နယ် တရားရုံးမှစာရေးအဆင့် (၁)မောင်ဇော်မင်းပိုင်နှင့် လမ်းမတော်မြို့နယ် တရားရုံးမှဆင့်စာ စာရေး မောင်အောင်စည်တင် တို့ကလည်းကောင်း၊ ယှဉ်ပြိုင်ကစားကြသည် များကို အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်လာကြသူများမှ ကြည့်ရှုအားပေးခဲ့ကြပါသည်။

ပြိုင်ပွဲများအပြီးတွင် တရားသူကြီးချုပ်မှ ပထမဆုရရှိသူမောင်ဇော်မင်းပိုင်၊ ဒုတိယဆုရရှိသူ မောင်အောင်စည်တင်နှင့် တတိယဆုရရှိသူ မောင်အောင်မင်းထွဋ်တို့အား လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ တရားသူကြီးချုပ်မှ တရားမ တရားစီရင်ရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးတိုက်ပိ(တရားစီရင်ရေး)နှင့် ဒုတိယခရိုင်တရားသူကြီး ဦးကျောက်တို့အား ဂုဏ်ပြုဆုများကို လည်းကောင်း အသီးသီး ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဒုတိယအကြိမ် တရားရုံးချုပ် စားပွဲတင် တင်းနစ်ပြိုင်ပွဲမှာ အောင်မြင် စွာပြီးဆုံးခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ တရားရုံးချုပ်သည် ဝန်ထမ်းများ၏ သက်သာချောင်ချိရေးကို အလေးပေး ဆောင်ရွက်နေသည့် နည်းတူအားကစားကိစ္စရပ်များကိုလည်း အလေးထားဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် မိမိတို့ကျွမ်းကျင်သော ဝါသနာပါရာ အားကစားများကို အလုပ်ခွင်၊ အလုပ်ချိန်မထိခိုက်စေဘဲ အမြဲလေ့ကျင့်ကြရန် တိုက်တွန်းရေးသားလိုက်ရပါသည်။

ဒုဗျာတင်ညို

ဝန်ထမ်းများ မလိုက်စားအပ်သော တရားရန်ကုန်တရားရုံး ဥပဒေများ

‘ဝန်ထမ်း’ ဟူသည် နိုင်ငံတော်၏ လစာငွေ၊ ရိက္ခာ၊ အထောက်အပံ့များကို ရရှိခံစားကြ၍ နိုင်ငံတဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေကြသူများဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပဒေသရာဇ်ခေတ်ကမူ “မင်းမှုထမ်း” ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင်မူ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိုဥပဒေ(Penal Code) ပုဒ်မ ၂၁ ၌ “ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း” (Government Servant) အမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြဖွင့်ဆို ရှင်းလင်းထားသည်။ နိုင်ငံအစိုးရ (သို့မဟုတ်) အစိုးရက ဥပဒေစည်းမျဉ်းနှင့်အညီ တာဝန်လွှဲအပ်ထားသော ဝန်ထမ်းဌာနအကြီးအကဲများက ရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်းခံရသူများကို “နိုင်ငံဝန်ထမ်း” သို့မဟုတ် “အစိုးရဝန်ထမ်း” ဟုလည်း သုံးနှုန်းခေါ်ဆိုကြသည်။ ဝန်ထမ်းအမျိုးအစားကိုလိုက်၍ “အမှုထမ်း” “အရာထမ်း” ဟူ၍လည်း ခွဲခြားခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းခဲ့ကြသည်။

“ဝန်ထမ်း” ဟူသည် နိုင်ငံတော်၏ အကျိုးစီးပွားကို ရှေးရှု ဆောင်ရွက်ကြသူများဖြစ်သည်။ အဆင့်ဆင့်သော ဝန်ထမ်းများသည် မိမိတို့အားအပ်နှင်းထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့် တာဝန်ကို ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ မှန်ကန်မျှတစွာ

ပါမောက္ခ ဒေါက်တာတင်အောင်အေး

စီမံခန့်ခွဲကြရသည်။ တရားစီရင်စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ကြရသည်။ “တာဝန်ပေး၍ တာဝန်ယူပြီးလျှင် တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းရွက်ကြရမည်။ အဆင့်ဆင့်သော အထက်အဖွဲ့အစည်းဌာနများသို့လည်း တာဝန်ခံကြရမည်” ဖြစ်သည်။

“ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း” များသည် “မိမိတို့အား အပ်နှင်းထားသော လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အာဏာဘောင်ကို ကျော်လွန်၍ သော်လည်းကောင်း၊ လျော့နည်း၍ သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိ” ဟူသော စီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေမူ (Administrative Law Principle) အခြေခံသဘောတရားကို သတိချပ်အပ်သည်။ ဤဥပဒေအခြေခံမူသည် တိုင်းပြည်နိုင်ငံတစ်ခုတွင် စီမံခန့်ခွဲရေးအာဏာ (သို့မဟုတ်) တရားစီရင်ရေးအာဏာ အပ်နှင်းခြင်းခံရသော ဝန်ထမ်းဌာန အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက အာဏာအလွဲမသုံးမိစေရန် (Misuse of power) သို့မဟုတ် မှန်ကန်မျှတသော တရားစီရင်ရေး လမ်းကြောင်းမှ တိမ်းပါးချွတ်

ချော်မှု (Miscarriage of justice) မရှိစေရန် တို့အတွက် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအစိုးရ၊ ဥပဒေပြု အာဏာပိုင်တို့သည် ဥပဒေလုပ်ထုံးနှင့်မညီသော စီမံ သူ (သို့မဟုတ်) တရားစီရင်သူတို့၏ ဆုံးဖြတ်စီရင် ချက်များကို ဥပဒေနှင့်အညီပြန်လည်တည်မတ် ပြင် ဆင်ပယ်ဖျက်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာကိုလည်း အထက်အဖွဲ့အစည်းဌာနများသို့ ဥပဒေဖြင့် ပြဌာန်း အပ်နှင်းထားကြရသည်။ နိုင်ငံအစိုးရမင်း၊ ဥပဒေ ပြုအာဏာပိုင် ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းတို့သည် ဝန်ထမ်းများ မလိုက်စားအပ်သောတရားခုနစ်ပါး (အဂတိတရားလေးပါး+တံစိုးသုံးပါး)နှင့် စပ်ဆိုင် သည့် တားမြစ်ချက်၊ အမိန့်၊ ဥပဒေများကို ခေတ် ကာလအလျောက် ထုတ်ပြန်ပြဌာန်း၍ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရသည်။ တရားမျှတမှန်ကန်သော အဆုံးအဖြတ်ကို ပြည်သူပြည်သားများ ဥပဒေနှင့် အညီ ရရှိခံစားစေရန်ဖြစ်ပေသည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ် မင်းမှုထမ်းနှင့် ကျမ်းသစ္စာ

မြန်မာဘုရင်နိုင်ငံတော်တွင် ဘုရင်တစ်ပါးထီး နန်းတက်၍ တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ် သည့်အခါ မင်းညီ၊ မင်းသား၊ မင်းဆွေ၊ မင်းမျိုး၊

မူးတော်၊ မတ်တော်၊ စော်ဘွား၊ စော်ခံ၊ မြို့စား၊ မြို့ဝန်၊ စုရေးစုကိုင်၊ သူဌေးသူကြွယ်၊ မြို့သူကြီး၊ ရွာသူကြီး၊ မြင်းခေါင်းမြင်းစီး၊ သွေးသောက်ကြီး၊ ဒိုင်းခေါင်း၊ အိပ်ဖန်စောင့်၊ အဝန်းငယ်သား ...စသော မင်းမှုထမ်းတို့သည် ဘုရင်သစ္စာကို ခံယူကြရသည်။ ကျမ်းသစ္စာပါသည့်အတိုင်း သစ္စာဆို၍ သစ္စာရေ သောက်ပြီးမှ အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ခွင့် ရပေသည်။ ကျမ်းသစ္စာမှာ ... “ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား... အမိန့်တော်ရှိသည်...

* “... ငါ့ကိုသာ အရှင်မှတ်၊ လက်ဝါးကဲ့သို့ မကျင့်နှင့်၊ ဖဝါးကဲ့သို့ကျင့်၊ တိုင်းရေးပြည် ရေး သာသနာတော်ရေး အကျိုးစီးပွားရှိမည် ကိုသာ အစွမ်းသတ္တိရှိသည့်အတိုင်း ပြေကုန် အောင်ထမ်း၊ ရှောင်လွှဲရိုးမယ်ဖွဲ့၍ မကျင့်နှင့်၊ သာသနာတော်ရေး၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ အ ကျိုးစီးပွား ယုတ်လျော့မည်ကို တစ်ဆံခြည် မျှ မကျင့်ကြံနှင့်၊ သူတစ်ထူးတို့ ပြုကျင့် သည်ကို သိလျှင်လည်း နိုင်အောင်မြင်၊ မ မြင်နိုင်လျှင် ငါနှင့် မူးမတ်တို့ကိုလျှောက်...

... ယခုပေးသည့် သစ္စာတော်အတိုင်း တည် အောင်ကျင့်၊ မကျင့်ယွင်းသွေဖောက်ပြန်လေ သော်.. မည်ကဲ့သို့ဖြစ်၍ .. သေစေသောဟူ လေ...” ဟူသော(၂၄)ချက်ပါ သစ္စာတိုင်ခြင်း များ ရွတ်ဆို၍... ဆိုခဲ့ပြီးသော ကျေးဇူးသစ္စာ တော်မြတ်ကို စောင့်သိပေသည်ဖြစ်လျှင် လည်း ရွတ်ဆိုခဲ့သော ဘေးအန္တရာယ် အ ပေါင်းတို့သည် စင်ကင်းလွင့်ပျောက်၊ မ ရောက်သည်သာဖြစ်၍ သားမြေးဥစ္စာရတနာ ကကောင်းစွာခြွေရုံ၊ စည်းစိမ်ခံလျက်၊ သာစံ တက်တိုး ရွာသည်မိုးသို့ ဖြစ်စေသော။...

* အလှူဒါန ကျင့်သိလနှင့် ဇာဂပညာ ပြည့်စုံစွာလျက် သာသနာလှုံလင်း၊ စက်အတွင်းဝယ် လျင်ပြင်းချက်မှန် ဖိုလ်မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ထုတ်ချောက် ရောက်သည်အမှန်ဖြစ်စေသော။ ။ ...” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

“သစ္စာ” သည် - ညီညွတ်သော စည်းလုံးမှုကို ရစေ၏။ တစ်ခုတည်းသော စွမ်းအားကိုပေး၍ အရာရာအောင်မြင်စေ၏။

အလုပ်မှန်ကို သစ္စာခံကာ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုး၊ သာသနာတော်အကျိုးကို သယ်ပိုးထမ်းရွက်ခဲ့ကြသူ မင်းမှုထမ်းကောင်းတို့သည် မြန်မာ့သမိုင်းတွင် မော်ကွန်းကဗျည်း ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ကြသည်သာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကျမ်းပြုအကျော် တောင်တွင်းဆရာတော် ရှင်မဟာသီလဝံသသည် ပါရမီတော် ခန်းပျို့တွင်... “စကားသစ္စာ၊ မှန်သောခါကား၊ ဩဇာလေးနက်၊ ပေါ်ဆီတက်၍၊ နွယ်မြက်သစ်ပင်၊ ဆေးဘက်ဝင်၏။...” ဟုလည်းကောင်း၊ “ဘုရားတကာ၊ သစ္စာဒိဋ္ဌာန်၊ ပြုမြဲမှန်...” ဟုလည်းကောင်း သီကုံးဖွဲ့ဆိုပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မင်းမှုထမ်းတို့မလိုက်စားအပ်သောတရားခုနစ်ပါး

မြန်မာဘုရင့်နိုင်ငံတော်တွင် ဘုရင်မင်းမြတ်သည် အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေးဖွဲ့စည်းပုံများနှင့်အညီ မင်းမှုထမ်းများခန့်အပ်ထား၍ ဘုရင့် ကိုယ်စားနယ်ဒေသအလိုက် အဆင့်ဆင့် ဝဘဝန်ပေးအုပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ ပြည်သူပြည်သားများအပေါ် တရားမျှတမှန်ကန်စွာ စီရင်ဆုံးဖြတ် အုပ်ချုပ်ကြရန် မင်း

မှုထမ်းများ မလိုက်စားအပ်သောတရား ခုနစ်ပါးကိုလည်း အဓိန့်တော်မှတ်၍ စာဖြင့်ချအပ်ကာ အုပ်ချုပ်စောင့်မူခဲ့ကြသည်။

မင်းမှုထမ်း(ဝန်ထမ်း)များ မလိုက်စားအပ်သော တရားခုနစ်ပါးသည်ကား တံစိုးသုံးပါးနှင့် အဂတိတရားလေးပါး ကိုပေါင်းရုံးခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ မနုဿာရ ရွှေမျဉ်းဓမ္မသတ်၊ ဓမ္မဝိလာသဓမ္မသတ်၊ ဇာလဓမ္မသတ် စသည့် ရှေးရှေးသော ဓမ္မသတ်ကျမ်းကြီးများ အလိုအရ...

‘တံစိုးသုံးပါး’ ဟူသည်...

“(၁) သားချင်းဆွေမျိုးဖြစ်၍ တရားမှလွှဲခြင်း၊

(၂) ချစ်ကျွမ်းဝင်သူဖြစ်၍ ဗာဗျားမှလွှဲခြင်း၊

(၃) ကြေးငွေဥစ္စာပေး၍ တရားမှလွှဲခြင်း။’

ကိုဆိုသည်ဟု လည်းကောင်း

‘အဂတိတရားလေးပါး’ ဟူသည်...

- “(၁) မိမိဆန္ဒရှိရာလိုက်၍ စီရင်ခြင်း၊
(၂) ဒေါသအမျက်ကိုလိုက်၍ စီရင်ခြင်း၊
(၃) ဘေးကို ကြောက်၍ စီရင်ခြင်း၊
(၄) မိုက်မဲတွေဝေခြင်းကြောင့် စီရင်ခြင်း

ကိုဆိုသည်ဟုလည်းဟောင်း၊ မြန်မာဟောင်း၊ လမ်းမဓမ္မသတ်ချုပ် ကျမ်းပြုဆရာက ဖွင့်ဆိုထားခဲ့သည်။

(မှတ်ချက်။ ။ ‘တံစိုး’ ဟူသောစကားစုသည် မြန်မာရေးသုံး ပေါ်ပေါက်စေသောလုံးဖြစ်၍ တံစိုး လက်ဆောင်ဟုတွဲသုံးကြသည်။

‘အဂတိ’ ဟူသော စကားစုသည် ပါဠိမှ ရယူ၍ အဂတိတရားလေးပါး ဟူသည် (၁) ဆန္ဒဂတိ (၂) ဒေါသဂတိ (၃) ဘယာဂတိ (၄) မောဟဂတိ ဟု ဆိုအပ်သော ဂတိသုံး (အ) မလိုက်ခြင်းအနက်ကို ဖွင့်ဆိုကြသည်။ ဟစ်နည်းဆိုသော် ဝန်ထမ်းများက မိမိတို့လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အာဏာအရ စီမံခန့်ခွဲဆုံးဖြတ် စီရင်ကြရာ၌ ဂတိသို့ မလိုက်ဘဲ စီရင်ဆုံးဖြတ် ကြရန်ဖြစ်သည်။။ စာရေးသူ)

မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်တို့သည် ဖော်ပြခဲ့သည့် တံစိုးသုံးပါးနှင့် အဂတိတရားလေးပါးတို့ကို လွန်စွာ စက်ဆုပ်တော်မူခဲ့ကြ၍ မင်းမှုထမ်းများ မလိုက်စားအပ်သော ပာပုန်းမှုနစ်ပါးကို မျှော်ကြည့်ကြရန်နှင့် တရားဥပဒေ၊ ဓမ္မသတ်နှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြရန် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ထိန်းကွပ် ကြပ်မတ်နှိမ်နင်းသတ်သင်ခဲ့ကြရသည်။ တံစိုးစားခြင်း၊ အဂတိလိုက်စားခြင်းသည် တိုင်းပြည်နိုင်ငံပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည်။ ဤသို့မကောင်းကျိုးကိုသာ ဖြစ်စေတတ်သော တံစိုးစားမှု၊ အဂတိလိုက်စားမှုများကို စစ်ကိုင်းခေတ်မတိုင်မီနှင့် စစ်ကိုင်းခေတ်နောက်ပိုင်း အုပ်စိုးသူ ရှင်ဘုရင်တို့သည် အထူးတလည် နှိမ်နင်းတားမြစ်တော်မူခဲ့ကြသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်ဥပဒေရေးရာ စာပေသမိုင်း အထောက်အထားများအရ ဟုရင်သည် မင်းမှုထမ်း

တို့၏ အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားမှု၊ တံစိုးစားမှု၊ အဂတိလိုက်စားမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးအရေးယူရန် ခုံတော်များ ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်စေခဲ့သည်။ ခုံတော်အရာရှိများက ထိုအမှုအခင်းများ စီရင်နိုင်သည့် အထူးအာဏာကိုပါ အပ်နှင်းခဲ့သည်ကို နေမျိုးစည်သူရာဇာအား ခုံတော်အရာရှိတာဝန် ထမ်းရွက်ရန် ခန့်အပ်စာနှင့် သစ္စာပြုလွှာသည် ခိုင်ခန့်သော အထောက်အထား သာဓကတစ်ရပ်အဖြစ် ဟည်ရှိခဲ့ပေသည်။

စဉ်ကူး၊ မတ္တရာ၊ ကပ်ရွာ၊ တောင်ပြုန်းကြီး နယ်ခုံတော်အရာရှိတာဝန်ယမ်းပျက်ရန် နေမျိုးစည်သူရာဇာအား “ခန့်အပ်သည့်စာနှင့် သစ္စာပြုလွှာ” ကို ဦးဘဦး၏ “မြန်မာအုပ်ချုပ်ရေးပညာကျမ်း” တွင် အောက်ပါအတိုင်းလေ့လာခဲ့ရသည် ...

ခုံတော်အရာရှိနေမျိုးစည်သူရာဇာ ကျမ်းကျိန်ဆိုချက် -

“ကျွန်ုပ် ... မကွယ်မထောင်၊ အမှန်အကန် သစ္စာဆိုပါမည် ... ယခုမှတ်တော်မူသည့်အတိုင်း အမှုတော်ထမ်းဆောင်စဉ် ...

(၁) သနားတော်မူသည့် လောမ္ဗဗျာဏ် ပိုမိုသုံးစွဲခံစားခြင်း မပြုပါ။

(၂) တရားဆိုင်သူများယံမှ တံစိုးလက်ဆောင်တို့ကိုလည်း ခံယူတောင်းဆို

ခြင်းမပြုပါ။

- (၃) အမှုအခင်းများကို မျက်နှာမလိုက် အဂတိကင်းရှင်းစွာ ဆုံးဖြတ်စီရင် ပါမည်။
- (၄) တရားဥပဒေနှင့် အညီ ပညာဉာဏ် စွမ်းရှိသမျှ ဖြောင့်မန်စွာ စီရင်ဆုံး ဖြတ်ပါမည်။
- (၅) ရုံးတော်တရားစရိတ်များကို သတ်မှတ်တော်မူသည့်အတိုင်း ကောက်ခံ၍ ရွှေတိုက်သို့ တိကျမှန်ကန်စွာ သွင်းအပ်ပါမည်။
- (၆) မြို့ဝန်၊ စစ်ကဲ၊ မြို့သူကြီး၊ စာရေး၊ အဆောင်ကိုင် စသည့် အမှုထမ်း အရာထမ်းတို့၏ အကျင့်စာရိတ္တ

ပျက်ပြားမှု၊ တံစိုးစားမှု၊ အဂတိလိုက်စားမှုများကို အထိမ်အချိန်မရှိမှန်ကန်စွာ စုံစမ်းအရေးယူပါမည်။

(၇) သစ္စာအတည် သွေဖီဖောက်ပြန်ခဲ့ပါမူ ကျမ်းတွင်ပါရှိသည့်အတိုင်း ဘေးဒုက္ခအပေါင်းတို့နှင့် ကြုံတွေ့ရပါစေသတည်း။

(၈) အမှန်အကန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါမူ ဘေးဒုက္ခအပေါင်းတို့မှ ကင်းဝေးသည်ဖြစ်လျက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ

သည် ကျွန်ုပ်အား မျက်မှောက်ဖြစ်ပါစေသတည်း။” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

“ ကျမ်းသစ္စာနှင့်မညီ သွေဖီဖောက်ပြန်မှုများ တွေ့ရှိ စုံစမ်းစစ်ဆေးအရေးယူခံရသော မင်းမှုထမ်းများအား ရာထူးမှထုတ်ပယ်ပြီး ရှေ့တန်းအချုပ် တွင် ၂ လမျှ အကျဉ်းချထားခြင်းခံရမည့် ပြစ်ဒဏ်အပြင် တံစိုးစားသည့် ငွေကိုလည်း နှစ်ဆပြန်လျော်စေရမည်” ဟူ၍လည်း ဘုရင်ခံက မိန့်တော်မူတံ့၍ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့်တော်တမ်းကြီးတွင် ရေးမှတ်ပြဋ္ဌာန်း ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။

မြန်မာပြည်ဖွားနိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသားတို့သည် သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသူများကို မြတ်နိုးလေးစား အားထားတတ်ကြသူများ ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘုရင်နိုင်ငံတော်၏ မင်းမှုထမ်းတို့သည်လည်း ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် အကျင့်သီလကို တန်ဖိုးထားကြသူများဖြစ်သည်။ သစ္စာခံယူမှုနှင့် အမည်သတင်းကောင်း မွန်မှုကို ရှေ့တန်းတင်သမိုင်းတစ်ဆောင်ရေးခဲ့သူများဖြစ်သည်။ တရားနှင့် မညီသော အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ရန် ဝန်လေးတတ်ကြသူ များဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ ငြင်းဖွယ်မရှိပေ။ သို့သော် ရိုးရာ၊ ရိုက်ရာဆက်ခံခွင့်အရ မင်းမှုထမ်းခွင့်ရသူ အချို့တွင် မျိုးရိုးဇာတိ၊ ဂုဏ်အင်္ဂါ၊ စွမ်းရည်ပြည့် ဝမှု ယုတ်လျော့သွားသည့်အခါ ... နေပြည်တော်၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ထိန်းကျောင်းမှု အင်အားနည်းပါးသွားသည့်အခါ ကာလတစ်ချိန်ချိန် တစ်နေရာရာတွင် တံစိုးစားမှု အဂတိလိုက်စားမှုများ ဖြစ်ပွားတတ်ကြောင်း ခုံတော်ဖြတ်ထုံးများအရ လေ့လာဆန်းစစ်တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ကိုလိုနီခေတ် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းနှင့် တံစိုးစား
မှုဆိုင်ရာဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်

မြန်မာဘုရင်နိုင်ငံတော်သည် ၁၈၂၄-၂၆၊ ၁၈၅၂-၅၃ ခုနှစ်များတွင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် ကျူးကျော်စစ်နှစ်ကြိမ် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရပြီး မြန်မာအချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နယ်မြေ၏ တစ်ဝက်တစ်ခြမ်းဖြစ်သော ရခိုင်၊ တနင်္သာရီအပါအဝင် အောက်မြန်မာပြည်သည် ကိုလိုနီကျွန်ဘဝ ကျရောက်ခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်မက ခန့်ထားသော အိန္ဒိယနိုင်ငံဘုရင်ခံချုပ် (Governor General of India) သည် ထိုအောက်မြန်မာပြည်ကို အိန္ဒိယ၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအတွင်း သွတ်သွင်း၍ "COMMISSIONER" 'မင်းကြီး' ခန့်အပ်တာဝန်ပေးအပ်ချုပ်စေခဲ့သည်။ အောက်မြန်မာပြည်တရားရေးမင်းကြီး (Lower Burma, Judicial Commissioner) သည် အမိန့်အရ ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်ခံစိရင်ပိုင်ခွင့်နယ်မြေဖြစ်သော အောက်မြန်မာပြည်တွင် မြန်မာဘုရင်တရားရုံး ခုံတော်များနှင့် တရားဥပဒေရာဇသတ်များကို ဖျက်သိမ်း၍ မြို့နယ်၊ ခရိုင်တရားရုံးအသစ်များဖွဲ့စည်းကာ ၎င်းတို့ပြဋ္ဌာန်းပေးသော

ဥပဒေများနှင့်အညီ တရားစီရင်ခဲ့ကြသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မှုခင်းများ (Criminal cases) စီရင်ရာတွင် တရားရုံး များက လိုက်နာကျင့်သုံးရန် Penal Code, Criminal Procedure Code, Evidence Act စသော ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ် " မြန်မာပြည်၏ ရုံးသုံးဘာသာစကား (Official Language) သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားဖြစ်ရမည်" ဟု သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းခံရ၍ တရားရုံးအမိန့်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်၊ စီရင်ချက်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားအမိန့်ချမှတ်ခဲ့ကြသည်။

Penal Code ဟုခေါ်သော 'ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိုဥပဒေ' ကြီးသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံးများ (Criminal Courts) က ကျင့်သုံးရသကဲ့သို့ အောက်မြန်မာပြည်ရာဇဝတ်တရားရုံးများလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရန် ၁၈၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ (၁) ရက်နေ့တွင် စတင်၍ အကျိုးသက်ရောက်အာဏာတည်စေခဲ့သည်။ ထိုဥပဒေကြီးတွင် အခန်းပေါင်း (၂၃) ခန်းနှင့် ပုဒ်မပေါင်း (၅၁၁) ခုပါဝင်၍ အခန်း (၉) သည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတို့ ကျူးလွန်သော သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော ပြစ်မှုများ (of offences by or relating to Public Servant) ကို ပုဒ်မ ၁၆၁မှ ၁၆၅ နှင့် ပုဒ်မ ၁၆၆မှ ၁၇၁ အထိ ပါဝင်ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်။ ပုဒ်မ ၁၆၁မှ ၁၆၅ သည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတို့ တံစိုးစားမှုနှင့် စပ်ဆိုင်သော ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်များကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ ၁၆၁ ... ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက ရာထူးဆိုင်ရာပြုလုပ်မှု တစ်ခုခုအတွက် ဥပဒေနှင့်ညီသော အကြောင်းငွေမှတစ်ပါး အခြားတံစိုးကို လက်ခံရယူလျှင် ... လက်ခံရန် သဘောတူလျှင် ... ရယူရန် အားထုတ်လျှင် ... "ထိုသူ (ဝန်ထမ်း) ကို သုံးနှစ်ထိ

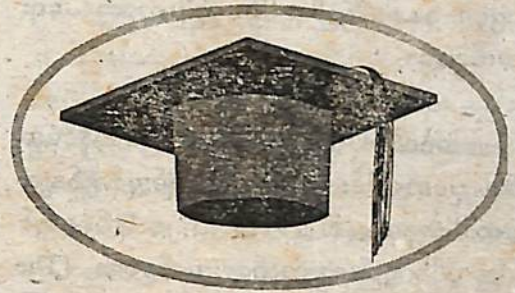
ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။” ဟုလည်းကောင်း

ပုဒ်မ ၁၆၂ ... ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကို တရားမဲ့သော သို့တည်းမဟုတ် ဥပဒေနှင့်မညီသော နည်းဖြင့် သွေးဆောင်၍ တံစိုးကို မိမိအတွက် သို့မဟုတ် သူတစ်ပါးအတွက် လက်ခံလျှင် ... ရယူလျှင် ... လက်ခံရန်သဘောတူလျှင် ... ရယူရန်အားထုတ်လျှင် ... “ထိုသူကို သုံးနှစ်ထိထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။” ဟုလည်းကောင်း

ပုဒ်မ ၁၆၃ ... ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအပေါ်၌ မိမိဩဇာကို သုံး၍ သွေးဆောင်သည့်အတွက် တံစိုးကို ရည်ရွယ်ချက်အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ဆုလာဘ်အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ မိမိအတွက် သို့မဟုတ် သူတစ်ပါးအတွက် လက်ခံလျှင် ... ရယူလျှင် ... လက်ခံရန်သဘောတူလျှင် ... ရယူရန်အားထုတ်လျှင် ... “ထိုသူကို တစ်နှစ်အထိအလုပ်မဲ့ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေချမှတ်ရမည်။” ဟုလည်းကောင်း

ပုဒ်မ ၁၆၄ ... ပုဒ်မ ၁၆၂-၁၆၃တွင် ဖော်ပြထားသော ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ရာ၌ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းက အားပေးကူညီလျှင် ... “ထိုပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကို သုံးနှစ်ထိထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။” ဟုလည်းကောင်း

ပုဒ်မ ၁၆၅ ... ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းသည် မိမိဆောင်ရွက်သည့် မှုခင်းကိစ္စနှင့် သို့တည်းမဟုတ် လုပ်ငန်းနှင့် သက်ဆိုင်သူတို့ထံမှ မိမိအတွက် သို့မဟုတ် သူတစ်ပါးအတွက် အဖိုးစားနားမပေးဘဲ အဖိုးတန်ပစ္စည်းကို လက်ခံလျှင် ... ရယူလျှင်...

လက်ခံရန် သဘောတူလျှင် ... ရယူရန်အားထုတ်လျှင် ... “ထိုသူကို နှစ်နှစ်အထိအလုပ်မဲ့ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။” ဟုလည်းကောင်း အသီး သီးပြဌာန်းထားရှိကျင့်သုံးကြသည်။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင့်နိုင်ငံတော်သည် ၁၈၈၅-၈၆ ခုနှစ်တွင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် တတိယအကြိမ် ကျူးကျော်စစ်ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး မြန်မာ့အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နယ်မြေများအားလုံး လုံးလုံးလုံးလျားလျား ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ အုပ်ချုပ်ရေးတရားစီရင်ရေးစနစ်နှင့် မြန်မာ့ရိုးရာဥပဒေစနစ်တို့သည် မွေးမှိန်ကွယ်ပျောက်၍ အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေစနစ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကူးပြောင်းရောက်ရှိခဲ့ပေသည်။ အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ဥပဒေပေါင်း ၂၈၀ဖြင့် စီရင်အုပ်ချုပ်သွားခဲ့သည်။

The Public Property Protection Act,

1947 (Act No. XLV II)

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး
အက်ဥပဒေ

အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံအ
ပေါ် ဥပဒေပေါင်း ၂၈၀ ဖြင့် စီရင်အုပ်ချုပ်သွား
ခဲ့ရာ...၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင်
ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေးအက်ဥပဒေ (The
Public Property Protection Act, 1947)
ကိုလည်း ပုဒ်မပေါင်း (၁၁)ခုဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံး
စေခဲ့သည်။ ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်သူပိုင်
ပစ္စည်းများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ရန်နှင့် စုံ
စမ်းစစ်ဆေးမှုများကို ထိရောက်လျင်မြန်စွာ ဖော်
ထုတ်အရေးယူနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ဤဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၁) တွင် ... “ပြည်သူ့
ပိုင်ပစ္စည်းဆိုသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမှုထမ်း
လျက်ရှိသည့် တပ်မတော် ကြည်း၊ ရေ၊ လေ တပ်ဖွဲ့
ကဖြစ်စေ၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရကဖြစ်စေ၊ ဥပဒေတစ်
ရပ်ရပ်အရ ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဒေသန္တရ အာဏာပိုင်
ကဖြစ်စေ ပိုင်ဆိုင်သော သိုလှောင်ပစ္စည်း၊ အသုံး
အဆောင်ပစ္စည်းကိရိယာ သို့မဟုတ် အခြားပစ္စည်း
တစ်ရပ်ရပ်ကို ဆိုလိုသည်။” ဟုပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ပုဒ်မ ၆ (၁) ... “မည်သူမဆို ပြည်သူပိုင်
ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို အခွင့်မရှိဘဲ လက်ဝယ်ထား
လျှင် (Unauthorized possession of any Pub-
lic Property) သို့မဟုတ် ခိုးယူလျှင် (Theft)
အလွဲသုံးစားပြုလျှင် (Misappropriation) သို့မ
ဟုတ် အကျိုးဖျက်ဆီးလျှင် (Mischief) ထောင်
ဒဏ် ၇ နှစ်ထိ ဖြစ်စေ၊ ကြိမ်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ထောင်
ဒဏ်နှင့် ကြိမ်ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ခြင်းခံရ
မည့်အပြင် ငွေဒဏ်လည်းချမှတ်ခြင်း ခံရမည်။”

ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

သက်သေပြရန်တာဝန် ပုဒ်မ ၆ (၂) ...
အထက် “ ပုဒ်မ ၆(၁) အရ တရားစွဲဆိုရာတွင်
ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကို လက်ဝယ်ထားရှိသူသည် အ
ခွင့်အမိန့်ဖြင့် လက်ဝယ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သက်
သေထင်ရှားပြရန် တာဝန်မှာ ၎င်းအပေါ် ကျ
ရောက်သည်” ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းချက် ပုဒ်မ ၆(၂)မှာ
ထူးခြားသော ဤဥပဒေ၏ ထူးခြားချက်ဖြစ်သည်
ကို ဝန်ထမ်းများ သတိချပ်အပ်သည်။

ထို့ပြင် ဤဥပဒေပုဒ်မ ၆(၁)ပါ ပြစ်မှုကို
ကျူးလွန်ပြီးသူ သို့မဟုတ် ကျူးလွန်နေသည်ဟု
မသင်္ကာသူအား နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ကြိုတင်ခွင့်
ပြုချက်ဖြင့် ဒုရဲအုပ်အဆင့်ထက်မနိမ့်သူ ရဲအရာရှိက
ဝရမ်းမပါဘဲ ဖမ်းဆီးခွင့်၊ ရမန် ၆လထိယူပြီး
ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခွင့်နှင့် အာမခံကိစ္စများနှင့် စပ်
လျဉ်းပြီး ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၇(၁)(၂)၊ ၇(၂-က)၊ ၇(၃)၊
၇(၄)၊ ၇(၅)တို့တွင် ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသည်။
ဤသည်တို့မှာ အထူးဥပဒေ၏ ထူးခြားချက်များ
ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများက ဤဥပဒေ၏
အရေးပါမှုနှင့် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများကာကွယ်စောင့်
ရှောက်ရန် တာဝန်ကြီးမားသည်ကို ကောင်းစွာ သိ
ရှိနားလည်အပ်ပေသည်။

လွတ်လပ်ပြီးခေတ် အဂတိလိုက်စားမှုတား
မြစ်ရေးအက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခြင်း

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၄)ရက်နေ့တွင် အမိမြန်မာနိုင်ငံတော်ကြီးကို လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံအဖြစ်သို့ ပြန်လည် ထူထောင်တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံအဖြစ်ဖွဲ့စည်း၍ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဥပဒေ ပြုကြရာမှ လိုအပ်သည့် အက်ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ ဤအက်ဥပဒေများတွင် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၈)ရက်နေ့စွဲဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်အက်ဥပဒေ အမှတ်(၆၇)ဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော ‘အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ’ လည်း ပါဝင်သည်။ လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် အစိုးရနှင့် ပြည်သူကြည်ဖြူစွာ လက်တွဲ၍ အပြန်အလှန် ယုံကြည် လေးစားအားထားမှုများအပေါ် အခြေတည်ဖွဲ့စည်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရသည်။ ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုများ ရရှိစေရန် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများက တရားမျှတ မှန်ကန်စွာ ဥပဒေ လုပ်ထုံးနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်စီရင်ဆုံးဖြတ်ကြရေးသည် ပဓာနကျသော အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်၍ အရေးပါလှသည်။

ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ တံစိုးလက်ဆောင်ပေးယူခြင်းနှင့် အဂတိလိုက်စားခြင်းများကို တားမြစ်ရန်အတွက် ပိုမိုထိရောက်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်ဖြစ်၍ “၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ” ဟုခေါ်တွင်စေပြီး ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးစေခဲ့သည်။ ဆိုခဲ့သည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိုဥပဒေ (Penal Code) အခန်း ၉ ပုဒ်မ ၁၆၁မှ ၁၆၅ ထိ ပါပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ ဖာ်စိုးစား၍ ပြစ်ဒဏ်စီရင်

ရန် ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ထောင်ဒဏ်(၃)နှစ်ထိနှင့် ငွေဒဏ်သာချမှတ်စီရင်နိုင်သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေတွင်မူ ပုဒ်မ ၄(၁)(က)(ခ)(ဂ)(ဃ)တို့အရ “ရာထူးအလျောက် အလုပ်ဝတ္တရား ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်အောင် အကျင့်ဖောက်ပြန်မှု” (အဖိုးတန်ပစ္စည်း၊ ငွေကြေး အကျိုးအမြတ် တစ်စုံတစ်ရာကို မရိုးမသား အဂတိလိုက်စားသောနည်း သို့မဟုတ် တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သောနည်းဖြင့် မိမိအတွက်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအတွက်လည်းကောင်း ရယူလျှင် သို့မဟုတ် အများပြည်သူအကျိုးကို ထိခိုက်အောင်လိမ့်လည်လျှင် သို့မဟုတ် ယုံမှတ်အပ်နှံသည့် ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစားပြုလျှင် ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်အောင် ကျူးလွန်သော အကျင့်ဖောက် ပြန်မှုဖြစ်သည်။) ကျူးလွန်လျှင် ထိုဝန်ထမ်းအား ပုဒ်မ ၄(၂)အရ ခုနစ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ် စီရင်ခြင်း ခံထိုက်စေရမည်အပြင် ထိုပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခြင်းအားဖြင့် တရားခံခံစားရရှိကြောင်းတွေ့ရှိရသည့် အကျိုးအမြတ်အားလုံးကို အစိုးရဘဏ္ဍာတော်အဖြစ် သိမ်းယူခြင်း ခံစေရမည်။” ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ ယနေ့ တရားရုံးအဆင့်ဆင့်က ကျင့်သုံးအရေးယူလျက်ရှိသည်။

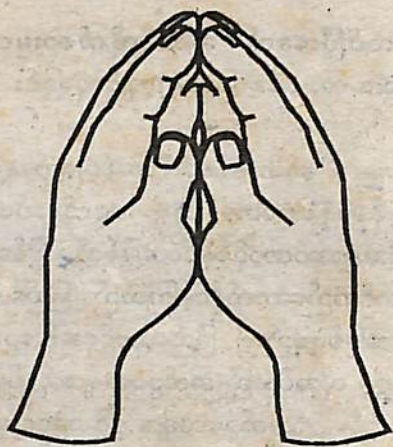

ဤအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (ခ)(၁) တွင် “ဖမ်းဆီးသော ရဲအရာရှိကဖြစ်စေ၊ ရဲအရာရှိအာဏာ အပ်နှင်းခြင်းခံရသော အခြားအရာရှိ တစ်ဦးဦးက ဖြစ်စေ၊ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသူနှင့် ၎င်းမှီခိုသူများ၏ ဘဏ်စာရင်းစာအုပ်၊ စာမှတ်စာတမ်းများ စစ်ဆေး ကြည့်ရှုနိုင်သည့်အမိန့်မရဘဲ ဘဏ်မှငွေထုတ်မပေး ရန် အာဏာတို့ကိုပါ အပ်နှင်းထားသည်။” ပုဒ်မ ၄ (ခ)(၂)တွင် “ရဲအရာရှိအာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရ သည့် အရာရှိတစ်ဦးဦး၏ တားမြစ်ချက်ကို မနာခံ လျှင် ဘဏ်မန်နေဂျာအား သုံးနှစ်ထိ ထောင်ဒဏ် ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ စီရင်ခြင်း ခံထိုက်စေရမည်” ဟု ထိုအက်ဥပဒေ ကို ပြင်ဆင်သည့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ (၁၆)တွင် ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့ကြ သည်။ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။

အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅တွင် ဤအက်ဥပဒေအရ ပြစ်မှုများနှင့် ပြစ်မှုဆိုင် ရာကိုဥပဒေ (Penal Code) ပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃၊ ၁၆၄နှင့် ၁၆၅ တို့အရ ပြစ်မှုများကို စစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် တရားရုံးတော်များနှင့် စပ်လျဉ်း ၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေ (Criminal Procedure Code) ပုဒ်မ ၅၂၆နှင့် ၄၃၅ မှ ၄၄၂ ထိပါရှိသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ တရားလွှတ်တော်က ပြန်လည် စစ်ကြောနိုင်သည့် အာဏာကိုပါ အပ်နှင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ တွင် တရားစွဲဆိုရန် အတွက် အခွင့်အမိန့်ကြိုတင်ရယူရန် လိုအပ် ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ “ဤအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၂)အရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုတစ်စုံတစ် ရာကို ကျူးလွန်သည်ဟု စွပ်စွဲခြင်းခံရသော ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အခွင့်အမိန့်ကြိုတင်

မရရှိဘဲ အရေးယူပိုင်ခွင့် မရှိစေရ” ဟုလည်း ကန့်သတ်သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို သတိပြု အပ်သည်။ ဤဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီး ၁၉၅၁ ခုနှစ် အထူးစုံစမ်းဆေးရေးဌာန အက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်း၍ စသုံးလုံး အဖွဲ့အစည်းကို ပြည်ထဲရေးဝန် ကြီးဌာန လက်အောက်တွင် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက် စေခဲ့သည်။

ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆(က)(ခ)တွင် တရားစွဲ ရန်အတွက် အခွင့်အမိန့်ကြိုတင်ရယူရန် လိုအပ်ခြင်း နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်-

ပုဒ်မ ၆(က) .. “ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ဝန် ကြီးများ၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများနှင့် သက်ဆိုင်လျှင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ အခွင့်အမိန့်...”

ပုဒ်မ ၆(ခ) .. “အခြားမည်သည့် ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းနှင့်မဆို သက်ဆိုင်လျှင် ထိုပြည်သူ့ဝန်ထမ်း အား ၎င်း၏ရာထူး၌ ခန့်ထားပိုင်ခွင့် သို့တည်းမ ဟုတ် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်နိုင်ခွင့်ရှိသည့် အာဏာ ပိုင်၏ အခွင့်အမိန့် ...”ပါရှိရမည်ဖြစ်သည်။

ယနေ့ ဥပဒေသိပ္ပံပညာ၏ နယ်ပယ်သည် ကျယ်ဝန်း၍ လာနေသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လျက်

ရှိသည်။ ဖော်ပြခဲ့သည့်ဥပဒေများကို အခြေတည် ဆန်းစစ် သုံးသပ်ကြည့်ကြပါမူ..

(၁) မြန်မာဘုရင့်နိုင်ငံတော်၏ ခုံတော်များသည် မင်းမှုထမ်းများ တံစိုးစားလျှင် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ပြီး ရှေ့တန်းအချုပ်တွင် နှစ်လမျှ အကျဉ်းချထားခြင်း ပြစ်ဒဏ်အပြင် တံစိုးစားထားသည့် ငွေ၏ နှစ်ဆကို ပြန်လျော်စေသည့် အမိန့်ချမှတ်ကြရသည်။

(၂) ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးများသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ တံစိုးစားလျှင် ရာဇသတ်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃၊ ၁၆၄၊ ၁၆၅၊ တို့အရ ပြစ်မှုအလိုက် ထောင်ဒဏ်သုံးနှစ်ထိဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်စလုံးဖြစ်စေ ကျခံစေသည့် အမိန့်ချမှတ်ကြရသည်။

(၃) လွတ်လပ်ပြီးခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးများသည် အဂတိလိုက်စားမှု တားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄(၁)နှင့် ၄(၂)တို့အရ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဦးက အဂတိလိုက်စား၍ ဖြစ်စေ ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်အောင် အကျင့်ဖောက်

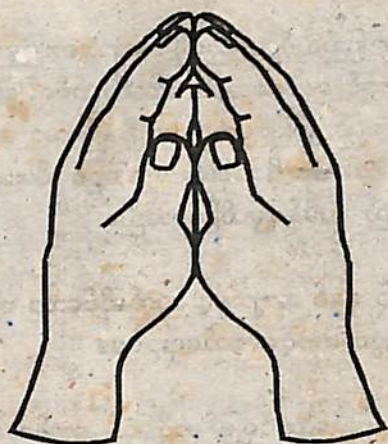
ပြန်မှု၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစားပြုမှု ကျူးလွန်လျှင် ခုနစ်နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရမည့်အပြင် ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်၍ ရရှိသော အကျိုးအမြတ်အားလုံးကို အစိုးရဥပဒေအဖြစ် သိမ်းယူခြင်းခံရမည့် အမိန့်ချမှတ်ကြရသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဥပဒေ

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ တော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌသည် ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် ၁ ဖြင့် အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဥပဒေကို ထုတ်ပြန် ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံအစိုးရ၏ အခွင့်အမိန့်ဖြင့် ထိုဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုတင်ပို့လာသော မှုခင်းကို တရားရုံးက စစ်ဆေးစီရင်ကြရန်ဖြစ်သည်။ (ပုဒ်မ ၄) ။ ထိုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကိုဥပဒေ အခန်း ၁၇ တွင် 'ပစ္စည်း' နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း အများနှင့် သက်ဆိုင်သောပစ္စည်း (Public Property)များကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန် နိုင်ငံတော်တွင် အထူးလိုအပ်လာသည်ဖြစ်၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာအထူးဥပဒေတစ်ရပ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အများနှင့်သက်ဆိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အကာအကွယ်ပေးရန် ဥပဒေနယ်ပယ်၏ လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ကို ဖြည့်တင်းပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

'အများနှင့် သက်ဆိုင်သောပစ္စည်း'ဆိုသည်မှာ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၂ ပုဒ်မခွဲ (က)(ခ)(ဂ)နှင့် (ဃ)(၁)(၂)(၃)(၄)တွင် ဖွင့်ဆိုထားသော ပစ္စည်းတစ်ရပ်ရပ်ကို ဆိုသည်။ "မည်သူမဆို အများနှင့်သက်

ဆိုင်သောပစ္စည်း တစ်ခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခိုးမှု၊ အလွဲသုံးစားမှု သို့တည်းမဟုတ် လိမ်လည်မှု ကျူးလွန်လျှင် -- တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဆယ်နှစ်အောက်မနည်းသည့် ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ စီရင်ခြင်းခံရမည့်အပြင် ငွေဒဏ်လည်းစီရင်ခြင်းခံရမည်။” ဟူ၍ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၃ တွင် ပြဌာန်းထားရှိသည်။ ထိရောက်ဟန့်တားလောက်သော ပြစ်ဒဏ်စီရင်နိုင်ရန် တရားရုံးအား ဥပဒေက ပေးအပ်ထားသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ထိရောက်ဟန့်တားလောက်သော ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် ပြဌာန်းထားခြင်းမှာလည်း အများနှင့် သက်ဆိုင်သောပစ္စည်းကို နိုင်ငံတော်က ဥပဒေဖြင့် ပြဌာန်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါဥပဒေများကို မှောက်ဖျက်ကျူးလွန်သူများသည် မတော် ‘လောဘ’ကို အရင်းခံနည်းလမ်းမကျသော မတရားသော မမှန်ကန် သော ဥပဒေနှင့် မညီသော ဥပဒေတွင် တိကျစွာ တားမြစ်ထားသော ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သူများ ဖြစ်သည်။ မည်သူမဆို ထိုရာဇဝတ်မှုမျိုး ကျူးလွန်မိစေရန် မိမိခန္ဓာကိုယ် စိတ်အစဉ်တွင် မလိုလားအပ်သော “လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရားများ”

ဝင်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကောင်းစွာလက်ခံပြီး ‘သတိ’ သမ္ပဇင်ဖြင့် ယှဉ်၍ ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကာ လောဘဓီးကို အသိဉာဏ်ပညာဖြင့် ဆောလျင်စွာ ချုပ်ငြိမ်းသွားသည်အထိ အားထုတ်ကြိုးစားကြရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် အကြံပေး ရေးသားလိုပေသည်။ ဥပဒေဖြင့် တားမြစ်ထားပါလျက် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြသော တရားခံများကို တရားရုံးက အပြစ်နှင့် လျော်စွာ ဥပဒေနှင့်အညီ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ကြရသည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ တရားစီရင်သူ တရားသူကြီးများကလည်း တံစိုးသုံးပါးနှင့် အဂတိတရားလေးပါးမလိုက်စားဘဲ ဥပဒေကျင့်ထုံးများနှင့် အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ပေးကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။

ဓမ္မောဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရီ

ဒေါက်တာတင်အောင်အေး

ပယ်ဖျက်ခွင့် မရှိသော စွဲချက်မျိုး

ဦးစိုးမြင့် (တရားရေး)

ပယ်ဖျက်ခွင့် မရှိသော စွဲချက်မျိုးဟု ဆိုလိုက်ရုံမျှနှင့် ရုတ်တရက် အံ့အားသင့်ကြပေမည်။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းထားချက်မရှိသော စကားရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုဖွယ်ရာရှိပေမည်။

မူလရုံးသည် ဝရမ်းမှုကို စစ်ဆေးရာ၌ တရားခံအပေါ်စွဲချက်တင်ရန် အကြောင်းလုံလောက်ပါက စွဲချက်တင်ရန်ဖြစ်ပြီး စွဲချက်တင်ရန် လုံလောက်သော သက်သေခံချက်မရှိပါက တရားခံအား စွဲချက်မတင်ဘဲ ပြန်လွှတ်(တရားရှင်လွှတ်) ရမည်ဆိုသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို လုပ်သက်နုနယ်သေးသော တရားရေးဝန်ထမ်းငယ်များပင် အသိဖြစ်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၉ အရ ပြင်ဆင်မှု အာဏာရရှိထားသော ပြင်ဆင်မှု တရားရုံးသည် မူလရုံးက တင်ထားသော စွဲချက်မှာ စွဲချက်တင်နိုင်လောက်အောင် သက်သေခံချက်မလုံလောက်ဟု ယူဆလျှင် အဆိုပါစွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်၍ တရားခံအား စွဲချက်မတင်မီ လွှတ်ရန်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ တရားခံအပေါ် စွဲချက်တင်နိုင်လောက် အောင် အချက်အလက်များ လုံလောက်နေသည်ဟု ဆိုပါက အဆိုပါစွဲချက်ကို အတည်ပြုရန်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့မဟုတ်ဘဲ မူလရုံးက တရားခံအပေါ် စွဲချက်မတင်မီ ပြန်လွှတ်

ထားသော ကိစ္စရပ် နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း ပြင်ဆင်မှု တရားရုံးက မူလ ရုံးအမိန့်ကို အတည်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုနိုင်သည်ကိုလည်း သိရှိကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ဆိုလျှင် “ ပယ်ဖျက်ခွင့် မရှိသော စွဲချက်မျိုး” ဆိုသည်ကား အဘယ်နည်းဟု မေးစရာ ဖြစ်လာပါသည်။ အရှင်းဆုံးနှင့် အတိုဆုံးဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင် မူလရုံးက သမ္ဗန်မှုကို ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းအတိုင်း စစ်ဆေးပြီးနောက် တရားခံအပေါ် တင်ထားသော စွဲချက်မျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစွဲချက်မျိုးကို ပြင်ဆင်မှု တရားရုံးအနေဖြင့် မည်သည့် အကြောင်းနှင့်မျှ ပယ်ဖျက်ခွင့်မရှိပါ။

(၆)လ အထိ ထောင်ဒဏ်ထိုက်သော ပြစ်မှုတစ်ရပ်သည် “သမ္ဗန်မှု” ဖြစ်ပြီး ထိုအမှုမျိုးကို စစ်ဆေးစီရင်ရန်အတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတစ်ရပ်ကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေတွင် အခန်း ၂၀ အဖြစ် ပုဒ်မ ၂၄၁ မှ ၂၄၉ အထိ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ဤပြဋ္ဌာန်းထားချက်ကို လေ့လာရာ တရားခံအား စွဲချက်မတင်ဘဲ ပြန်လွှတ် (တရားရှင်လွှတ်) နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပါ။ တရားခံအပေါ် အပြစ်မရှိကြောင်းတွေ့လျှင် ၎င်းအားအမှုမှ အပြီး အပြတ်လွှတ်ရန် (တရားသေလွှတ်ရန်)ဖြစ်ကြောင်း ပုဒ်မ ၂၄၅ (၁)တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

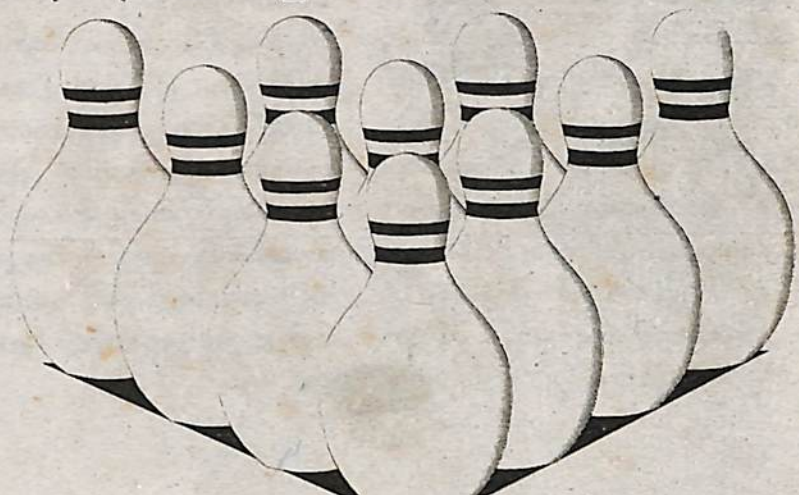
ဤပြဋ္ဌာန်းထားချက်အရ သမ္မာန်မှုတစ်ရပ်ကို သမ္မာန်မှု စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးစီရင်ခြင်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ စစ်ဆေးစေကာမူ တရားခံအပြစ်မရှိကြောင်း တွေ့ရှိလျှင် ၎င်းအားအမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ် (တရားသေလွှတ်)ရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။

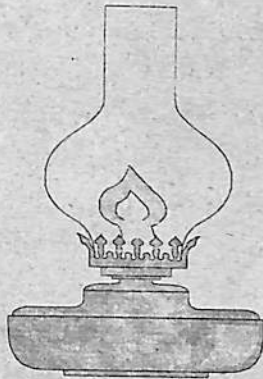
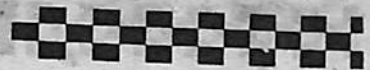
သမ္မာန်မှုကို ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီး တရားခံအပေါ်စွဲချက်တင်ခဲ့ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ခွင့်မရှိကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဦးမာမ္မတ် (ခေါ်) ဦးမောင်ကြီးနှင့် - နိုင်ငံတော် - ပါ (၂) အမှုတွင် ဗဟိုတရားရုံးက စီရင်ထုံးတမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ထုံးစံထားပါသည်။ ထိုစီရင်ထုံးဖြစ်ပေါ်လာရပုံမှာ မရမ်းကုန်းမြို့နယ် တရားရုံးသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၆ အရ စွဲဆိုသော သမ္မာန်မှုကို ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီး တရားခံအပေါ်စွဲချက်တင်ခဲ့ပါသည်။ တရားခံက မကျေနပ်၍ ထိုစွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၌ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်း လျှောက်ထားသော်လည်း မအောင်မြင် သောကြောင့် ဗဟိုတရားရုံးသို့ ဆက်လက်၍ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားခဲ့ရာ ဗဟိုတရားရုံးက မူလရုံး တရားခံ၏ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာကို ပယ်ပစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ဗဟိုတရားရုံးက အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်ထားပါသည်။

“ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂၆အရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သော ပြစ်မှုမှာ ထောင်ဒဏ်(၃)လ အထိသာ ချမှတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၊ (၁) (ဖ)တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသော သမ္မာန်မှုဖြစ်သည်။ ယင်းအမှုမျိုးကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေ အခန်း (၂၀) ပါလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ စစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း မြို့နယ် တရားရုံးက အခန်း(၂၁)ပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ စစ်ဆေးပြီး လျှောက်ထားသူအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂၆အရ စွဲချက်တင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သမ္မာန်မှုကို ဝရမ်းမှုအဖြစ် စစ်ဆေးရုံမျှဖြင့် သမ္မာန်မှုသည် ဝရမ်းမှုဖြစ်မလာနိုင်ပေ။

သမ္မာန်မှုကိုစစ်ဆေးရာတွင်တရားလိုနှင့်တရားခံနှစ်ဘက်စလုံးကို စစ်ဆေးရမည်ဟု ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄၄တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ဖြစ်ရာ အမှုတွင် ဦးမာမ္မတ်ဘက်ကိုမလွဲမသွေစစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သည့်အလျှောက်သူအပေါ်တင်ထားသည့်စွဲချက်ကိုပယ်ဖျက်ပေးရန်အကြောင်းမပေါ်ပေါက်ပေ။ ”

ဟူ၍ သုံးသပ်ထားပါသည်။ တရားခံအပေါ်စွဲချက်တင်နိုင်လောက်အောင် သက်သေခံချက်ရှိ မရှိ ဆိုသောအကြောင်းခြင်းရာ အချက်အလက်ကို

ပင် စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်းပြုရန် မလိုအပ်ဘဲ ဥပဒေအချက်အလက်ကို ဖော်ညွှန်းပြီး သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ရသည့် ဥပဒေရေးရာ ပြဿနာတစ်ရပ်၏ အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ သမ္မာန်မှုကို ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းဖြင့် စစ်ဆေးလျှင် တရားခံအပေါ် မလွဲမသွေစွဲချက်တင်ရန် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အထက်တရားရုံးအနေနှင့်လည်း အဆိုပါစွဲချက်မျိုးကို ပယ်ဖျက်ခွင့်မရှိဟု ဆိုရပါမည်။

ထို့ပြင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄၇အရ စွဲဆိုသော သမ္မာန်မှုကို ပုသိမ်မြို့ တတိယရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းဖြင့် စစ်ဆေးပြီး တရားခံအား တရားရှင်လွှတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေအရ တရားသေလွှတ်ရာရောက်ခြင်း သမ္မာန်မှုသည် သမ္မာန်မှုသာဖြစ်ပြီး ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ထိုအမှုသည် ဝရမ်းမှုဖြစ်လာကြောင်းဖြင့် အဗ္ဗဒူလ်ရာဟင်ပါ (၂)နှင့် ကေမဒါးဆာဟစ်ပါ (၂)၊^၁ စီရင်ထုံးတွင် ထုံးစွဲထားပါသည်။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် စီရင်ထုံးပါသုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ထားချက်များအရ သမ္မာန်မှုကို ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးနည်းဖြင့် စစ်ဆေးလျှင် အောက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေရေးရာသုံးသပ်ချက်များကို ဂရုပြုလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ -

(၁) သမ္မာန်မှုကို ဝရမ်းမှုစစ်ဆေးရုံမျှနှင့် ထိုအမှုသည် ဝရမ်းမှုဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း

(၂) တရားခံအား စွဲချက်မတင်မီလွှတ် (တရားရှင်လွှတ်)လျှင် အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ် (တရားသေလွှတ်)ရာ ရောက်သဖြင့် တရားခံအား စွဲချက်မတင်မီ မလွှတ်နိုင်ကြောင်း

(၃) တရားခံအပေါ်စွဲချက်တင်ပြီး၎င်းဘက်ကို မလွဲမသွေ ဆက်လက်စစ်ဆေးရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊

(၄) ပြင်ဆင်မှု တရားရုံး အနေဖြင့်လည်း မူလရုံးက တရားခံအပေါ် တင်ထားသော စွဲချက်ကို ပယ်ဖျက်ခွင့် မရှိကြောင်းတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဦးစိုးမြင့်(တရားရေး)

၁။ ၁၉၈၂ ဗဟိုတရားရုံး စာ - ၅၄

၂။ ၁၉၅၈ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) စာ- ၆၁၃

ကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေမှ

သတိပုပ္ဖာ

ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

ဦးဟန်ထွန်း (အခွန်)

နှစ်ကာလအတန်ကြာ ဆိတ်ငြိမ်နေခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း ချက်များသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ကျင့်သုံးချိန်မှ စတင်၍ တစ်ဖန် ပြန်လည်နိုးထခဲ့ပါသည်။ ဥပဒေစာအုပ်များသည်ပင် ရှာဖွေရရှိရန် မလွယ်ကူတော့သည့် အခြေအနေတွင်ရှိ ခဲ့ရာမှ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ထပ်မံပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေပေးသဖြင့် အခက်အခဲများပြေလည်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကုမ္ပဏီ ဥပဒေရေးရာ ကိစ္စရပ်များမှာ လက်တွေ့လုပ်ငန်းပိုင်း၌ အသုံးချရမှုနည်းပါးသဖြင့် ထဲထဲဝင်ဝင်လေ့လာကျွမ်းဝင်သူ နည်းပါးလျက်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ယင်းအချက်ကို သတင်းစာများတွင် ဖော်ပြကြေညာခဲ့သည့် ကုမ္ပဏီကြော်ငြာအချို့နှင့် ကုမ္ပဏီအကျိုးဆောင်များက ရေးသားထည့်သွင်းခဲ့သော ကြေညာချက် အချို့၌ တွေ့ရသည့် ချွတ်ချော်မှုများအရ ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။

ဥပမာ - အစုရှယ်ယာခေါ်ယူခွင့်မရှိသော ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီက အစုရှယ်ယာများထည့်ဝင်ကြရန် အများ ပြည်သူ့သို့ ကြော်ငြာ၍ အရင်းအနှီး ခေါ်ယူ

စုဆောင်းခြင်း၊ ကုမ္ပဏီ၏ သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ခြင်း မရှိသည့်ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတော်ငွေရေး ကြေးရေးအဖွဲ့ အစည်းများဥပဒေနှင့်လည်း မလွတ် မကင်းဖြစ်သည့် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်များကို ထုတ်ဖော်ကြေညာခြင်း၊ အမြတ်အစွန်းရှာဖွေရန် တည်ထောင်ထား သည့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီက အများပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဖြစ်၍ သာမန်အလွဲသုံးစားမှု သို့မဟုတ် လိမ်လည်မှုမျိုးကို အများပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေဖြင့် အရေးယူမည်ဟု ကြေညာခြင်း စသည့် ချွတ်ချော်မှုမျိုးကို တွေ့ရတတ်ပါသည်။ အလားတူပင် ကုမ္ပဏီ၏ ဆောင်ရွက်မြဲ လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ချွတ်ချော်လွဲမှားစွာ ဆောင်ရွက်တတ်ကြသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသေးသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေတွင် အပိုင်း ၁၁ပိုင်းရှိ၍ ပုဒ်မအရေအတွက် ၂၈၇ ခုရှိပါသည်။ ထိုမျှမက အက်ဥပဒေ၏ ပထမ၊ ဒုတိယနှင့် တတိယ ဟု ပိုင်းခြားပြဋ္ဌာန်းထားသည့်

နောက်ဆက်တွဲ (Schedules) ၃ခုလည်း ပါဝင်နေပါသည်။ ယင်း တို့အနက် အများအားဖြင့် ကြိုရတတ်သော သိမှတ်ဖွယ်အချက်အလက် အချို့ကို ကောက်နှုတ်၍ အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြလို ပါသည်။

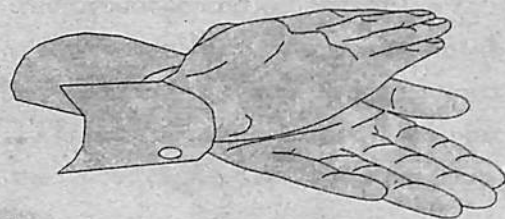
ကုမ္ပဏီအမျိုးအစား

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် နိုင်ငံတော်က ရည်မှန်းသည့် စီးပွားရေးမူဝါဒများအရ လိုအပ်သလို ခန့်ခွဲနိုင်ရန်အတွက် ကုမ္ပဏီအမျိုး အစားခွဲခြား သတ်မှတ် ထားပါသည်။ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို ဖော်ပြထားရာ မြန်မာ ကုမ္ပဏီဆိုသည်မှာ မတည်အစုရှယ်ယများဖြင့် ဖွဲ့စည်း ထားခြင်းဖြစ်ပါက ထိုအစုရှယ်ယအားလုံးကို ပြည် ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားများက စဉ်ဆက်မပြတ်ပိုင် ဆိုင်၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသော ကုမ္ပဏီကို ဆိုသည်။ (ပုဒ်မခွဲ ၂က၊ အပိုဒ်ခွဲ က)၊ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ ဆိုသည်မှာ မြန်မာကုမ္ပဏီ မဟုတ်သော သို့မဟုတ် ၁၉၅၀ပြည့်နှစ် အထူး ကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထူထောင်သော ကုမ္ပဏီကိုဆိုသည်။ (ပုဒ်မခွဲ ၂ခ၊ အပိုဒ်ခွဲ-က) ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံ ပြင်ပတွင် တည်ထောင်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း၌ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သည့် နေရာဌာနထားရှိသော ကုမ္ပဏီကို လည်း နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီဟု ဆိုလိုသည်ဟု ခွဲခြား ပြဌာန်းထားပါသည်။ (ပုဒ်မခွဲ-၂ခ၊ အပိုဒ်-ခ)

စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အရွယ်အစားအရ ကုမ္ပဏီ အမျိုးအစားခွဲခြား၍ တာဝန်နှင့် အခွင့်အရေးများကို လည်း သီးခြားပြဌာန်းထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ - ၁၃ ၌ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီ (Private Company) ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုင်းခြား ဖော်ပြထားပါသည်။ ကုမ္ပဏီ၏ သင်းဖွဲ့

စည်းမျဉ်းအရ (က) အစုရှယ်ယာ လွှဲပြောင်းခွင့်ကို ကန့်သတ်ထားသော(ခ) အဖွဲ့ဝင်ဦးရေကို ၅၀ဦး အထိသာ ကန့်သတ်ထားသော (ယင်းအရေအတွက် တွင် ကုမ္ပဏီက ခန့်ထားသည့် ဝန်ထမ်းများမ ပါဝင်) (ဂ) ကုမ္ပဏီ၏ အစုရှယ်ယာ သို့မဟုတ် ဒီဘင်ချာငွေချေးစာချုပ်များ (Debenture) ကို ထည့်ဝင်ရန် / ဝယ်ယူရန် အများပြည်သူသို့ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းအား တား မြစ်ပိတ်ပင်ထားသော ကုမ္ပဏီသည် ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီ ဖြစ်သည်။ (ခြွင်းချက်မှာ - ကုမ္ပဏီ၏ အစုရှယ်ယာကို ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဤအဓိပ္ပာယ်ဖွင့် ဆိုသည့်ကိစ္စအတွက် ကုမ္ပဏီ ၏အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးတည်း အဖြစ်သာ သတ်မှတ်မည် ဖြစ်ပါသည်။)

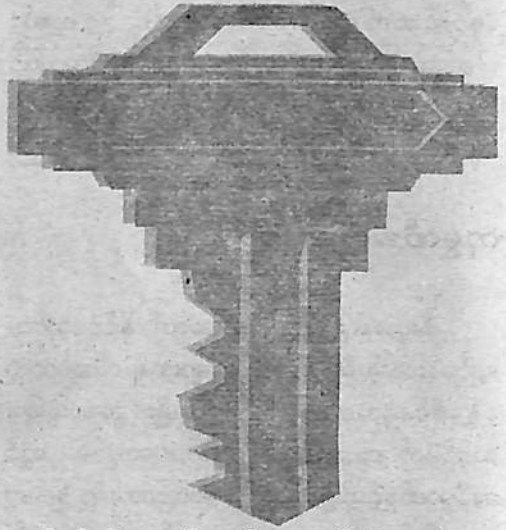
ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီကို အစုရှယ်ယာပိုင်ဆိုင် သူနှစ်ဦး မှ ၅၀ ဦးအထိ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းနိုင်သဖြင့် ဆွေမျိုးသားချင်း တစ်စုအနေဖြင့်လည်း ကုမ္ပဏီ တစ်ခုဖွဲ့၍ ထူထောင်နိုင် ပါသည်။ ယင်းသို့ဖွဲ့စည်း ကြသည့် ကုမ္ပဏီကို မိသားစု ကုမ္ပဏီ Family company ဟုပင် ခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။ တချို့က ပုဂ္ဂလိကဟုမသုံးဘဲ ကိုယ်ပိုင်ကုမ္ပဏီ ဟု သုံးနှုန်း ကြသည်လည်း ရှိပါသည်။ ဤနေရာ၌ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအမျိုးအစားအရ ဖြစ်စေ၊ ပါဝင်သူဦးရေအရ ဖြစ်စေ ကုမ္ပဏီအဖြစ်မှတ်ပုံတင်ရန်အတွက် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ - ၄ တွင် ပြဌာန်းထားသည့် အချက်များကို ပူးတွဲသိမှတ်ထားသင့်ပါသည်။

ပုဒ်မ-၄ ၏အပိုဒ်ခွဲ (၁)၌ ဤဥပဒေအရ မှတ်ပုံမ တင်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၀ဦးထက် ပိုမိုပါဝင်သော မည်သည့် ကုမ္ပဏီ၊ အဖွဲ့အစည်း၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းမျှ ဘဏ်လုပ်ငန်း လုပ်ရန် မထူထောင်ရ။ အပိုဒ်ခွဲ (၂) ၌ ဤဥပဒေအရ မှတ်ပုံမတင်ဘဲ ပုဂ္ဂိုလ် ၂၀ ဦးထက် ပိုမိုပါဝင်သော မည်သည့် ကုမ္ပဏီ၊ အဖွဲ့အစည်း၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းမျှ အမြတ်အစွန်း ရရှိရန်ရည်ရွယ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ကို လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရန် မထူထောင်ရ။ အပိုဒ်ခွဲ (၃)၌ မိသားစုချင်း ဖက်စပ်ပူးတွဲ၍ ရောင်းဝယ်မှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ကြခြင်း အပေါ် ဤပုဒ်မနှင့် မသက်ဆိုင်စေရ။ ဤပုဒ်မအရ ပုဂ္ဂိုလ်အရေအတွက်ကို တွက်ရာ၌ သက်ဆိုင် ရာမိသားစုများတွင် ပါဝင်သည့် အရွယ်မရောက်သူ မိသားစုဝင်များကို ချန်လှပ်ရမည်။ အပိုဒ်ခွဲ (၄)၌ ဤပုဒ်မကို ကျူးလွန်၍ လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်သည့် ကုမ္ပဏီ၊ အဖွဲ့အစည်း၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သူတိုင်းသည် အဆိုပါလုပ်ငန်း၌ ပေါ်ပေါက် သမျှ ပေးရန်တာဝန် (Liabilities) အားလုံးကို ကိုယ်စီ ကိုယ်၌ တာဝန်ရှိစေရမည်။ အပိုဒ်ခွဲ (၅) ၌ ထိုသို့ ကျူးလွန် ဆောင်ရွက်သူ မည်သူမဆိုအား တစ်ထောင်ထက်မပိုသော ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ခံ ရမည်ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။

အများပိုင်ကုမ္ပဏီ (Public Company) ဟူသော စကားရပ်ကို ပုဒ်မ (၁၃ က)၌ ဖွင့်ဆို ထားရာ ဤအက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ထား သည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်ပြီး၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီမဟုတ်သော ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်ဟုပင် ဖော်ပြထားပါသည်။ အစုရှယ်ယာလွှဲပြောင်းခွင့်ကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်အရေအတွက် ကန့်သတ်ခြင်းတို့နှင့် ကုမ္ပဏီ၏အစုရှယ်ယာနှင့် ငွေချေးစာချုပ်များ

ထည့်ဝင်ရန် / ဝယ်ယူရန် အများပြည် သူတို့အား ဖိတ်ခေါ်သည်ကို တားမြစ်ခြင်းတို့နှင့် မသက် ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီအမျိုးအစားဖြစ်သည်ဟု နားလည် နိုင်ပါမည်။ ယင်းသို့ တားမြစ်ချက်၊ ကန့်သတ်ချက် များကို ဖယ်ရှားထားသော်လည်း အများပိုင်ကုမ္ပဏီ များအနေဖြင့် မလွဲမသွေ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရ မည့် တာဝန်ပြဌာန်းချက် အများအပြားရှိနေကြောင်း သတိမူသင့်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းပြဌာန်းချက်များ

မည်သည့် ကုမ္ပဏီအမျိုးအစားပင် ဖြစ်စေ၊ ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်းထူထောင်ပုံအား အက်ဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် အချက်အလက်များကို ဖော်ပြ၍ အက်ဥပဒေ၏ တတိယနောက်ဆက်တွဲ၊ ပုံစံ(က)တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အနီးစပ် ဆုံးတူညီသော ပုံစံဖြင့် သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်း (Memorandum of Association) ကို ရေးဆွဲရ ပါမည်။ သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းတွင် မပျက်မကွက်ဖော်ပြ ရမည့် အချက်များကို ပုဒ်မ ၆၊ ၇၊ ၈ တို့၌

အသီးသီးဖော်ပြထားပါသည်။ သင်းဖွဲ့ မှတ်တမ်း၌ ကုမ္ပဏီ၏အမည်ကို ဖော်ပြရမည် (ပေးရန် တာဝန် ကန့်သတ်ထားပါက လီမိတက် ဟူသောစကားရပ် ကို အမည်၏ အဆုံးသတ်၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြရ မည်။) ကုမ္ပဏီ၏တရားဝင်အသိ အမှတ်ပြုထား သော ရုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တည်ရှိကြောင်း (လိပ်စာဖြင့်) ဖော်ပြရမည်။ ကုမ္ပဏီ၏ ရည်ရွယ် ချက်များကို ဖော်ပြရမည်။ ပေးရန်တာဝန် ကန့်သတ်ထားသည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်ပါက အဖွဲ့ဝင်များ ၏ ပေးရန်တာဝန်ကို ကန့်သတ်ကြောင်း ဖော်ပြရ မည်။ အစုရှယ်ယာဖြင့်ပေးရန် တာဝန်ကန့်သတ် ထားသည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်လျှင် မတည်အစုရှယ်ယာ ပမာဏ (မတည်အရင်းအနှီးပမာဏ)နှင့် အစုရှယ် ယာများ၏ တန်ဖိုးသတ်မှတ် ခွဲဝေထားပုံတို့ကို ဖော် ပြရမည်။ ခံဝန်ချက်ဖြင့် ပေးရန် တာဝန်ကန့် သတ်ထားသည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်လျှင် ကုမ္ပဏီ၏ ရရန် ပိုင်ခွင့်နှင့် ပေးရန်တာဝန်တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်း က တာဝန်ယူမည့်ပမာဏကို ဖော်ပြရမည်။ သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်း၌ အမည်ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသူ အနေဖြင့် အစုရှယ်ယာတစ်စုထက်လျော့၍ ယူခွင့် မရှိစေရ။ ထိုအဖွဲ့ဝင် အသီးသီး၏ အမည်နှင့် ယှဉ် တွဲလျက် ထိုသူယူသည့် အစုရှယ်ယာ အရေအတွက် ကို ဖော်ပြထားရမည်။

သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းကို မြန်မာနှင့် အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ စာပိုဒ် အမှတ်စဉ်များကို တစ်ဆက်တည်း အစဉ်လိုက် တပ်၍ အပိုဒ်ခွဲထားရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သင်းဖွဲ့ မှတ်တမ်းပါ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်းက ရေးထိုးသည့် လက်မှတ် မှန်ကန်ကြောင်း အတည်ပြု ထောက်ခံ မည့် အသိသက်သေ အနည်းဆုံး တစ်ဦး၏ ရှေ့တွင် လက်မှတ် ရေးထိုးကြရမည်အပြင်၊ အဆိုပါ အဖွဲ့

ဝင်များ၏ နေရပ်လိပ်စာ၊ လူမျိုးနှင့် အလုပ်အကိုင် စသည့် အချက်များကိုလည်း တစ်ပါတည်း ရေး သား ဖော်ပြရမည်ဖြစ်ကြောင်း အသေးစိတ်ပြဋ္ဌာန်း ပါရှိပါ သည်။ (ပုဒ်မ ၉) ဤဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်း ပါရှိသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် နည်းလမ်းများအရ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ အပ ကုမ္ပဏီသည် ယင်း၏ သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းပါ စည်း ကမ်းသတ်မှတ်ချက် များကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်း မပြုရပါ။ (သို့ရာ တွင် မန်နေဂျာ သို့မဟုတ် မန်နေဂျင်း အေးဂျင့်ခန့် အပ်ခြင်းနှင့် အလားတူ သဘောသဘာဝရှိ သည့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ပေါ်ပေါက်တတ်သော သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်နှင့် တိုက်ရိုက်မပတ်သက်သော အခြားအကြောင်း ကိစ္စရပ်တို့ကို မူ ဤပုဒ်မတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက် များအဖြစ် မမှတ်ယူရပါ။ (ပုဒ်မ ၁၀) ကုမ္ပဏီကို အမည်ပေးခြင်းနှင့် အမည်ပြောင်းခြင်းတို့အတွက် ပုဒ်မ ၁၁ တွင်လည်းကောင်း၊ သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းအား ပြင်ဆင် ခြင်းအတွက် ပုဒ်မ ၁၂ တွင် လည်းကောင်း၊ ယင်းသို့ ပြင်ဆင်ချက်အား အတည်ပြုပေးရန် ကိစ္စ၌ တရားရုံး ၏စီရင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ကို ပုဒ်မ ၁၄ တွင် လည်းကောင်း၊ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲ ရန်အတွက် စည်းကမ်းနည်း လမ်းများကို ပုဒ်မ ၁၅ တွင်လည်းကောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ထို့ပြင် တရားရုံးက အတည်ပြုကြောင်း အမိန့်ချမှတ်ပြီး ၃လအတွင်း မှတ်ပုံတင်နိုင်ခြင်းမရှိက အဆိုပါ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှု ပျက်ပြယ်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း ပုဒ်မ ၁၆ ၌ ဆက်လက်ဖော်ပြထားပါသည်။

သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းကဲ့သို့ပင် ကုမ္ပဏီ၏ သင်းဖွဲ့စည်းမျဉ်း (Articles of association) အား မှတ်ပုံတင်ခြင်း ပထမနောက်ဆက် တွဲမှ ပုံစံ (က) တွင် ဖော်ပြထားသည့် စည်းကမ်း ချက်များအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရန်ကိစ္စ၊ သင်းဖွဲ့စည်းမျဉ်း ပုံစံနှင့် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၊ စည်းမျဉ်းကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်း၊ သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းနှင့် စည်းမျဉ်းတွင် ပြင်ဆင်သည့်အတွက် ကုမ္ပဏီ၏ အဖွဲ့ဝင်များ အပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုစသည့် အကြောင်း ရပ်များကို ပုဒ်မ (၁၇) မှ (၂၀ က) အထိ ပြဌာန်းထားပါသည်။ သင်းဖွဲ့ မှတ်တမ်းအတွက် ပြဌာန်းချက်များနှင့် သဘောထားများစွာ ကွဲပြားခြားနားခြင်းမရှိပါ။

အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၆) သည် ကုမ္ပဏီနှင့် စပ်ဆိုင်သော အမှုအခင်းများ၌ မကြာခဏဆိုသလိုပင် အယူအဆ လွဲချော်ရည်ညွှန်းတတ်သော ပုဒ်မဟုတ်နိုင်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ကာကွယ်ထိုးနှက်

ကြရာ၌ အများနှင့်ဆိုင်သော ပစ္စည်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေနှင့် အကျိုးဝင်လာစေရန် ကုမ္ပဏီပိုင်ငွေနှင့် ပစ္စည်းများကို အများနှင့် ဆိုင်သော ပစ္စည်းအဖြစ်အဆို ပြုဖော်ပြတတ်ကြပါသည်။ ပုဒ်မ (၂၆)အရ မှတ်ပုံတင်ထားသော ကုမ္ပဏီ ဟူသည့် စကားရပ်ကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူရာ၌ ပုဒ်မ(၂၆) သည် ကုမ္ပဏီများ ကိုမှတ်ပုံတင်သည့် ပြဌာန်းချက်ဖြစ်သည်ဟု လွဲမှားယူဆမိသည့်အတွက် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ပုဒ်မ (၂၆)မှာ အကျိုးအမြတ်ရရှိရန်အတွက် ရည်ရွယ်၍ ဖွဲ့စည်းထူထောင်သည့် ကုမ္ပဏီများနှင့် လုံးဝ မသက်ဆိုင်သော ပြဌာန်းချက်ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးအမြတ်အတွက်မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (Association not for Profit) ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သည့် ကိစ္စသက်သက်အတွက် သာ ဖြစ်ကြောင်း သတိမူသင့် ပါသည်။ ပုဒ်မ ၂၆ (၁) ၌ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပညာ (ဝါဏိဇ္ဇ)၊ ဝိဇ္ဇာပညာ၊ သိပ္ပံပညာ၊ ဘာသာရေး၊ ကုသိုလ်ရေး သို့မဟုတ် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့် အခြားကိစ္စရပ် တစ်ခုခုကို မြှင့်တင်ပေးရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရန်ဖြစ်သည့် လိမ္မိတက် ကုမ္ပဏီဖြစ်ကြောင်းနှင့် အဆိုပါ ကုမ္ပဏီ၏ အကျိုးအမြတ်(ရှိလျှင်) သို့မဟုတ် အခြားဝင်ငွေကို ရည်ရွယ်ထားသည့် ကိစ္စရပ်များ မြှင့်တင်ရာ၌ အသုံးချခဲ့ကြောင်း သို့မဟုတ် အသုံးချရန် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် ယင်း၏အဖွဲ့ဝင်များသို့ အမြတ်ဝေစု (Dividend) ခွဲဝေပေးခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင် ထားကြောင်း ကျေနပ်လက်ခံဖွယ် အထောက်အထား ပြသလျှင် အဆိုပါအဖွဲ့ အစည်းအား ပေးရန်တာဝန် ကန့်သတ်ထားသော ကုမ္ပဏီ အဖြစ်မှတ်ပုံတင်

အစရန် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ခွင့်ပြုမိန့် (လိုင်စင်)ဖြင့် ညွှန်ကြားနိုင်သည်။ ထိုသို့ ညွှန်ကြားရာတွင် အဖွဲ့အစည်းအမည်၏ နောက်တွင် လိမ္မော်ဟူသော စကားရပ်ကို မထည့်သွင်းရဘဲ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း မှတ်ပုံတင်စေရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုဒ်မ (၂၆) ၏ ပုဒ်မခွဲ (၂)တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက သင့်လျော်မည်ထင်သည့် စည်းကမ်းချက်များဖြင့် ခွင့်ပြုမိန့်ချထားနိုင်ကြောင်း၊ အဆိုပါစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိစေမည်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းတို့ကို သင်းဖွဲ့မှတ်တမ်းနှင့် သင်းဖွဲ့စည်းမျဉ်းတို့တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် ညွှန်ကြားလျှင် ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း ထည့်သွင်းရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုဒ်မခွဲ (၃) ၌ ယင်းသို့ မှတ်ပုံတင်ပြီးပါက လိမ္မော်ဟူသော စကားရပ်ကို သုံးစွဲခြင်း၊ ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်အရာရှိထံသို့ အဖွဲ့ဝင်များ၏ အမည်စာရင်း ပေးပို့ရခြင်းတို့မှအပ လိမ္မော်ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ အခွင့်အရေးများအားလုံး နှင့် တာဝန်အရပ်ရပ်တို့ကို

ကျင့်သုံးခံယူခွင့်ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုဒ်မခွဲ (၄) တွင် ဤပုဒ်မအရ ခွင့်ပြုမိန့် (လိုင်စင်)တစ်ရပ်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက မည်သည့် အချိန်တွင်မဆို ရုပ်သိမ်းပယ်ဖျက်နိုင်သည်။ ယင်းသို့ ပယ်ဖျက်ပါက မှတ်ပုံတင်အရာရှိသည် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်မှ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်း၏ အမည်နောက်တွင် လိမ္မော်ဟူသော စကားရပ်ကို ထည့်သွင်းရမည်။ ယင်းအဖွဲ့ အစည်းအနေဖြင့် ဤပုဒ်မအရ ပေးအပ်ထားသော ကင်းလွတ်ခွင့်များနှင့် အခွင့်အရေးများရယူခံစားခြင်းမှ ရပ်စဲရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ခွင့်ပြုမိန့် (လိုင်စင်) တစ်ရပ်အားထိုသို့ ရုပ်သိမ်း ပယ်ဖျက်ခြင်း မပြုမီ နိုင်ငံတော်သမ္မတက အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းသို့ ရုပ်သိမ်းပယ်ဖျက်ရန် ရည်ရွယ်ကြောင်းကို စာဖြင့် အကြောင်းကြား လိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ရုပ်သိမ်းပယ်ဖျက်ခြင်း မပြုသင့်ကြောင်း ပြန်လည်တင်ပြခွင့် ပေးလိမ့်မည်ဖြစ် သည်ဟု ခြွင်းချက်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၆) အရ မှတ်ပုံတင်ထားသော ကုမ္ပဏီဆိုသည်မှာ မည်သို့သော ကုမ္ပဏီ၊ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပီပြင်စွာ သိမြင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

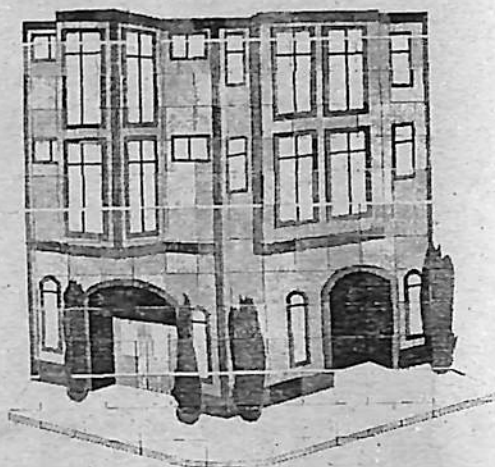

ကုမ္ပဏီရုံးနှင့် ကုမ္ပဏီအမည်

ကုမ္ပဏီရုံးခန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ရုံးခန်းနေရာ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ ကုမ္ပဏီအမည်ဆိုင်ဘုတ်များ တပ်ဆင်ထားရှိခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုလည်း မှတ်သားလိုက်နာရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီတစ်ခုသည် လုပ်ငန်းစတင်သည့်နေ့ သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီးနောက် ၂၈ ရက်မြောက်နေ့ နှစ်နေ့အနက် စောရာနေ့တွင် ဆက်သွယ်မှုများအားလုံးနှင့် အကြောင်းကြား စာများပေးပို့ဆက်သွယ်ရာတွင် လိပ်မူနိုင်မည့် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားသည့် ရုံးတစ်ရုံးဖွင့်ထားရမည်။ ထိုသို့ ရုံးခန်းဖွင့်လှစ်ထားကြောင်းကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီးနောက် သို့မဟုတ် ရုံးခန်းနေရာပြောင်းရွှေ့ဖွင့်လှစ်ပြီးနောက် ၂၈ ရက်အတွင်း မှတ်ပုံတင်စာရင်း၌ ရေးသွင်းရန်အတွက် မှတ်ပုံတင်အရာရှိထံ ရုံးခန်းတည်နေရာဖော်ပြသည့် အကြောင်းကြားစာပေးပို့ရမည်။ နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာတွင် ရုံးခန်းတည်ရာလိပ်စာကို ထည့်သွင်းဖော်ပြရုံမျှဖြင့် ဤပုဒ်မအရ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ပြီးမြောက်သည်ဟု မှတ်ယူမည်မဟုတ်ပေ။ ဤပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီ မလိုက်နာဘဲ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပါက ယင်းသို့ဆောင်ရွက်သည့် ကာလအတွက် တစ်ရက်လျှင် ကျပ် ၅၀ ထက်မပိုသော ဒဏ်ငွေကို တပ်ရိုက်ခံ ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ (ပုဒ်မ ၇၂ ပုဒ်မခွဲ (၁) မှ (၄) အထိ)

လိမ္မော်တက်ကုမ္ပဏီတိုင်းသည် မိမိကုမ္ပဏီအမည်ကို ရုံးသို့မဟုတ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် နေရာဌာနတိုင်း၏ အပြင်ဘက်ခြင်သာ ထင်ရှားသည့်နေရာ၌ လွယ်ကူစွာ ဖတ်ရှုနိုင်မည့် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာစာလုံးဖြင့် ဆေးရေးခြယ်၊ ချိတ်ဆွဲ

တပ်ဆင်ထားရမည်။ ကုမ္ပဏီတံဆိပ် တုံး၌လည်း အလွယ်တကူ ဖတ်ရှုနိုင်သည့်အကွာရာဖြင့် အမည်ကို တွင်းထုရမည်။ ကုမ္ပဏီကဖြစ်စေ၊ ကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားဖြစ်စေ လက်မှတ်ရေးထိုးရမည့် ပြေစာခေါင်းစည်း၊ စာရေးစက္ကူ၊ ကြေညာချက်နှင့် ကုမ္ပဏီ၏ တရားဝင် ထုတ်ဝေစာများအားလုံးတွင် လည်းကောင်း၊ ငွေလွှဲစာ၊ ဟွန်ဒီ၊ ချက်လက်မှတ်စသည့် ငွေကြေးနှင့် ကုန်ပစ္စည်းအမှတ်စာများ အားလုံးတွင်လည်းကောင်း၊ ကုမ္ပဏီ၏ ပါဆယ်စာရင်း၊ ကုန်ပို့လွှာ၊ လက်ခံရရှိကြောင်းပြေစာ၊ ငွေလွှဲစာတမ်း (L/C) အားလုံးတွင်လည်းကောင်း မြန်မာအက္ခရာဖြင့် ကုမ္ပဏီအမည်ကို ဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ (ပုဒ်မ ၇၃ ပုဒ်မခွဲ (က) မှ (ဂ) အထိ)၊ ပုဒ်မ ၇၂ နှင့် ၇၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်မှုများအတွက် ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ခံရမည် ဖြစ်ကြောင်း ပုဒ်မ ၇၄ တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ကုမ္ပဏီစာရင်းနှင့် စာရင်းစစ်

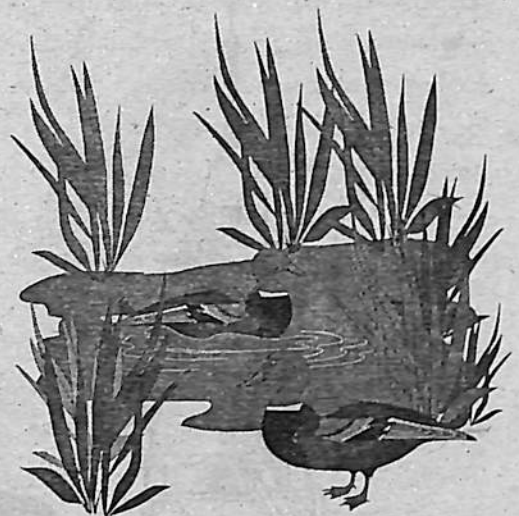
ကုမ္ပဏီဟိုင်းသည့် ကိစ္စရပ်များအပေါ်က ကုမ္ပဏီ၏ ရငွေနှင့်သုံးငွေအားလုံး၊ ကုန်ပစ္စည်း အရောင်းနှင့် အဝယ်များအားလုံးကုမ္ပဏီ၏ ရပိုင်ခွင့် နှင့် ပေးရန်တာဝန်အားလုံးကို မြန်မာသို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စာရင်းစာအုပ်များ ကောင်းမွန်စွာ ရေးသွင်းထားရှိစေရမည်။ စာရင်းစာအုပ်များကို ကုမ္ပဏီရုံး၌ဖြစ်စေ၊ ဒါရိုက်တာများက သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသည့် နေရာ၌ဖြစ်စေ အလုပ်ချိန်အတွင်း ဒါရိုက်တာများ စစ်ဆေးကြည့်ရှုနိုင်ရန် ထားရှိရမည်။ ဤပုဒ်မအရ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာရန် ဟမင်ပျက်ကွက်လျှင် သက်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲသူအား ဒဏ်တပ်ရိုက်ခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ (ပုဒ်မ ၁၃၂) ။ ထို့ပြင် ကုမ္ပဏီတိုင်း၏ ဒါရိုက်တာတို့သည် ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ပြီး ၁၈ လထက်နောက်မကျစေဘဲ ထို့နောက်တွင်ဆက်လက်၍ ပြက္ခဒိန်နှစ် တစ်နှစ်လျှင်အနည်းဆုံးတစ်ကြိမ်ထက်မနည်းစေဘဲ ကုမ္ပဏီ၏အထွေထွေအစည်းအဝေးသို့ သက်ဆိုင် သောကာလ၏ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းနှင့်အရှုံးအမြတ်စာရင်းကို တင်ပြရမည်။ အမြတ်အစွန်း ရရှိရန် ကူးသန်းရောင်းဝယ်သည့် ကုမ္ပဏီမဟုတ်လျှင် ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် စာရင်းကို တင်ပြရပါမည်။ စာရင်း ပြုစုသည့်ကာလသည် အဆိုပါ အမည်အပေး မတိုင်မီ ၉ လထက်မစော သည့် နေ့အထိဖြစ်ရမည်။ မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်လျှင် ၁၂ လထက် မစောသည့်နေ့အထိ ဖြစ်ရပါမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံ တင်အရာရှိသည် ထူးခြားသော အကြောင်းဖြင့် ခည်းကမ်းသတ်ကာလကို ၃ လအထိ ခွင့်ပြု နိုင်

ကြောင်း စသည့်အသေး စိတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပုဒ်မ ၁၃၁ တွင်ဖော်ပြထား ပါသည်။

ကုမ္ပဏီ၏ နှစ်ချုပ်စာရင်းများကို လက်မှတ် ရစာရင်းစစ် ခန့်ထားစစ်ဆေးရပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီဖြစ်လျှင် ကိုယ်ပိုင်စာရင်းစစ်လုပ်ငန်းလုပ် ကိုင်ခွင့်မှတ်ပုံတင်ရရှိသော စာရင်းစစ်များအား ပုတ် ပြတ်စနစ်ဖြင့် ငှားရမ်းစစ်ဆေးစေနိုင်ပါသည်။ စာရင်းစစ်သည် အစီရင်ခံစာရေးသားရာ၌ ပုဒ်မ ၁၄၅၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာ ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စာရင်းစစ်ဆေးသူသည် အစီရင်ခံစာ၌ အောက်ပါအချက်များကို ဖော်ပြရပါ မည် -

(က) စာရင်းစစ်အနေဖြင့် လိုအပ်သော အ ချက်အလက်များနှင့် ရှင်းလင်းဖြေကြားချက်များ ရရှိခဲ့ခြင်း ရှိ မရှိ။

(ခ) စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာတွင် ရည်ညွှန်းကိုး ခားထားသည့် လက်ကျန်ရှင်းတမ်းနှင့် အရှုံးအမြတ် စာရင်းများအား ဥပဒေနှင့် အညီ ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ် - မဖြစ် စာရင်းစစ်၏ ထင်မြင်ယူဆချက်။

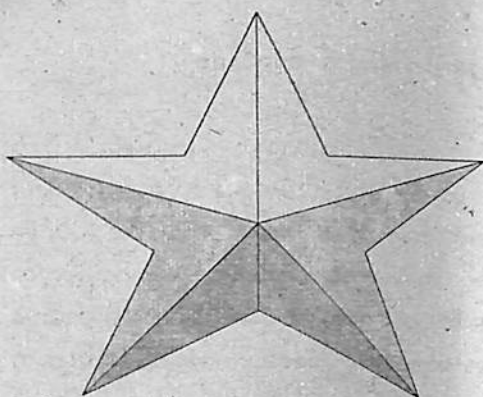

(ဂ) မိမိတို့အား ပြသပေးအပ်သည့် အချက်အလက်များ၊ ရှင်းလင်းဖြေကြားချက်များအရ အဆိုပါ လက်ကျန်ရှင်းတမ်းသည် ကုမ္ပဏီ၏ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်မှု အခြေအနေများကို ပကတိအတိုင်းမှန်ကန်စွာ ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ခြင်း ရှိ - မရှိ။

(ဃ) သက်ဆိုင်ရာ အစစ်ဆေးခံ ကုမ္ပဏီသည် ပုဒ်မ ၁၃၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာ၍ စာရင်းစာအုပ်များကို ဖွင့်လှစ်ရေးဆွဲပြုစုထိန်းသိမ်းထားသည် - မထားသည်ကို စာရင်းစစ်ဆေးသူ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်အဖြစ်ဖော်ပြရန် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်း ထားပါသည်။

အထက်အပိုဒ်ခွဲ (က) မှ (ဃ)အထိ ဖော်ပြထားသည့် အချက်များအတွက် အဖြေများသည် မရှိမဖြစ်ဟူသည့် အဖြေများ သို့မဟုတ် ချို့တဲ့အားနည်းနေဆဲ ဖြစ်ပါလျှင် ယင်းအခြေအနေကို စာရင်းစစ်၏ အစီရင်ခံစာ၌ ထည့်သွင်းရေးသားရမည်ဟု လည်း ပုဒ်မ ၁၄၅ ပုဒ်မခွဲ (၂က)တွင် ဖြည့်စွက် ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်ကို သတိမူဖွယ်တွေ့ရပါသည်။

ဥပဒေကြောင်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ဖြစ်မှုများ

မြန်မာနိုင်ငံကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေ၏ အပိုင်း (၁၁)တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ တရားဥပဒေကဏ္ဍနှင့် သက်ဆိုင်လျက်ရှိသဖြင့် အထူးသတိမူဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအက်ဥပဒေအား ဆန့်ကျင်သည့် မည်သည့်ဖြစ်မှုကိုမဆို ပထမတန်း အာဏာရတရားသူကြီး၏ ရုံးထက် အဆင့်နိမ့်သော တရားရုံးက စီရင်ခွင့်မရှိကြောင်း၊ ဖြစ်မှုကျင့်ထုံးဥပဒေ၌မည်သို့ပင် ပါရှိသည်ဆိုစေ၊ အဆိုပါကျင့်ထုံးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းကိစ္စရပ်များတွင် ဤအက်ဥပဒေအား ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်သော ဖြစ်မှုတိုင်းကို ရဲအရေးမပိုင်သော (non-cognizable) အမှုအခင်းများဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်ကြောင်း ပုဒ်မ ၂၇၈ တွင် ဖော်ပြထားသည်တို့ကို ဂရုပြုလေ့လာဆောင်ရွက်သင့် မည်ဖြစ်ပါသည်။

အလားတူပင် ပုဒ်မ ၂၈၁၊ ပုဒ်မခွဲ(၁)၌ ဤပုဒ်မနှင့် သက်ဆိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆန့်ကျင်ဖြစ်ပေါ်သည့် ပေါ့ဆမှု၊ ချို့ယွင်းမှု၊ တာဝန်ပျက်ကွက်မှု၊ ယုံကြည်အပ်နှံမှုအား ဖောက်ဖျက်မှုတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသော အမှုများတွင် ရုံးတော်က ကြားနာစစ်ဆေးရာ၌ ဖြစ်ဒဏ်ထိုက် သင့်ကြောင်း သို့မဟုတ် ထိုက်သင့်ဖွယ်ရှိကြောင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါက ထိုသူသည်

သဘောရိုးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းတို့အပြင် ထိုသူအားအ လုပ်တာဝန်ခန့်ထားအပ်နှင်းခဲ့သည်တို့နှင့် ဆက်နွယ် သော အကြောင်းကိစ္စရပ်များ အပါအဝင် အမှု၏အ ကြောင်းခြင်းအရာ အလုံးစုံကို ထောက်ရှုလျက် ဖော် ပြပါအမှုတို့ကို သက်ညှာစွာ စီရင်ခံထိုက်သည်။ ရုံးတော်အနေဖြင့် သင့်လျော်သည်ဟု ယင်မြင်သည့် အတိုင်း ထိုသူကျခံထိုက်သည့်ဖြစ်ဒဏ် အားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့ကို ဖြစ်စေ လျော့ပေါ့သက်သာခွင့် ပြုနိုင်သည်ဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။

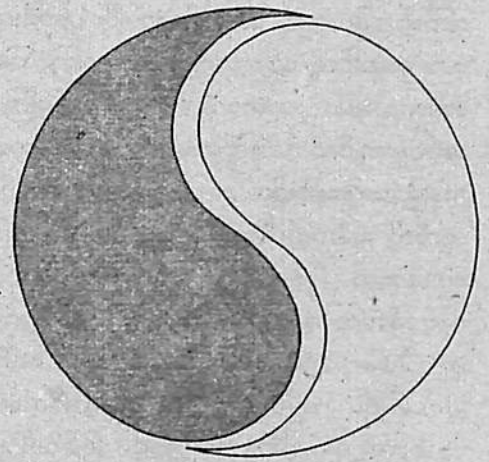
ပုဒ်မခွဲ(၂)တွင် ဤပုဒ်မ၌ဖော်ပြသည့် အမှု ကိစ္စတစ်ခုခုနှင့် စွပ်စွဲတိုင်ကြားခံရသူ သို့မဟုတ် ထိုသို့ခံရဖွယ်ရှိသူက သက်သာလျော့ပေါ့ခွင့်အတွက် တရားရုံးသို့ လျှောက်ထားနိုင်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ လျှောက်ထားမှုအား ရုံးတော်ကမိမိထံမှောက်သို့ တင်ပို့လာသည့် အမှုအခင်းကဲ့သို့ပင် လျော့ပေါ့ သက်သာခွင့် ပေးနိုင်ကြောင်း ပြဌာန်းထားပါသည်။ ပုဒ်မခွဲ(၃)၌ ယင်းပုဒ်မနှင့် အကျုံးဝင်သူများကို ဖော်ပြထားရာ ကုမ္ပဏီ၏ဒါရိုက်တာများ၊ မန်နေဂျာ များနှင့် မန်နေဂျင်းအေးဂျင့်များ၊ ကုမ္ပဏီအရာထမ်း များ၊ ကုမ္ပဏီကခန့် အပ်သော စာရင်းစစ်များပါဝင် လျက်ရှိပါသည်။

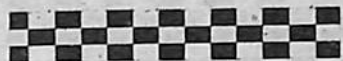
ပုဒ်မ ၂၈၂ မှာ ဤအက်ဥပဒေပါ ပြဌာန်း ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တင်ပြရန်လိုအပ်သော ပြန်တမ်း၊ အစီရင်ခံစာ၊ သက်သေခံအထောက်အ ထားလက်မှတ်၊ လက်ကျန်ရှင်းတမ်း သို့မဟုတ် အခြားစာရွက်စာတမ်းတစ်စုံတစ်ရာတွင် မမှန်ကန် ကြောင်းသိလျက်နှင့် တမင်သက်သက်လွဲမှားဖော် ပြသူမည်သူဆို ထောင်ဒဏ်အပြင် ဒဏ်ငွေပါ တပ်ရိုက်ခံ ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကုမ္ပဏီပိုင်ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာကို လွဲမှားစွာ ရယူပိုင်ဆိုင်ထားခြင်းအတွက်လည်း ဒဏ်တပ်ရိုက်ခံ ရမည်သည့်ပြင် အဆိုပါပစ္စည်းကို ပြန်လည်ပေးအပ် ရန် သို့မဟုတ် ပေးလျော်စေရန် တရားရုံးက အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ ထိုသို့ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်လျှင် ထောင်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံ ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၈၂က ၌ပြဌာန်းထားပါ သည်။ လိမ္မာတက်ဟူသော စကားရပ်အား တရားဝင် သုံးစွဲခွင့်မရှိဘဲ အသုံးပြု၍ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းတို့အတွက် စီရင်ခံရမည့်ဖြစ် ဒဏ်ကို ပုဒ်မ ၂၈၃တွင် ပြဌာန်းထားပါသည်။

နိဂုံးအညွှန်းစကားအနေဖြင့် ဈေးကွက်စီးပွား ရေးစနစ်ဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်စေရေးတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များက မြင့်မားမှန်ကန်သော ကျင့်ဝတ်ကောင်းများ မွေး မြူကျင့်သုံးလာစေရန်အတွက် တည်ဆဲပြဌာန်း ထားချက်များနှင့်အညီ အဘက်ဘက်မှ ဝိုင်းဝန်း ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းပေးသင့် ကြမည်ဖြစ်ပါ ကြောင်း ရေးသားတင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဦးဟန်ထွန်း

ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနည်းလမ်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်း

ဦးစန်းလွင် (တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ)

လူသားတွေရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ဟာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့်ရော၊ လူသားတွေရဲ့ ပယောဂကြောင့်ရော အမြဲထိခိုက်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ တောမီးလောင်လို့ သစ်တောတွေပြုန်းတီးကုန်တာ၊ သစ်တောတွေမှာ မှီခိုနေထိုင်ကြတဲ့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေမျိုးတုံးပျောက်ကုန်ကြရတာ၊ သဘာဝအပင်တွေမျိုးတုံးကုန်ကြတာဟာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေမှုဥပမာ ဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူပဲ မီးတောင်ပေါက်ကွဲလို့ လေထုညစ်ညမ်းမှုဖြစ်ပေါ် ရတာ၊ ရေကြီးမှုကြောင့် မြေယာတွေ ဆားငန်ရောင်ပြီး ပျက်စီးကုန်တာ၊ မိုးခေါင်လို့ သဲကန္တာရဖြစ်ပေါ်လာတာတွေဟာလည်းပဲ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေမှုများပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အနုမြူဓာတ်ပေါင်းဖိုက အနုမြူဓာတ်ငွေ့တွေ ယိုစိမ့်ထွက်လို့ အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွေမှာ ကင်ဆာရောဂါဝေဒနာတွေ ဖြစ်ပေါ်ရတာ၊ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံလုပ်ငန်းတွေကထွက်တဲ့ မီးခိုးငွေ့တွေကြောင့် မှန်လုံအိမ် အာနိသင် (greenhouse effect) ဖြစ်ပေါ်ပြီး ကမ္ဘာကြီးပိုပြီး ပူနွေးလာတာဟာ လူသားတို့ရဲ့ ပယောဂကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူ ရေနံတင်သင်္ဘောက ရေနံတွေယိုဖိတ်မှုကြောင့် ဖြစ်စေ၊ ကမ်းလွန်ရေနံ သို့မဟုတ် သဘာဝဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရေးကထွက်တဲ့ ရေနံယိုဖိတ်မှုများကြောင့် ဖြစ်စေ ရေနံများဖိတ်စင်မှုကြောင့် ရေထုညစ်ညမ်းမှုဖြစ်ပေါ်တာ၊ ရေသတ္တဝါ၊ ရေငှက်များ သေကြေကြရတာဟာ လူပယောဂကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်စေမှု ဥပမာများဖြစ်ပါတယ်။

၁။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုနည်းလမ်းများ

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ထိခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ဖို့ အတွက် နိုင်ငံအသီးသီးက နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးသုံးပြီး ဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။ ဒီလိုဆောင်ရွက်ကြတဲ့ နေရာမှာ မိမိတို့နိုင်ငံအလိုက်အစီအစဉ်တွေ ရေးဆွဲပြီး တစ်နိုင်ငံချင်းဆောင်ရွက်တာရှိသလို၊ ဒေသအလိုက် သဘောတူညီချက်တွေ၊ အစီအစဉ်တွေရေးဆွဲချမှတ် ဆောင်ရွက်ကြတာလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းများ (conventions) သဘောတူညီချက်များ၊ လုပ်

ငန်းအစီအစဉ်များ ချမှတ်ရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်ကြတာလည်း ရှိပါတယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ အဓိပ္ပာယ် ကျယ်ဝန်းတာနဲ့အမျှ ပါဝင်ပတ်သက်နေတဲ့ ကဏ္ဍ တွေကလည်း စုံလင်လှပါတယ်။ ဥပမာ သစ်တော မပြုန်းတီးရေးကဏ္ဍဆိုရင် သစ်တောဌာနသာမက လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ မြို့ရွာအိမ်ခြေတည်ဆောက် ရေး၊ ကုန်သွယ်ရေးတွေနဲ့ပါ ဆက်နွယ်မှုများရှိ ကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။ သစ်တောမြေတွေကို ရှင်း လင်းပြီး လယ်ယာမြေတွေမတိုးချဲ့ဖို့၊ မြို့ရွာတွေမ တည်ဆောက်ဖို့၊ သစ်တွေ၊ တောထွက်ပစ္စည်းတွေ ကို စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့ ထုတ်ယူရောင်းဝယ်ဖို့ဆိုတဲ့ အချက်တွေ တစ်ညီတစ်ညွတ်ဆောင်ရွက်ကြမှသာ သစ်တောမပြုန်းတီးရေးဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်အောင် မြင်မယ်ဆိုတာ မြင်သာမှာပါ။ အလားတူယဉ်ကျေး မှုအမွေအနှစ်များ (cultural heritages) ထိန်း သိမ်းရေးကဏ္ဍဆိုရင်လည်း ယဉ်ကျေးမှုဌာန တစ်ခု တည်းရဲ့ ကိစ္စမဟုတ်ပါဘူး။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအ မွေအနှစ်ပစ္စည်းတွေကို မှောင်ခိုကုန်ကူးမှုမပြုဖို့ ကုန်သွယ်ရေးနည်းလမ်း၊ အကောက်ခွန်စစ်ဆေးရေး နည်းလမ်းတွေနဲ့ ကာကွယ်ဖို့လိုသလို ဟိုတယ်နဲ့ ခရီးသွားလုပ်ငန်းကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်တွေ ကို ရောင်းကုန်သဖွယ် မထိခိုက်စေဖို့လည်း ဆောင် ရွက်ဖို့ လိုအပ်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းရာမှာ ဌာနတစ်ခု ကသာ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းတဲ့ အရာမဟုတ်ဘဲ ဌာန အသီးသီးအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ သူအားလုံး၊ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးက ဝိုင်းဝန်းပြီး ဟန်ချက်ညီညီ ဆောင်ရွက်ဖို့ လိုတာပဲ ဖြစ်ပါ တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းတဲ့ နည်းလမ်းများ မှာ အောက်ပါနည်းလမ်းတွေ ပါဝင်ပါတယ်။

(က) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာစံချိန်စံညွှန်းနှင့် စံများ သတ်မှတ်ခြင်း
(Establishment of Environmental Stand- ards and Norms)

ရေ၊ မြေ၊ လေတွေကို သန့်ရှင်းစေဖို့ အတွက် ဘယ်လို အခြေအနေမျိုးမှ သန့်တဲ့လေ၊ သန့်တဲ့ မြေဖြစ်မယ်ဆိုတာကို သတ်မှတ်ထားနိုင် ရင် ပိုကောင်းပါတယ်။ ဒီသတ်မှတ်ချက်ဟာ သက်ဆိုင်ရာ နေရာအပေါ်မူတည်ပြီး ကွာခြားမှုတွေ ရှိနိုင်ပါတယ်။ ရေသန့်ဆိုရင် ဘယ်လိုစံချိန်စံညွှန်း နဲ့ - ညီညွတ်မှုသာ ရေသန့်လို့ သတ်မှတ်နိုင်မယ် ဆိုတာကို စံချိန်စံညွှန်းကို အများသိအောင် ထုတ် ပြန်နိုင်ရင် ပိုကောင်းပါတယ်။ စံချိန်စံညွှန်းသတ် မှတ်တဲ့နေရာမှာလည်း တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်းတွေက သတ်မှတ်ဖို့ လိုအပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာအား ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တချို့နေရာတွေမှာ မြစ်ရေ၊ ချောင်းရေပင်ဖြစ်ဆုံးတော့ ဒီဇရီတွေကို တစ်ပိဿာ ပြည့်အောင် ခပ်လိုက်ရင် ရေသန့်ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆ နေကြတုန်းဖြစ်ပါတယ်။ မြို့ကြီးပြကြီးတွေမှာလည်း ရေသန့်ဆိုပြီး ရေကုတ်ဘိုက ရေတွေထည့်ရောင်းနေ ကြတာ၊ ရေသန့်ကနေ အနည်တွေ၊ အမှုန့်တွေမြင် သာလောက်အောင်ပါနေတာ၊ ရေသန့်မှာ ကယ်လို ရင်းဆေးနဲ့ တစ်ထောင်းထောင်းထနေတာတွေ ရှိနေ ပါတယ်။ စားသုံးသူတွေက ရေသန့်ကို လက်ခံသုံး

စွဲလာအောင် အချိန်မနည်းယူခဲ့ကြရတာပါ။ ရေသန့်ကို လက်ခံလာတဲ့အချိန်မှာ ရေသန့်လုပ်ငန်းတွေ အများအပြားပေါ်ပေါက်လာခဲ့သလို ရေသန့်တချို့ဟာလည်း စံချိန်စံညွှန်းမမီတော့တာကို တွေ့ရပါတယ်။ စံချိန်စံညွှန်းသတ်မှတ်ဖို့ လိုအပ်သလို စံချိန်စံညွှန်းကို ချိုးဖောက်ရင်ဘယ်လိုအပြစ်ဒဏ်ခံရမယ်ဆိုတာကိုပါ ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ဖို့သင့်မသင့် စဉ်းစားသင့်ပါတယ်။ ရေသန့်နည်းတူ လေသန့်ရဲ့ စံချိန်စံညွှန်းတွေသတ်မှတ်ဖို့ လိုမယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့နေရာတွေအနီးအနားမှာ အညွှန်နဲ့

အနားယူတဲ့ ပင်လယ်ကမ်းခြေအပန်းဖြေစခန်း၊ တောင်စခန်းမြို့ စတဲ့နေရာများ၊ ရှေးဟောင်းနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် ဒေသနေရာများအနီးမှာ အထူးစံချိန်စံညွှန်းတွေသတ်မှတ်ဖို့ လိုရင်လိုနိုင်ပါတယ်။ ရေသန့်စံချိန်စံညွှန်းသတ်မှတ်ရာမှာ သောက်သုံးတဲ့ရေ သာမက စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းတွေကထွက်ရှိတဲ့ စွန့်ပစ်ရေတွေ၊ ပိုလျှံရေတွေကို ဘယ်လိုစံချိန်စံညွှန်းရှိအောင် သန့်စင်ပြီးမှသာ အများပြည်သူ ဆိုင်ရာမြစ်၊ ချောင်း၊ ကန်ထဲထုတ်လွှတ်နိုင်တယ် ဆိုတာကိုလည်း နေရာဒေသလိုက်ပြီး သတ်မှတ်သင့် တယ်လို့ယူဆပါတယ်။

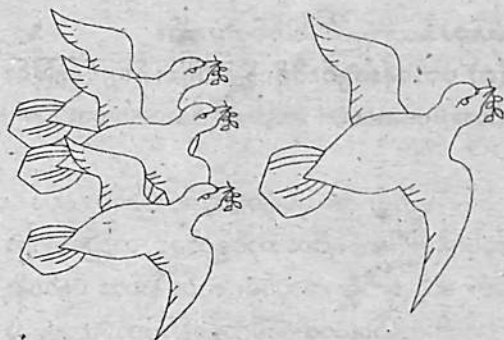

အများအပြားထွက်တဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေတည်ထောင်ခဲ့ရင် အများပြည်သူတွေမလွဲမသွေ ရှူရှိုက်နေကြရမှာ ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုစက်ရုံတွေရဲ့ မီးခိုးခေါင်းတိုင်ကို ဘယ်လောက်ဘဲမြင့်မြင့် တည်ဆောက်ထားအုံးတော့ မိုးအုံ့တဲ့နေ့တွေမှာ အက်စစ်ငွေ့၊ အဆိပ်ငွေ့တွေဟာ အပေါ်ကို မတက်နိုင်ဘဲ လူနေရပ်ကွက်တွေထဲကို ပျံ့နှံ့ပျောက်ရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လေသန့်စံချိန်စံညွှန်းတွေသတ်မှတ်တဲ့နေရာမှာ မြို့ပြနေရာ၊ ကျန်းမာရေးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ ဆေးရုံဆေးခန်းများရှိရာ နေရာ၊ အများပြည်သူအပန်းဖြေ

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ မနီလာမြို့ကိုရောက်တုန်းက မိတ်ဆွေဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတစ်ယောက်က ဆီတွေနဲ့ ဝေနေတဲ့ မနီလာမြို့အတွင်းက မနီလာမြစ်ကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး သူတို့ဆီမှာ စက်မှုတွေကို အလျှင်အမြန်တိုးချဲ့လိုတာနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ်တွေ လုံလုံလောက်လောက်မလုပ်ခဲ့တဲ့အပြစ်ကို ယခုခံနေရတယ်လို့ ပြောရှာတယ်။ စက်ရုံတွေကို မြစ်ကမ်းပါးမှာ ဆောက်တော့ စက်ရုံကထွက်တဲ့ စွန့်ပစ်ရေ၊ ပိုလျှံရေအားလုံး ဒီမြစ်ထဲကိုဘဲရောက်ကုန်ပြီး ညစ်ညမ်းရေတွေနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ မနီလာမြစ်

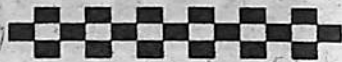
ဖြစ်သွားရပါတယ်။ ခုအခါမှာတော့ မနီလာမြစ်ရေကိုသန့်စင်စေအောင် မြစ်ကမ်းဘေးက စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းအားလုံးကို ပိတ်ပစ်ဖို့လည်း မလုပ်နိုင်။ ဒီစက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံထဲက တချို့က မြစ်ရေမညစ်ညမ်းအောင် သတ်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း စွန့်ပစ်ရေသန့်မှုပစ္စည်းကိရိယာ (waste water treatment facilities) များတပ်ဆင်အသုံးပြုပေမယ့် တချို့စက်ရုံတွေက ဒီစည်းကမ်းတွေကို မလိုက်နာလို့ ညစ်ညမ်းနေတဲ့ မနီလာမြစ်ကိုလည်း သန့်စင်အောင် မလုပ်နိုင်တဲ့ မလူးသာမလွန်သာတဲ့ အခြေအနေကို ရောက်နေရတယ်လို့ ပြောရှာပါတယ်။

(ခ) ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် စီးပွားရေးအရဆွဲဆောင်မှုနည်းလမ်းများ အသုံးပြုခြင်း (Use of Economic Instruments for Environmental Management)

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် စံချိန်စံညွှန်းတွေ တစ်ဖက်ကသတ်မှတ်သလို တစ်ဖက်ကလည်း လိုက်နာဆောင်ရွက်မယ့်သူတွေအနေနဲ့ စိတ်ပါလက်ပါလိုက်နာဖို့အတွက် သူတို့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုကောင်းရင် ကောင်းသလို သူတို့အဖို့လည်း အကျိုးရှိစေနိုင်မယ့် နည်းလမ်းတွေကိုလည်း သင့်လျော်သလိုချမှတ်ဆောင်ရွက်ဖို့ စဉ်းစားကြပါတယ်။ ဥပမာ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းတွေကထွက်တဲ့ မီးခိုးတွေကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းမှုမဖြစ်အောင် လေထုညစ်ညမ်းမှုသက်သာအောင်ဆောင်ရွက်ကြတဲ့ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းတွေကို ဘယ်လိုစီးပွားရေးအရ အကျိုးရှိစေမယ်ဆိုတဲ့ လက်တွေ့ အာမခံချက်တွေပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မီးခိုးအ

ထွက်နည်းတဲ့ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေကို အခွန်လျှော့ကောက်ခံတာ၊ မီးခိုးအထွက်များတဲ့ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေကို မီးခိုးခွန် (carbon tax) ကောက်တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်တဲ့ သူတွေကို အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်၊ အခွန်လျှော့ပေါ့ခွင့် (tax exemption or tax relief) ပေးတာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှု အခြေအနေကောင်းတဲ့ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေကို ဘဏ်ချေးငွေတွေထုတ်ချေးတဲ့နေရာမှာ ဦးစားပေးတာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးမှာ ထူးချွန်ကောင်းမွန်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေကို ထောက်ပံ့ကြေး၊ ဆုကြေးတွေပေးတာ၊ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းအမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်ခွင့်ပြုတဲ့ မီးခိုးထွက်နှုန်းထက်လျော့အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေက သူတို့ရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုကြောင့် သတ်မှတ်ချက်ထက် လျော့နည်းတဲ့ ယူနစ်တွေကို ရောင်းချခွင့်ပေးတာ တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် စီးပွားရေးအရ ဆွဲဆောင်မှု နည်းလမ်းအချို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာရန်ပုံငွေ တစ်ရပ်ထူ ထောင်ပေး ပြီး အမျိုးတူရာလုပ်ငန်းတွေ ဒေသတူရာလုပ်ငန်းတွေမှာ စုပေါင်းပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းတွေ လုပ်ကိုင်ခွင့်၊ စီမံခွင့်

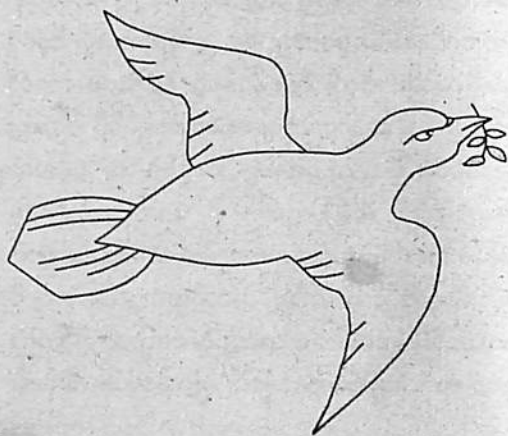

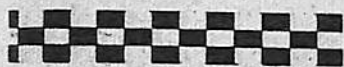
မေးတာပေးလည်း ပါဝင်ပါမယ်။

**(ဂ) ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ချက်ပြုခြင်း
(Environmental Impact Assessment EIA)**

စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတစ်ခုမဟုတ်သောကံခင်၊ လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုမဆောင်ရွက်ခင် တည်ဆောက်တော့မယ့် စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ လုပ်ငန်းဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဘယ်လောက်ထိခိုက်စေနိုင်မလဲ ရလဒ်မယ့် အကျိုးအမြတ်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုနဲ့ ကာမိရဲလား၊ ကိုယ်လုပ်မယ့် လုပ်ငန်းဟာ အနီးအနားမှာရှိတဲ့ လူနေအိမ်ခြေ၊ တော၊ တောင်သဘာဝတွေကို ဘယ်လိုထိခိုက်နိုင်မလဲ၊ သဘာဝရှုခင်းရှုကွက်တွေကိုရော ထိခိုက်ပျက်ပြားစေမှုဖြစ်နိုင်သလား၊ ကိုယ်လုပ်ငန်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်သဘာဝအရင်းအမြစ်တွေကို ဘယ်လောက်ထိခိုက်မှာလဲ၊ ရေရှည်မှာရော ကိုယ်လုပ်ငန်းအတွက် ကုန်ကြမ်းပေးတဲ့ လုပ်ငန်းတည်ဆောက်တဲ့အချိန်မှာလိုတဲ့ ရနိုင်မလား၊ လုပ်ငန်းအရှိန်ရလာတော့မှ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကြီးမားလာလို့ လုပ်ငန်းပိတ်သိမ်းဖို့ အခြေအနေတွေဖြစ်လာနိုင်မလား စတဲ့အချက်တွေကို ကြိုတင်စနစ်တကျ ဆန်းစစ်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အရင်ကတော့ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်ကို အရေးကြီးတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်လို့ မမြင်ကြပါဘူး။ အရေးတကြီးထားပြီးစဉ်းစားမှုလည်းမပြုခဲ့ကြပါဘူး။ ဒီလိုမစဉ်းစားခဲ့ကြလို့လည်း အနုမြူဓာတ်ပေါင်းဖိုအနီးအနား၊ ပိုးသတ်ဆေးစက်ရုံအနီးအနား၊ အဆိပ်ငွေ့ရှိတဲ့ ဓာတ်ငွေ့ထွက်တဲ့ စက်ရုံအနားတွေမှာ လူနေအိမ်ခြေတွေဆောက်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အနုမြူဓာတ်ငွေ့ယိုစိမ့်တဲ့အခါ ပိုးသတ်ဆေးစက်ရုံက ပေါက်ကွဲမှုဖြစ်တဲ့အခါ အနီးအနားမှာရှိတဲ့ သူတွေ

ပျောက်၊ ပေဒနာတွေခံစားကြရပြီး ဟချိုသေကြေကြရပါတယ်။ စက်ရုံဘက်ကလည်း လျော်ကြေးပေးရတာ မနည်းပါဘူး။ လုပ်ငန်း မှာလည်း အနှောင့်အယှက်တွေ ဖြစ်ကြရပါတယ်။ တချို့စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေကို စဆောက်တုန်းကတော့ လူနေအိမ်ခြေတွေနဲ့ မလှမ်းမကမ်းမှာ ဆောက်ခဲ့ပေမယ့် နောက်အနှစ်၂၀၂၀ကြာလာတဲ့အခါ လူနေရပ်ကွက်တွေတိုးချဲ့မှုကြောင့် စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံတွေဟာ လူနေရပ်ကွက်အလယ်ရောက်သွားရတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက နောက်နှစ်ပေါင်းများစွာအကြာမှာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ အနေအထားတွေကိုပါ ထည့်သွင်းတွက်ချက်ဖို့ လိုတာပါ။ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံမတည်ဆောက်မီကတည်းက နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုတင်တွက်ဆချော့မြင်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေမယ့်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်နိုင်မယ့် နေရာတွေနည်းလမ်းတွေကို ရွေးချယ်ကြရပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ချက်ကို ဒီနယ်မှာ ကျွမ်းကျင်တဲ့ တစ်သီးပုဂ္ဂလိကပေးတဲ့ တာဝန်ပေးဆန်းစစ်ခိုင်းတာရှိသလို တာဝန်ရှိအဖွဲ့အစည်းတွေက ဆောင်ရွက်တာလည်း ရှိပါတယ်။ ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ်အခြေအနေနဲ့

ကိုက်ညီသလို ဆောင်ရွက်ကြတာပါ။ နိုင်ငံအများ
နဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ကိစ္စတွေ၊ နိုင်ငံတကာနဲ့ သက်ဆိုင်
တဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာတော့ နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်း
တွေကို လေးစားလိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရပါတယ်။
ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ချက်ကို မနုဗျာတိုင်း
မှာ လုပ်လေ့မရှိပါဘူး။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အကြီး
အကျယ်ထိခိုက်နိုင်တဲ့ လုပ်ငန်းကြီးများမှာသာ
အဓိကထား ဆောင်ရွက်ပါတယ်။ ဥပမာ ဧရိယာ
အများကြီးမှာ သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုး
ခြင်း၊ ဆည်ကြီးများတည်ဆောက်ခြင်း၊ စီမံကိန်း
ကြီးများဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအရဖြစ်စေ
သမိုင်းအရဖြစ်စေ အရေးပါတဲ့နေရာ အနီးအနားမှာ
ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မယ့် လုပ်ငန်းများ၊ စီးပွားရေး
လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

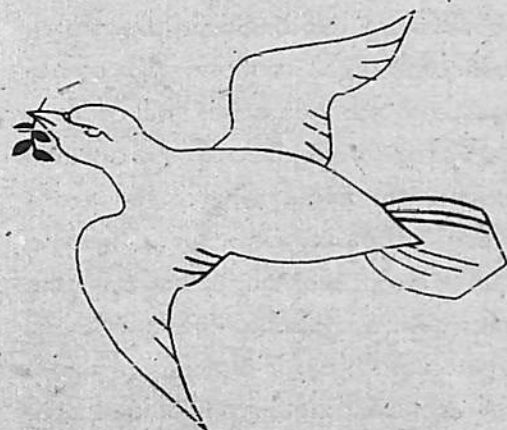
(ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် ထိရောက်
စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
(Effective Coordination of Environmen-
tal Management)

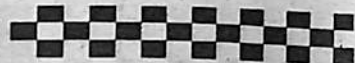
ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းဖို့လုပ်ဆောင်ကြရာ
မှာ ကဏ္ဍပေါင်းစုံ စုစည်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ဖို့
အရေးကြီးပါတယ်။ ကဏ္ဍတစ်ခုတည်းရဲ့ အမြင်နဲ့
ချဉ်းဆောင်ရွက်ရင် အောင်မြင်ဖို့အခွင့်အလမ်း
နည်းပါးတတ်ပါတယ်။ လူနေအိမ်ခြေတိုးချဲ့ချင်လွန်း
ရင် သစ်တောနယ်မြေတွေ၊ စားကျက်မြေတွေ ဆုံးရှုံး
နိုင်ပါတယ်။ သစ်တောကို သစ်တောအတိုင်းထား
ချင်လွန်းပြန်ရင်လည်း တိုးပွားလာတဲ့ လူဦးရေအ
တွက် နေရာမလုံလောက်တဲ့ ပြဿနာတွေဖြစ်လာ
နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံတဲ့ အမြင်နဲ့
သုံးသပ်ပြီး ဆောင်ရွက်မှသာ ဘက်ပေါင်းစုံအောင်

မြင်နိုင်ပါမယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ အဓိ
ကသက်ဆိုင်တဲ့ ကဏ္ဍတွေကတော့ သစ်တော၊ စိုက်
ပျိုးရေး၊ စက်မှုလက်မှု၊ မြို့ပြအိုးအိမ်တည်ဆောက်
ရေး၊ ဟိုတယ်နဲ့ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ရေနံနှင့် စွမ်း
အင်၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ သယံဇာတဖော်ရေး၊
ယဉ်ကျေးမှု စတဲ့ ကဏ္ဍတွေဘဲဖြစ်ပါတယ်။

(င) ပညာရေးနှင့် အများပြည်သူ အသိပညာဖြန့်
ဖြူးရေး
(Education and Public Awareness)

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးမှာ ကိုယ်စီအသိ
နဲ့ ထိန်းသိမ်းကြမှသာ ရေရှည်အောင်မြင်နိုင်ဖို့
သေချာပါတယ်။ သစ်တောသစ်ပင်ကို ချစ်မြတ်နိုး
ဖို့၊ သစ်ပင်ဟေ့စိုက်ကြဖို့၊ သစ်ပင်တွေကို အရမ်း
မဲ့ မပျက်စီးဖို့၊ သုံးရေသောက်ရေတွေကို မဖြုန်း
တီးဖို့ကို ငယ်စဉ်ကတည်းက သင်ကြားပေးကြတာ
ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် များစွာ
အထောက်အကူပြုစေတဲ့ အချက်တွေပဲဖြစ်ပါတယ်။
ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူအရွယ်တွေကိုတော့
ကျောင်းပေ့မှာ သင်ကြားဖို့လိုသလို ကျောင်းသား

အရွယ်လွန်ပြီး အလုပ်သမားအရွယ်ရောက်လာတဲ့ ပြည်သူတွေကိုလည်း စာနယ်ဇင်းတွေ၊ ရုပ်မြင်သံကြား၊ ရေဒီယိုစတဲ့ ပြန်ကြားရေးအစီအစဉ်တွေက တစ်ဆင့် အသိပညာပေးရပြန်ပါတယ်။ လူတိုင်းလူတိုင်းမှာ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်မပျက်စီး၊ မယိုယွင်းအောင် ထိန်းသိမ်းဖို့ ကိုယ်စီတာဝန်ရှိပါလားဆိုတဲ့ အသိတွေဝင်လာမှသာ စုပေါင်းသစ်တောစိုက်ခင်း၊ စိုက်ပျိုးမှု (community forestry) တွေမှာ ပိုပြီး အားတက်သရောပါလာနိုင်ပါမယ်။ ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်တွေ၊ သမိုင်းအမွေအနှစ်တွေကို ပိုပြီး တန်ဖိုးထားရမှန်း ကာကွယ်ရမှန်းသိလာပါမယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးသူတွေရဲ့ အန္တရာယ်တွေ လာရင်လည်း ကိုယ်နဲ့ မဆိုင်ပါဘူးဆိုပြီး တာဝန်မဲ့မနေတော့ဘဲ တာဝန်ရှိသူတွေကို အကြောင်းကြားရမယ်ဆိုတဲ့ ခံယူချက်တွေရှိလာနိုင်ပါမယ်။ တကယ်တော့ အများပြည်သူတွေဟာ သူတို့နဲ့ ဆိုင်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းမှု၊ ဆိုးမှုတွေကို တိုက်ရိုက်ခံစား၊ စံစားကြရတဲ့ အခြေခံကျသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ အနီးအနားက ဖြစ်၊ ချောင်းတွေမှာ အဆိပ်တွေသုံးပြီး စီးပွားရေးသမားတွေက ငါးဖမ်းရင်၊ အဆိပ်သင့်စေရင် ဒီမြစ်၊ ချောင်းရေကို

သောက်သုံးကြရတဲ့ အများပြည်သူတွေမှာ တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ဒီအဆိပ်တွေရဲ့ ဒဏ်ကိုခံကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူ မြို့ရွာတစ်ခုအနီးက ချောင်းရေကို ရွှေကျင်လုပ်ငန်းလုပ်တဲ့ စီးပွားရေးသမားတွေက ညစ်ညမ်းစေရင်၊ အဆိပ်သင့်စေရင် ဒီမြို့ရွာက လူတွေပဲ ချောင်းကောမှု၊ ချောင်းညစ်ညမ်းမှု၊ ငါးမျိုးပြန်တီးမှု၊ အဆိပ်သင့်မှုတွေ ခံကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းက သတ်မှတ်တဲ့ စည်းကမ်းတွေနဲ့ မညီဘဲ ကိုယ်စီးပွားဖြစ်ရင်ပြီးရော ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုမစိုက်တဲ့ စီးပွားရေးသမားတွေရဲ့ စည်းကမ်းမဲ့ လုပ်ရပ်တွေရှိနေရင်လည်း အများပြည်သူတွေက သက်ဆိုင်ရာတွေကို တင်ပြပြီး ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(စ) ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းဆောင်ရွက်ခြင်း (Legislation)

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုကို ကိုယ်စီအသိနဲ့ ဆောင်ရွက်ကြဖို့ မျှော်လင့်ပေမယ့် လူတိုင်းကိုတော့ ဒီလိုအသိပညာပေးယုံနဲ့မလုံလောက်နိုင်တာတွေရပါတယ်။ စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ကိုသာကြည့်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကို သိရက်နဲ့ လုပ်ကိုင်နေကြတာလည်း ရှိနေကြပါတယ်။ ဒီတော့ ဥပဒေတွေ အမျိုးမျိုးပြဋ္ဌာန်းပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးအောင် လုပ်ရင်ဘယ်လိုအရေးယူမယ်ဆိုတာ လုပ်ကြရပါတယ်။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း အကောင်အထည်ဖော်တာတစ်မျိုးတည်းနဲ့လည်း ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုအလုံးစုံကို မဆောင်ရွက်နိုင်ပါဘူး။ ဥပဒေကို အရေးယူ အကောင်အထည်ဖော်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေ လက်လှမ်းမမီတဲ့ နေရာတွေ၊ အချိန်တွေမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးအောင်လုပ်နိုင်တဲ့ သူတွေရှိနေနိုင်

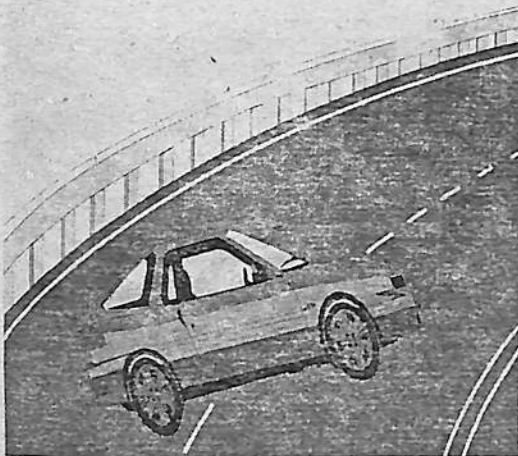
လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပဒေဆိုရာမှာ ပြည်တွင်းဥပဒေ သာမက နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်းများ၊ စာချုပ်များ၊ ဒေသဆိုင်ရာနဲ့ နိုင်ငံအများပါဝင်တဲ့ စာချုပ်များအရ ပူးပေါင်းထိန်းသိမ်း အကောင်အထည်ဖော်ကြတာ တွေလည်း ပါဝင်ပါတယ်။

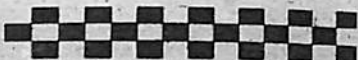
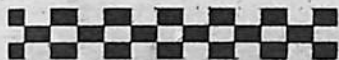
မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေတွေမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၈၈၁ ခုနှစ်ကတည်းက ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေပါတဲ့ ဥပဒေတွေပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့ကြ တယ်ဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်း သိမ်းရေး ဥပဒေရယ်လို့သီးသီးသန့်သန့်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ တာ မဟုတ်ပေမယ့် ကဏ္ဍဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်အရ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ ဥပဒေများ (sectoral laws)မှာ ပတ် ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှု ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေပါလာခဲ့ကြ တာဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာမင်းတွေလက်ထက်မှာ လည်း သစ်တောသစ်ပင်တွေကို ထိန်းသိမ်းဖို့ အရမ်းမဲ့ ဖျက်ဆီးမှုတွေမလုပ်ဖို့ အမိန့်ပြန်တမ်း တွေ ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြတာပါပဲ။ ရေကြောင်းအတား အဆီးတွေကို အရေးယူဖို့ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ The Obstruc- tion in Fairways Act ကို ၁၈၈၁ခုနှစ်မှာ ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးခဲ့တာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါတယ်။

အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍမှာ ပိုင်နက်ပင်လယ်နဲ့ ပင်လယ်ဇုန်များ ဥပဒေ (၁၉၇၇ခုနှစ်)၊ အရေးပေါ် စီမံမှုအက်ဥပဒေ(၁၉၅၀ပြည့်နှစ်)၊ အရေးကြီးကုန် ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအက်ဥပဒေ (၁၉၄၇ခုနှစ်)၊ ရဲအက်ဥပဒေ(၁၉၄၅ခုနှစ်)၊ အဆိပ် အက်ဥပဒေ(၁၉၁၉ခုနှစ်)၊ ပေါက်ကွဲစေတတ်သော အရာဝတ္ထုများအက်ဥပဒေ(၁၉၀၈ခုနှစ်)၊ မြို့ပြများ အက်ဥပဒေ(၁၉၀၈ခုနှစ်)၊ ကျေးရွာအက်ဥပဒေ (၁၉၀၇ခုနှစ်)၊ ရန်ကုန်ရဲအက်ဥပဒေ(၁၈၉၉ခုနှစ်)၊ ပေါက်ကွဲစေတတ်သော ပစ္စည်းများအက်ဥပဒေ (၁၈၈၉ခုနှစ်)နဲ့ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၇၇ (၁၈၆၀ပြည့်နှစ်) တွေမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း ရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေပါရှိပါတယ်။

စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ ဆည်မြောင်းကဏ္ဍမှာ အပင် ပိုးမွှားကာကွယ်သည့်ဥပဒေ(၁၉၉၃ခုနှစ်)၊ ပိုးသတ် ဆေးဥပဒေ(၁၉၉၀ပြည့်နှစ်)၊ တာတမံအက်ဥပဒေ (၁၉၀၉ခုနှစ်) ဥပဒေတွေရှိပါတယ်။ ယဉ်ကျေးမှု ကဏ္ဍမှာ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဒေသများ ကာ ကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ(၁၉၉၈ခုနှစ်)ကို ပြဋ္ဌာန်း ထားပါတယ်။ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍမှာ စည်ပင်သာ ယာရေးဥပဒေ(၁၉၉၀ပြည့်နှစ်)၊ မန္တလေးမြို့စည်ပင်

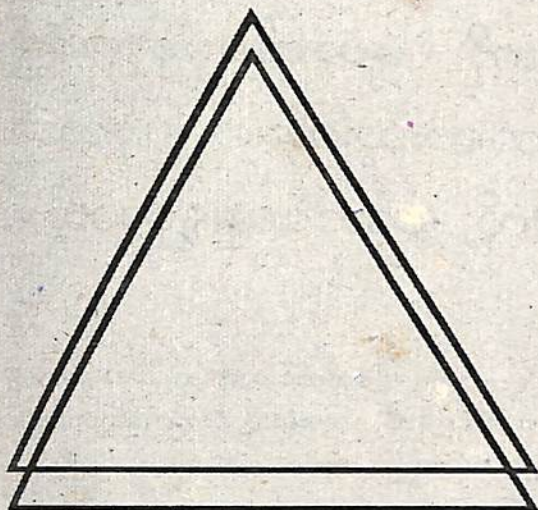
သာယာရေးဥပဒေ (၁၉၉၂ခုနှစ်)၊ ရန်ကုန်မြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေ (၁၉၉၀ပြည့်နှစ်)၊ မြေအောက်ရေအက်ဥပဒေ(၁၉၃၀ပြည့်နှစ်)၊ ရန်ကုန်မြို့တော်မြို့နယ်အက်ဥပဒေ(၁၉၉၂ခုနှစ်)၊ ရန်ကုန်မြို့တော်ရေပေးရေးလုပ်ငန်းများ အက်ဥပဒေ(၁၈၈၅ခုနှစ်တို့မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေပါရှိပါတယ်။

သစ်တောကဏ္ဍမှာ သစ်တောဥပဒေ(၁၉၉၂ခုနှစ်)နဲ့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ(၁၉၉၄ခုနှစ်)တို့ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးမှာ အဓိကကျတဲ့ဥပဒေများဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါတယ်။ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍမှာ အမျိုးသားအစားအသောက်ဥပဒေ(၁၉၉၇ခုနှစ်)၊ တိုင်းရင်းဆေးဝါးဥပဒေ (၁၉၉၆ခုနှစ်)၊ ကူးစက်တတ်သော ရောဂါများ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ (၁၉၉၅ခုနှစ်)၊ အမျိုးသားဆေးဝါး ဥပဒေ(၁၉၉၂ခုနှစ်)နဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဥပဒေ (၁၉၇၂ခုနှစ်)တွေမှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေပါရှိပါတယ်။ ဟိုတယ်နဲ့ ခရီးသွားကဏ္ဍမှာ မြန်မာနိုင်ငံဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေးဥပဒေ (၁၉၉၃ခုနှစ်)မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များပါရှိပြီး စက်မှုကဏ္ဍမှာ ပုဂ္ဂလိကစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများဥပဒေ(၁၉၉၀ပြည့်နှစ်)၊ အလုပ်ရုံအက်ဥပဒေ(၁၉၅၁ခုနှစ်)၊ ရေနံမြေ(အလုပ်သမားများနှင့် သက်သာချောင်ချိရေး)အက်ဥပဒေ (၁၉၅၁ခုနှစ်)၊ ရေနံအက်ဥပဒေ (၁၉၃၄ခုနှစ်)နဲ့ ရေနံမြေအက်ဥပဒေ (၁၉၁၈ခုနှစ်)တို့မှာလည်း အလားတူ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးပြဋ္ဌာန်းချက် တွေပါရှိပါတယ်။

မွေးမြူရေးနဲ့ ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍကတော့ အဓိကအားဖြင့် ရေချိုနဲ့ရေငံ ငါးများ၊ ရေနံသတ္တဝါများ ရေမှာပေါက်ဖွားတဲ့ အပင်များစတဲ့ ရေကြောင်းအရင်းအမြစ်တွေကာကွယ်တဲ့ ဥပဒေတွေရှိသလို တိရစ္ဆာန်များကျန်းမာရေးနဲ့ သက်ဆိုင်ရာတဲ့ဥပဒေများလည်း ရှိပါတယ်။ ဒီဥပဒေတွေကတော့ တိရစ္ဆာန် ကျန်းမာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဥပဒေ (၁၉၉၃ခုနှစ်)၊ ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ(၁၉၉၂ခုနှစ်)၊ မြန်မာ့ ပင်လယ်ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ(၁၉၉၀ပြည့်နှစ်)၊ ငါးမွေးမြူခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ(၁၉၈၉ခုနှစ်)နဲ့ နိုင်ငံခြားငါးဖမ်းရေယာဉ်များ ငါးဖမ်းခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၁၉၈၉ခုနှစ်)တို့ ဖြစ်ပါတယ်။

သတ္တုကဏ္ဍမှာ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာဥပဒေ (၁၉၉၅ခုနှစ်)၊ မြန်မာ့ပုလဲလုပ်ငန်းဥပဒေ (၁၉၉၅ခုနှစ်)၊ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းဥပဒေ (၁၉၉၄ခုနှစ်)၊ ဆားလုပ်ငန်းဥပဒေ (၁၉၉၂ခုနှစ်)နဲ့ မြေသိမ်း(သတ္တုတွင်း)အက်ဥပဒေ(၁၈၈၅ခုနှစ်)တွေအရ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေဖို့၊ မလွှဲသာလို့ ထိခိုက်မိရလည်း ပတ်ဝန်းကျင်မပျက်စီးအောင် ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းပေးဖို့ ပြဋ္ဌာန်းထားတာတွေ ရပါတယ်။ မြန်မာ့

ပုလဲလုပ်ငန်းဥပဒေကတော့ အဓိကအားဖြင့် အဏ္ဏဝါအရင်းအမြစ်(marine resources) ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။

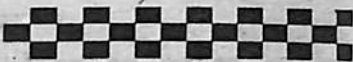
သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာကဏ္ဍမှာ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးရေးဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ သုတေသနလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ဖို့ လည်းထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကဏ္ဍမှာ မော်တော်ယာဉ်ဥပဒေ (၁၉၆၄ခုနှစ်)၊ မြန်မာနိုင်ငံလေယာဉ်အက်ဥပဒေ(၁၉၃၄ခုနှစ်)၊ ပြည်တွင်းမီးသင်္ဘောများအက်ဥပဒေ(၁၉၁၇ခုနှစ်)၊ ဆိပ်ကမ်းအက်ဥပဒေ(၁၉၀၅ခုနှစ်)၊ တူးမြောင်းအက်ဥပဒေ(၁၉၀၅ခုနှစ်)နဲ့ ရေကြောင်းသွားလာမှုအတားအဆီးအက်ဥပဒေ(၁၈၈၁ခုနှစ်)တို့ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များကြောင့် ပင်လယ်၊ မြစ်၊ ချောင်းတွေရဲ့ ရေထဲတွေ မညစ်ညမ်းစေရေး၊ ကုန်းလမ်းများ မညစ်ညမ်းစေရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မထိခိုက်စေရေးများ ပြဋ္ဌာန်းထားတာတွေ့ရပါတယ်။

အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ကဏ္ဍအသီးသီးဟာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ပါဝင်ပတ်သက်နေတဲ့ ကဏ္ဍများဖြစ်ကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ (ကဏ္ဍအလိုက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုများအကြောင်းကို ဆက်လက်တင်ပြသွားပါမယ်။)

ကင်ညာနိုင်ငံ၊ နိုင်ရီဘီမြို့က သစ်ကုလားအုပ်ဥယျာဉ်(giraffe park) ကိုရောက်ခဲ့စဉ်က ဒီဥယျာဉ်ခန်းမမှာ ပြထားတဲ့ ကာတွန်းပုံလေးကို သွားသတိရပါတယ်။ ဒီပုံလေးကတော့ ငှက်ကလေးနှစ်ကောင် သစ်ကိုင်းတစ်ကိုင်းမှာ နားရင်းစကားပြောနေကြတဲ့ ပုံပါ။ ငှက်ကလေးတစ်ကောင်က တစ်ခြားငှက်ကလေးကို “ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အများဆုံးဖျက်ဆီးနေတဲ့ သတ္တဝါဟာ ဘယ်သတ္တဝါဆိုတာသိလား” လို့မေးပါတယ်။ ဒုတိယငှက်ကလေးက “ သိတာပေါ့၊ လူသတ္တဝါဘဲ” လို့ ဖြေထားပါတယ်။ လူတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်စေမှုတွေကို သက်သာလျော့နည်းအောင် လူတွေကပဲ စုပေါင်းကာကွယ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဦးစန်းလွင် (တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ)

အမှုရှုံးလို့ တရားသူကြီးကို မဟုတ်မမှန်စွပ်စွဲ၍ လိမ်လည်တိုင်တန်းသူအား၊ တရားသူကြီးက ပြန်လည် တရားစွဲဆိုရာ ပြစ်မှုထင်ရှားလို့ ထောင်ကျရရှာပေါ့

ရန်ကုန် ဩဂုတ် (၁၄)

ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံးတွဲဖက် တိုင်းတရားသူကြီးတစ်ဦး၏ ရုံးမှ တရားမအယူခံမှု၊ အမှုရှုံးနိမ့်သွားသဖြင့် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများထံ တရားသူကြီးအပေါ် မမှန်မကန် စွပ်စွဲရေးသားဖော်ပြကာ တိုင်စာပို့ခဲ့သူအား ပြစ်မှုထင်ရှားသဖြင့် အလုပ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၆) လ ကျခံစေရန် ကျောက်တံတားမြို့နယ် တရားသူကြီး ရုံးတော်က မကြာမီက အမိန့်ချမှတ်ကြောင်း သိရသည်။

အမှု

ရန်ကုန်တိုင်းတွဲဖက် တိုင်းတရားရုံး၏ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် --- မှ အယူခံတရားလို ဦး--- သည် ၎င်း၏ အမှုရှုံးနိမ့်သည်ကို အကြောင်းပြုပြီး၊ ၂၃. ၁၂. ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများထံသို့ အယူခံမှု စစ်ဆေးသူ တရားသူကြီးအား မမှန်မကန် ဖော်ပြထားသည့် တိုင်စာအားပေးပို့ခဲ့သည်။ ယင်းတိုင်စာတွင် အမှုစီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော တရားသူကြီးအား တမင်နစ်နာစေရန် ကြံရွယ်ခဲ့သည့်ပြင်၊ တရားရုံးများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေသည့် မမှန်မကန်သော အကြောင်းအရာများကို ရေးသားဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ဖြစ်၍

ဦး---အား၊ တွဲဖက်တိုင်းတရားသူကြီးက ကျောက်တံတားမြို့နယ် တရားရုံးသို့ ဦးတိုက်လျှောက်ထားခဲ့သော အမှုဖြစ်သည်။

လက်ခံကြားနာ

ယင်းအမှုအား ကျောက်တံတားမြို့နယ် ဟုန်းသူကြီးရုံးတော်က ပြစ်မှုကြီးအမှုအမှတ် ---ဖြင့် ၆. ၂. ၂၀၀၁ ခုနှစ်က လက်ခံကြားနာခဲ့သည်။

သုံးသပ်ချက်

တရားမ ဦး---သည် ရန်ကုန်တိုင်း တရားရုံး၏ ဟုန်းမအယူခံမှုအမှတ် --- တွင် အမှုရှုံးနိမ့်သည်ကို အကြောင်းပြုပြီး နယ်မြေကျော်လွန်၍ မတရားလုပ်ကြံကာ၊ ဦးလေးတော်စပ်သူ (တစ်ဖက်အမှုသည်)၏ အရှိန်အဝါကို အသုံးပြု၍ မသမာသော ကိုယ်ကျိုးရှာဟုန်းသူကြီးအချို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး၊ မတရားအရေးယူအပြစ်ပေး ဆောင်ရွက်ထားခြင်းအား၊ ထိပျောက်ပြင်းထန်စွာ အရေးယူပေးပါရန် အထောက်အထားအပြည့်အစုံဖြင့် တင်ပြတိုင်တန်းခြင်းဟူသော တိုင်စာကို တိုင်တန်းခဲ့ကြောင်းကို နှစ်ဖက်အငြင်းမပွားကြကြောင်း၊ ယင်းတိုင်ကြားစာပါ အကြောင်းအရာများ မမှန်ဟန်ကြောင်းကို ဟုန်းရားလို (တွဲဖက် တိုင်းတရားသူကြီး)ဘက်မှ တညီ

ဟုတ်ဟည်း ယွက်ဆိုကြကြောင်း၊ အယူခံမှုအား စီရင်ချက်မချမီ တရားခံ ဦး— မှ တရားသူကြီးအား တွေ့ဆုံရန် အကြိမ်ကြိမ်ကြိုးပမ်းခဲ့ကြောင်းကို သက်သေခံချက်များအရ ပေါ်လွင်ခဲ့ကြောင်း၊ ယင်း သို့ကြိုးပမ်းခဲ့ခြင်းသည်ပင် တရားခံဦး—သည် ဥပဒေနှင့်အညီ မဟုတ်ဘဲ မလျော်သော အမွှင်အရေးယူရန် ကြိုးပမ်းသည်မှာ မြင်သာကြောင်း၊ တိုင်စာပါအကြောင်းအရာများ မမှန်ကန်ကြောင်းကို တရားလို (တွဲဖက်တိုင်းတရားသူကြီး)၏ ထွက်ဆိုတင်ပြချက်ကို တရားခံ ဦး—အနေဖြင့်မည်မည်ရရ ထုချေနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း၊ တရားခံပြန်လှန်မေးခွန်း တွင်လည်း “ကျွန်တော်သည်အမှု ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ တရားသူကြီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ စာရေးကြီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ အမှုအနိုင်ရရှိရေးအတွက် ဖွဲ့ကြေးတစ် စုံတစ်ရာပေးခဲ့ရခြင်း မရှိပါ။ တစ်ဖက်အမှုသည်နှင့် တရားသူကြီး ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ချက်များကိုလည်း ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ခဲ့ရခြင်း မရှိပါ။ ကျွန်တော့်တိုင်စာတွင် ဖော်ပြထား

သည့် တွဲဖက်တိုင်းတရားသူကြီးထံ တစ်ဖက်အမှုသည် ဦး—တို့မှ တံစိုးလက်ဆောင် ပေးသဖြင့် ကျွန်ဟော် ၏ တင်ပြချက်အား လစ်လျူရှုကာ မတရားသဖြင့် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ သည်ဟု တိုင်ကြားခြင်းမှာ ကျွန်ဟော်၏ ထင်မြင်ချက်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင်မှန်ပါသည်ဟု အတိအလင်းဖြေဆိုထားသည်ကို တွေ့ရကြောင်း ထို့ကြောင့် တရားခံသည် မမှန်သည့် အကြောင်းအရာများဖြစ်လျက် တိုင်စာတွင် မမှန်သည့်အကြောင်းအရာများကို ရေးသား တိုင်ကြားခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း၊ ယူတစ်ဦးအား ထိခိုက်နစ်နာစေရန် စိတ်ဖြူပြင်စေရန် တမင် ကြံရွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ပြည်သူ့ပန်ထမ်းအား မမှန်သတင်းပေးတိုင်သည်နှင့် ဤပုဒ်မနှင့် အကျုံးဝင်ကြောင်း၊ တရားစီရင်ရာတွင် ပြင်ပ၌ မှားသည်၊ မှန်သည်ကို မစဉ်းစားပဲ၊ တရားရုံး၏ ရှေ့မှောက်တွင် တွက်ဆိုတင်ပြလာသော သက်သေခံ အထောက်အထားများ အပေါ် ဆင်ခြင်သုံးသပ်အဆုံးအဖြတ်ပေးရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊

နှစ်ဖက်အမှုသည် များရှိကြသည့်အလျောက် အနိုင် အရှုံးလည်းရှိနေ မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တရားရုံး တစ်ရုံး၏ စီရင်ဆုံးဖြတ် ချက်ကို ကျေနပ်မှုမရှိပါက ဥပဒေလမ်းကြောင်းအတိုင်း အယူခံပိုင်ခွင့်၊ ပြင်ဆင် မှုတင်သွင်းပိုင်ခွင့်များလည်း ရှိကြောင်း၊ ဥပဒေအရ အခွင့်အရေးများရှိ ပါလျက်နှင့် အမှုရှုံးနိမ့်သည်ကို ရမယ်ရှာကာ အမှု ကြားနာစစ်ဆေးသည့် တရားသူ ကြီးနှင့် တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကိုပါ ထိပါးစေ သည့်မမှန်သော အကြောင်းအရာများဖြစ်ကြောင်း သိလျက်နှင့် တိုင်ကြားခြင်းသည် လွန်စွာမလိုလား အပ်သော ကိစ္စဖြစ်ပေသည်။

ဥပဒေနှင့် အညီ မှန်မှန်နှင့်မြန်မြန် တရားစီ ရင်မှုကိုလည်း၊ အနှောက်အယှက်ဖြစ်စေသည့်အ လျောက် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား၊ ထိရောက်ဟန့်တား လောက်သော ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်သင့်ကြောင်း သုံးသပ် ထားပေသည်။

ပြစ်ဒဏ်ကျခံ

ဦး—၏ သားဖြစ်သူ တရားခံ ဦး—သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၁၈၂ (ခ) အရ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် အလုပ်နှင့်ထောင် ဒဏ် (၆)လ တိတိကျချခံစေရန် ကျောက်တံတားမြို့ နယ် တရားရုံးတော်က ၆. ၈. ၂၀၀၁ နေ့က အမိန့်ချမှတ်သည်။ ထို့နောက်တရားသူကြီးက ဒီ အမိန့်ကို ကျေနပ်မှုမရှိပါက တစ်ဆင့်မြင့် တရား ရုံး သို့ အယူခံတင်နိုင်ကြောင်းကိုပါ ပြောကြားခဲ့ပါ သည်။

ဦးအောင်မင်း

အရူးအကဲရမျိုးဖြင့် ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာပရာသနင်မည်လော

ဦးအုန်းခိုင် (တရားရေး)

ဥပဒေ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လူသားတို့၏ သမိုင်းကြောင်းနှင့်အညီ ကျယ်ပြန့်သည်ထက် ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စရိုက်သဘာဝအမျိုးမျိုးသော လူသားတို့၏ ကျင့်ကြံပြုမူပုံများက ဥပဒေများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဥပဒေတွင်လည်း တရားမဥပဒေမှာ အလွန်ပင် သိမ်မွေ့ကျယ်ပြောကြောင်း လက်ခံထားကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေသည်လည်း သူ့သဘာဝနှင့်သူ နက်နဲသိမ်မွေ့သည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ မှုခင်းများတွင် စွပ်စွဲခံရသူသည် အမှန်တကယ်ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း ရှိ မရှိ ပြတ်သားရှင်းလင်းစွာ ပိုင်းခြားနိုင်ရန် လိုပါသည်။ ထိုမှတစ်ဖန် ကျူးလွန်ခဲ့စဉ်က မည်သို့သော စိတ်အကြံ မည်သို့သော ဖြစ်ပွားပုံ အကြောင်းခြင်းရာတို့အပေါ် အခြေခံ၍ ဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့် ဥပဒေပုဒ်မအရ ငြိစွန်းသည်ကို သုံးသပ်ရပါမည်။ ဆက်လက်၍ တရားခံ၏ စိတ်နေသဘာဝနှင့် စာရိတ္တ၊ နစ်နာသူ၏ ထိခိုက်နစ်နာမှု ပမာဏတို့အပြင် နိုင်ငံတော်၏ စေတနာ၊ မူဝါဒတို့ကို ကျယ်ပြန့်စွာ ချိန်ဆ၍ မည်မျှထိ ပြစ်ဒဏ်ကျခံစေသင့်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ယနေ့ နိုင်ငံတော်၏ ဦးတည်ချက် (၁၂)ရပ်အနက် “ နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး”မှာ ပထမဦးတည်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ မျက်မှောက်ကာလတွင် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေး ကဏ္ဍ၌ များစွာသော ဖြစ်ထွန်းမှုများကို အထင်အရှားတွေ့မြင်ကြရပြီး ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို မည်သည့် ခေတ်ကာလနှင့် မှ မတူအောင် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။ အခြားအခြားသော ပြည်ပနိုင်ငံများစွာနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံပြည်သူများက လုံခြုံအေးချမ်းမှုများစွာ ပိုမိုခံစားရရှိနေကြသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအကျိုးရလဒ်ကို ဖော်ဆောင်ကြရာတွင် ယနေ့တရားရုံးအဆင့်ဆင့်၏ ကာယ၊ ဉာဏ၊ ဝီရိယစွမ်းအား များစွာလည်း တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ကြောင်းမှာ မငြင်းသာသော အချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

“တရားရုံးများသည် အမှန်တရားကို စီရင်သည်သာမက ထိုသို့အမှန်တရားကို စီရင်ကြောင်းအများမြင်စေရာသည်” ဟူသော လမ်းညွှန်စီရင်ထုံးက

ယနေ့တရားရုံးများ၏ အခန်းကဏ္ဍမည်မျှ အရေးကြီးသည် သိမ်မွေ့နက်နဲသည်ကို ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။ ချမှတ်လိုက်သော ပြစ်ဒဏ်အပေါ် နစ်နာသူတရားလိုပက်မှ လေးစားကျေနပ်ရန် လိုသကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်ကျခံရသူ တရားခံအနေဖြင့်လည်း မိမိအမှားအတွက် ထိုက်တန်သည့် ပြစ်ဒဏ်ကို ကျခံရခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ဘဝင်ကျရန်လိုပါသည်။ သို့မှသာ “ပျက်အစဉ်ပြင်ခဏ” ဟူသော ဆိုရိုးစကားနှင့် အညီ မိမိ၏ စာရိတ္တကို မိမိဖာသာပြုပြင်လိုသော စိတ်နှလုံးကို ဖြစ်ပေါ်စေပေမည်။ ထိုအခါမှပင် တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂(ဆ)ပါ “ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူအပြစ်ပေးရာတွင် အကျင့်စာရိတ္တပြုပြင်မှုကို ဦးတည်ခြင်း” ဟူသော တရားစီရင်ရေးအခြေခံမူနှင့် ကိုက်ညီမည်ဖြစ်ပါသည်။

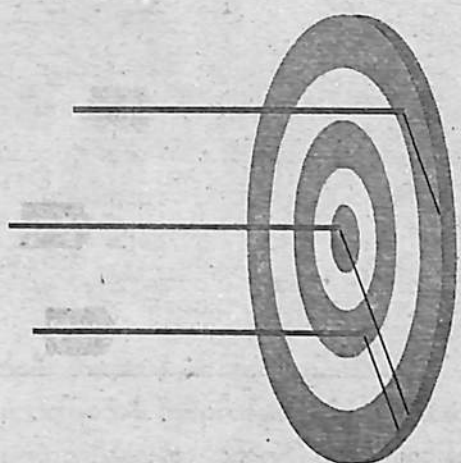
ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတွင် မည်သည့်အပြုအမူအင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံပါက မည်သည့်ပြစ်မှုပုဒ်မကို ကျူးလွန်ရာရောက်ကြောင်း တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ မည်သည့်ပုဒ်မကို ကျူးလွန်ငြိစွန်းလျှင် မည်သည့် ပြစ်ဒဏ်ကို ကျခံစေရမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းပြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့

ရာတွင် ဥပဒေပညာသည် သင်္ချာဆန်သော ပုံသေနည်းများမဟုတ်သဖြင့် ယင်းသို့ တိကျရှင်းလင်းစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့ပြီးပါလျက် ဆင်ခြင်တုံတရားအရ ချိန်ဆသုံးသပ်စရာ အများအပြားပင် ရှိနေပါသေးသည်။

ထိုသို့ရှိနေသေးကြောင်း များစွာသော ခေတ်အဆက်ဆက်စီရင်ထုံးများက သာဓကပြုနေကြပါသည်။ မည်သူမဆို တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူအား ကိုယ်အင်္ဂါနာကျင်အောင် (သို့) အနာရောဂါစွဲကပ်အောင် (သို့)ချညှန်နဲ့ အောင်ပြုလျှင် နာကျင်စေမှုပြုသည်မည်ကြောင်း ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၁၉ က ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထိုမှတစ်ဖန် ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၀ပါ လူကို သင်းကွပ်ခြင်းအစရှိသည့် အချက်(၈)ချက်တွင် အကျူးဝင်လျှင် အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုမည်ကြောင်းကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၁၉ကို ကျူးလွန်ပါက ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၃ ၊ ပုဒ်မ ၃၂၄ တို့အရ ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်ခံရမည်သာ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ တရားခံ၏ ပြုလုပ်မှုကြောင့် တရားလိုတွင် ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၀ပါ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုတစ်မျိုးမျိုးခံစားရရှိပါက တရားခံအပေါ် ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၅၊ ပုဒ်မ ၃၂၆တို့အရ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခံရပေမည်။ ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၃ မှာ အမြင့်ဆုံးပြစ်ဒဏ်အဖြစ် ထောင်ဒဏ် (၁) နှစ်(တစ်နှစ်)

ဖြစ်ပြီး ပုဒ်မ ၃၂၄ ၏ အမြင့်ဆုံး ပြစ်ဒဏ်မှာ ထောင်ဒဏ် (၃)နှစ် (သုံးနှစ်)ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ တရားခံသည် ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၅ အရ ပြစ်ဒဏ် ကျခံရပါက ၇နှစ်(ခုနစ်နှစ်) ထိထောင်ဒဏ်ကျခံရနိုင်ပြီး ပုဒ်မ ၃၂၆ ဖြစ်ပါက တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ဖြစ်စေ(၁၀)နှစ်(ဆယ်နှစ်)ထိထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ ကျခံရနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပုဒ်မ ၃၂၃၊ ပုဒ်မ ၃၂၄တို့နှင့် ပုဒ်မ ၃၂၅၊ ပုဒ်မ ၃၂၆ တို့မှာ ပြစ်ဒဏ်ပမာဏကွာခြားလှသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်းနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသော နာကျင်စေမှုများသည် တရားရုံးများတွင် အများအပြားစစ်ဆေးနေရလေ့ရှိသော မူခင်းအမျိုးအစားများဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တရားရုံးများအနေဖြင့် တရားလို၏ ရရှိသောဒဏ်ရာနှင့် နစ်နာမှုသည် သာမန် နာကျင်စေမှုသာ ဖြစ်သည်။သို့တည်းမဟုတ် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှု ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကို သေချာစွာ စေ့ငုလေ့လာရန် အရေးကြီးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အလွယ်တကူ လှေ့နံ့ဓားထစ်သတ်မှတ် လိုက်ခြင်းက တရားခံအပေါ် ထောင်

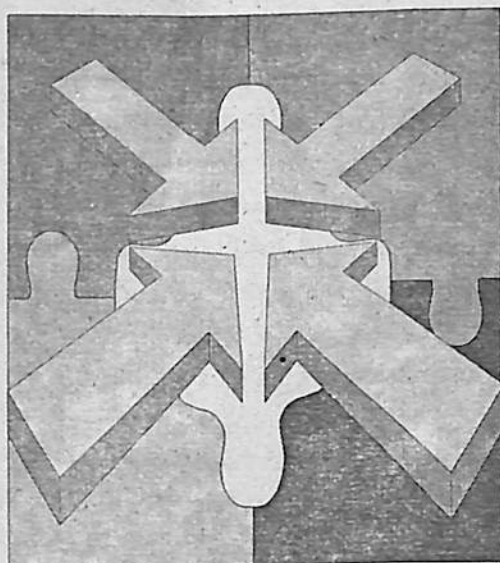
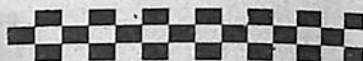
ဒဏ်တစ်နှစ် (သို့) သုံးနှစ် ကျခံရဖွယ်ရှိသည့်အနေအထားမှ တစ်သက်တစ်ကျွန်းထောင်ဒဏ်အထိ ပမာဏများစွာ ကွာခြားနစ်နာစေနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ထို သို့ဆိုပါက အထက်ကတင်ပြခဲ့သည့် တရားစီရင် ရေးအခြေခံမှုဖြစ်သော တရားခံ၏ အကျင့်စရိတ္တကို ပြုပြင်ပေးရန် ဦးတည်သည့် အနှစ်သာရမှာ အဟောသိက် ဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။

သာမန်ဒဏ်ရာ နာကျင်စေမှုဖြစ်သည် သို့မဟုတ် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုဖြစ်သည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂၀ တွင် သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားပါသည်။ ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၀ ၏ သတ္တမအပိုဒ်တွင် အရိုးကို သို့တည်းမဟုတ် သွားကို ကျိုးအက်ကွဲအောင်ဖြစ်စေ၊ တိမ်းလွဲအောင်ဖြစ်စေ ပြုပါက အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှု အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်ကြောင်း ပြဌာန်းပါရှိသည်။ “အရိုးကျိုးစေခြင်း၊ ကွဲစေခြင်း၊ အက်စေခြင်း၊ တိမ်းလွဲစေခြင်း၊ သွားပြုတ်စေခြင်း၊နဲ့စေခြင်းတို့သည် ခံရသူအဖို့ များစွာ နာကျင်ခြင်းဖြစ်ရသောကြောင့် အပြင်းအထန်နာကျင်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ ကွဲသည်၊ အက်သည့် အရိုးသည် ပြန်၍ စေ့သွားနိုင်သည်။ ကောင်းသွားနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ကွဲ၊ အက်စေသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပြစ်မှုမြောက်သည်”^(၁) ဟူ၍ တရားရုံးများ လက် စွဲတွင် ပါရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၀နှင့် တရားရုံးများ လက်စွဲအပိုဒ် ၆၂၅ တို့အရ တရားလို၏ ဒဏ်ရာသည် အရိုးအက်ကွဲသည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ပါက အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှု ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ယူရန်သာ ရှိပါသည်။

(၁) တရားရုံးများလက်စွဲ (ဒုတိယနှိပ်ခြင်း) (၁၉၆၀) စာပိုဒ် ၆၂၅

(၂) အစိုးရနှင့် မောင်ချက် ရွေးချယ်ထားသည့် စီရင်ထုံးများ၊ အောက်မြန်မာပြည် စာ- ၂၉၂

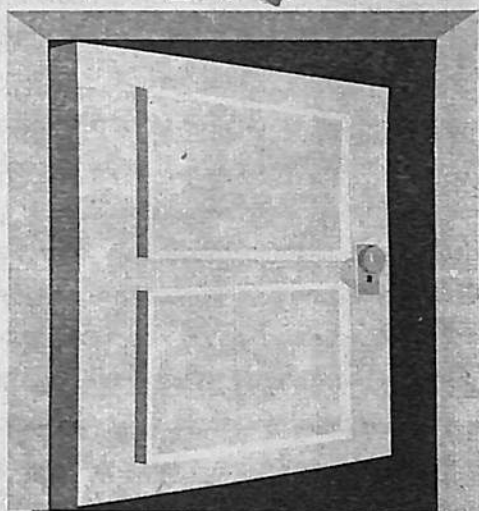

ထို့ပြင် ပုဒ်မ ၃၂၀ ပါ အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုတစ်ခု၌ အကျုံးဝင်ခြင်းရှိ မရှိဆိုသော ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ၎င်းအား ကုသခဲ့သည့် ဆရာဝန်အား စစ်ဆေးရန်လိုပါသည်။^(၁)

သို့ရာတွင် “သာမန် နာကျင်စေမှု ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှုဖြစ်သည်ဆိုသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်ရန်မှာအမှုစစ်ဆေးသည့် တရားရုံး၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်”^(၂) ဆိုလိုသည်မှာ ဆေးဖက်ဆိုင်ရာ သက်သေခံချက်သည် ဒဏ်ရာ၏ ပကတိအနေအထားကို တင်ပြခြင်းသာဖြစ်ပြီး ယင်းအနေအထားအရ သာမန်နာကျင်စေမှု ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် အပြင်းအထန်နာကျင်စေမှု ဖြစ်သည်။ ဆိုခြင်းမှာ စီရင်ဆုံးဖြတ်သည့်တရားရုံးကသာ ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ရာတွင် မူ

ရင်း ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ချက်များကို အခြေခံ၍ အနုစိတ်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း တင်ပြလိုပါသည်။

“မှော်ဘီခရိုင် ပေါက်သလောက်ရွာနေ ဦးတင်ညွန့်၊ ဒေါ်ငွေလှိုင်တို့၏ သမီးမဌေးဝင်းဆိုသူ၏ မင်္ဂလာဆောင်၌ မောင်သောင်းလှဆိုသူသည် အရက်မူးပြီး ရမ်းသဖြင့် မောင်ဟန်သာက မောင်သောင်းလှအား တုတ်ဖြင့်ရိုက်လိုက်သောကြောင့် မောင်သောင်းလှလက်ဝဲဖက်နဖူးတွင် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ မောင်သောင်းလှသည် ရန်ကုန်မြို့ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးတွင် ရက် (၂၀)ကျော် တက်ရောက်ကုသခဲ့ရပြီး ဒဏ်ရာမှာလည်း နဖူးရိုးကွဲ အက်သွားကြောင်း၊ ဆရာဝန်မှ ထွက်ဆိုထားသည်။ မူလရုံးမှ မောင်ဟန်သာအား

(၁) အစိုးရနှင့် မောင်ချက် ရွေးချယ်ထားသည့် စီရင်ထုံးများ၊ အောက်မြန်မာပြည် စာ- ၂၉၂

(၂) ဘိုးမောင်နှင့် အစိုးရ အတွဲ ၃ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး ၁၉၆

ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၃ ဖြင့်သာ ပြစ်မှုထင်ရှား
စီရင်ခဲ့သည်။

မှော်ဘီခရိုင်စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံးဟော်မှ
လည်း မောင်ဟန်သာ၏လက်ချက်ကြောင့်
မောင်သောင်းလှတွင် နဖူးရိုးကွဲအက်သည့်
ဒဏ်ရာရှိသည်မှာ ဆရာဝန်ထွက်ချက်အရ
ပေါ်ပေါက်သဖြင့် ပြစ်မှု ပုဒ်မ ၃၂၅ အရ
ပြစ်ဒဏ်စီရင်သင့်ကြောင်း ထောက်ခံတင်ပြ
ခဲ့ပါသည်။”

အထက်ပါ ပေါ်ပေါက်ချက်တို့အရ မူလရုံးက
ဟုန်းခံအပေါ် ပြစ်မှုပုဒ်မ ၃၂၃ ဖြင့်သာ အပြစ်ပေး
ခဲ့ခြင်းမှာ သိသာထင်ရှားစွာ မှားယွင်းသည်ဟု ယူ
ဆရန်သာရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော် တရား
ရုံးချုပ်မှ မူလရုံး၏ ပုဒ်မ ၃၂၃ အရ ပြစ်ဒဏ်
စီရင်ခြင်းကသာ မှန်ကန်ကြောင်းကို အတည်ပြု
ခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံဟော် ဟုန်းရုံးချုပ်က သုံးသပ်ပြဋ္ဌာန်
သည်မှာ -

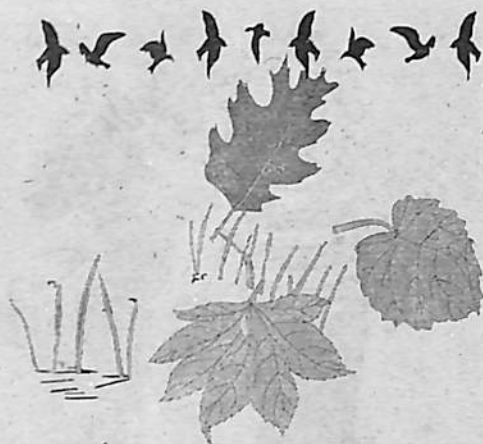
“ နာကျင်စေမှုတစ်ခုသည် အရိုးကို ကျိုး
အက်ကဲ့သို့သာ ဖြစ်စေလျှင်၊ ဧရာဇတ်ပုဒ်မ
၃၂၀၏ သတ္တမအပိုဒ်အရ အပြင်းအထန်
နာကျင်စေမှု မြောက်မည်ဖြစ်သည်။
အရိုးကွဲအက်သည်ဆိုရာ၌ အရိုး၏ အ
ပြင်ဘက်မှ အတွင်းဘက်သို့တိုင်အောင်
တောက်လျှောက်ကွဲသွားခြင်းကိုသာ ကွဲ
အက်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။
မောင်ဘိုးရီနှင့် မအေးတင် အေအိုင်
အာ(ရီ) ၁၉၃၇၊ ရန်ကုန် ၂၅၃ အမှုတွင်
ဦးခေါင်းခွံ ကွဲအက်သည်ဆိုရာ၌ ဦးခေါင်း

ခွံ၏ အပြင်ဘက်မျက်နှာမှ အတွင်းဘက်
မျက်နှာသို့ တောက်လျှောက်ကွဲအက်သွား
သည်ကို ဆိုလိုကြောင်း ရှင်းလင်းထားသည်
ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ယခုအမှုတွင် ဆရာဝန် ဦးညီညီက မောင်
သောင်းလှ၏ နဖူးရိုးမှာ ကွဲအက်သွားသည်
ဟုထွက်ဆိုသော်လည်း အပြင်မှ အတွင်းသို့
တောက်လျှောက်ကွဲအက်သွားသည် မသွား
သည်ကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသဖြင့် ရာဇ
သတ်ပုဒ်မ ၃၂၀ ၏ သတ္တမအပိုဒ်၌ အကျိုး
ဝင် မဝင်ဆိုသော ပြဿနာမှာ သေချာဖော်
ကျခြင်း မရှိပေ။ သို့ဖြစ်ရာ မောင်ဟန်သာ
အားအပြင်းအထန်နာကျင်စေမှု အစား သာ
မန် နာကျင်စေမှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ထင်ရှားစီရင်
ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟု မဆိုသာပေ”

အဆိုပါ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ(မောင်
သောင်းလှ)နှင့် မောင်ဟန်သာ(၄) စီရင်တုံးမှပင်
ဆက်လက်၍ ဟုန်းလို မောင်သောင်းလှ ဆေးရုံ

တွင် ရက် (၂၀)ကျော် တက်ရောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းညွှန်ပြသည်မှာ -

“ဆေးရုံတွင်ရက်ပေါင်း ၂၀ ကျော်နေရသည် ဆိုကာမျှဖြင့် ၎င်းရရှိခဲ့သော ဒဏ်ရာ အမျိုးအစားသည် ပုဒ်မ ၃၂၀ ၏ အဋ္ဌမအပိုဒ်တွင် ပါဝင်သော ဒဏ်ရာအမျိုးအစား ဖြစ်သည် ဟု တစ်ထစ်ချယူဆရန် မဟုတ်ပေ။ ထိုကာလအတွင်း မိမိအလုပ်အကိုင်များကို လုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုနိုင်သည့် အခြေအနေရှိမှသာ ထိုအပိုဒ်နှင့် အကျုံးဝင်မည်ဖြစ်သည်။ အစိုးရနှင့် မောင်ရာဘော် (၂) အတွဲ ၁၊ အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး ၂၁၁။ ယခုအမှု၌ မောင်သောင်းလှသည် ဆေးရုံတွင် ရက်ပေါင်း (၂၀) ကျော်နေခဲ့ရသည်ဆိုသော်လည်း ထိုသို့ရှိနေစဉ် ကိုယ်အင်္ဂါ အပြင်းအထန် ဝေဒနာခံရ သည်ဟုသော်လည်းကောင်း၊ မိမိလုပ်ဆောင်မြဲအလုပ်အကိုင် တို့ကို မလုပ်ကိုင်နိုင်ဟု သော်လည်းကောင်း ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိသဖြင့် အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှုဖြင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း မပြုနိုင်။”

ဟူ၍ လမ်းညွှန်သုံးသပ်ထုံးဖြင့်ခံပါသည်။ အယက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် မောင်ဟန်သာအပေါ် ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၃၂၃ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဆိုသော မူလရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို နိုင်ငံတော်တရားရုံးမျှပင်မှ အမည်ပြုကာ စီရင်ထုံးဖြင့်ခံသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၀ပါ အပြင်းအထန် နာကျင်စေမှု မြောက်စေမည့် အချက်များတွင် အကျုံးဝင် မဝင် သုံးသပ်ရာ၌ ဖေ့ဒေသများစွာ သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် တည်မတ်မှန်ကန်သော တရားရေးမဏ္ဍိုင်ကို အထောက်အကူပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

လမ်းညွှန်ထုံးဖြင့်ခံသည့် စီရင်ထုံးများ၏ ဖေ့စပ်သေချာမှု၊ ကိုင်တွယ်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသော တရားသူကြီး များ၏ ဉာဏ်ပညာနှင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်မှု စွမ်းရည် တို့အား ဦးညွှတ်လျက် ဤဆောင်းပါးအား ရေးသားတင် ပြအပ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- တရားရုံးများ လက်စွဲ (၁၉၆၀)
- အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ (အတွဲ ၁) (အတွဲ ၂)
- မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးများ (၁၉၇၀)

ဦးအုန်းခိုင်

တရားရေး

မလေးရှားနိုင်ငံ ကွာလာလမ်ပူမြို့တွင်
 UNDCP အစီအစဉ်ဖြင့်
 ကျင်းပပြုလုပ်သော
 မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်
 လေ့လာရေးသင်တန်းသို့ တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း

ဦးကျော်ဝင်း
 ညွှန်ကြားရေးမှူး၊
 တရားရုံးချုပ်

၁။ အရှေ့အာရှတွင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော UNDCP ၏ မူးယစ် ဆေးဝါးထိန်းချုပ်မှု အစီအစဉ်များအနက် မူးယစ် ဆေးဝါးထိန်းချုပ်မှု လေ့လာရေးသင်တန်း (UNDCP Fellowship) ကို UNDCP အစီအစဉ်ဖြင့် မလေးရှား နိုင်ငံ ကွာလာလမ်ပူမြို့တွင် (၄. ၉. ၂၀၀၀) နေ့ မှ (၁၁. ၁၀. ၂၀၀၀) နေ့အထိ ကျင်းပပြုလုပ် မည်ဖြစ်ရာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ နားလည်မှုစာချုပ်တော် လက်မှတ်ရေးထိုးထားကြသော မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ တရုတ်နှင့် ဗီယက်နမ် အစရှိသည့် MoU (၆) နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့များ ပူးတွဲရောက်ကြမည်ဖြစ်၍ ယင်းလေ့လာ ရေးသင်တန်းသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်(၃) ဦး ပါဝင်သော အဖွဲ့ တက်ရောက်ရန် ထိုင်းနိုင်ငံ

ဘန်ကောက်မြို့ရှိ UNDCP စီမံကိန်းမန်နေဂျာ ကံမှ ပြည်ထောင်စုကြီးဌာန၊ ရဲချုပ်ရုံးသို့ ဖိတ် ကြားခဲ့ပါသည်။ ယင်းဖိတ်ကြားချက်ကို မြန်မာနိုင် ငံ အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်အရ အဖွဲ့ဝင် (၃)ဦး ပါဝင်သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် အဆိုပါ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်မှု လေ့လာရေး သင်တန်း (UNDCP Fellowship) သို့တက်ရောက် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ လေ့လာရေးသင်တန်း သို့ တက်ရောက်ခဲ့သော မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ မှ အဖွဲ့ဝင် ဦးကျော်ဝင်း (တရားရုံးချုပ်၊ ညွှန် ကြားရေးမှူး)က သင်တန်းဘက်မှပေးမှု အခြေ အနေကို တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ဖော်ပြခြင်း

၂။ အထက်ဖော်ပြပါ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ် မှုလေ့လာရေးသင်တန်း (UNDCP Fellowship)သို့ ရဲချုပ်ရုံးမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၊ တရားရုံးချုပ်မှ

ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် မျှနေချုပ်ရုံးမှ ကိုယ်စား
တစ်ဦးစီပါဝင်သော မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်
အဖွဲ့ စေလွှတ်နိုင်ရေးအတွက် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊
ဩဂုတ်လ (၂၄)ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော
အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအမေးအဖြေသို့ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန
မှ တင်ပြခဲ့ရာ အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ
အောက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်များပါဝင်သော မြန်မာ
ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို စေလွှတ်ခဲ့ပါသည်။ -
(က) ရဲမှူးကြီး စစ်အေး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ရဲချုပ်ရုံး
(ခ) ဦးကျော်ဝင်း၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ တရားရုံးချုပ်
(ဂ) ဦးမေဒင်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ မျှနေချုပ်ရုံး

မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ခရီးထွက်ခွာခြင်း

၃။ အထက်ဖော်ပြပါ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့
သည် ၃-၉-၂၀၀၀(တနင်္ဂနွေနေ့) နံနက်ပိုင်း
၀၈:၄၅ နာရီအချိန်တွင် မြန်မာအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ
လေကြောင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ စတင်ထွက်ခွာလာ
ရာ စင်္ကာပူနိုင်ငံလေဆိပ်သို့ ဒေသစံတော်ချိန်
၁၁:၃၀နာရီ အချိန်တွင် ဆိုက်ရောက်ပါသည်။
စင်္ကာပူနိုင်ငံအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်တွင် ၁
နာရီကြာ ရပ်နားပြီးနောက် ၁၂:၃၀နာရီအချိန်တွင်
မလေးရှားနိုင်ငံ ကွာလာလမ်ပူမြို့သို့ ဆက်လက်
ထွက်ခွာခဲ့ရာ ကွာလာလမ်ပူ အပြည်ပြည်ဆိုင်
ရာလေဆိပ်သို့ ဒေသစံတော်ချိန် ၁၅:၀၀ နာရီအချိန်
တွင် ရောက်ရှိပါသည်။ ကွာလာလမ်ပူမြို့လေဆိပ်မှ
တည်းခိုရန်စီစဉ် ပေးထားသော The Legend Hotel
သို့ သွားရောက် ပြီး ယင်းဟိုတယ်အနီး နံပါတ်
၂၂၂၂ တွင် ဟည်းခိုရပ်နားပါသည်။

၄-၉-၂၀၀၀ (တနင်္လာနေ့) (လေ့လာရေး သင်တန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း)

၄။ မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်မှုလေ့လာရေး သင်
တန်းကို MoU (၆) နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များ
တည်းခိုရာ The Legend Hotel ၊ ၃၄ထပ်ရှိ
မာရီလင်မွန် ရုံးခန်းမတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။
သင်တန်းသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်
(၃) ဦး၊ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် (၃)
ဦး၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင်
(၃)ဦး၊ လာအိုနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် (၂)ဦး၊
တရုတ် နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် (၆)ဦးနှင့်
ဗီယက်နမ် နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် (၃)ဦး
စုစုပေါင်း (၂၀) ဦး တက်ရောက်ကြပါသည်။ MoU
နိုင်ငံ(၆) နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များထဲတွင်
တရားစွဲအဖွဲ့အစည်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ တရားသူကြီးများ၊
မူးယစ်ဆေးဝါးပူးတွဲဆီးနှိမ်ရေးမှူး၊ အေဂျင်စီမှ
ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ကြပါသည်။ ၄-၉-၂၀၀၀
(တနင်္လာနေ့) နံနက် (၀၈:၀၀)နာရီအချိန်တွင်
အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ကြသည်။ MoU
(၆)နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင်များအားလုံး
တက်ရောက်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်လက်မှတ်ရေး
ထိုးပြီးနောက် ၀၈:၃၀ နာရီအချိန်တွင်သင်တန်းဖွင့်
လှစ်ပါသည်။ သင်တန်းဖွင့်ပွဲသို့ UNDCP မှ
Project Co- Ordinator ဖြစ်သူ Dr. Gerassimos
Fourlanos က အဖွင့်မိန့်ခွန်းပြော ကြားပြီး Fel-
lowship Programmeအကြောင်းကို ရှင်းလင်းပြော
ကြားပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံ မူးယစ်ဆေးဝါးတား
ဆီးနှိမ်နင်းရေးအေဂျင်စီ(NDA)မှ Senior Assistant
Director Mrs. Chung က မလေးရှားနိုင်ငံ၏ဖွဲ့
စည်းပုံ Political Structure of Malaysia ကိုလည်း

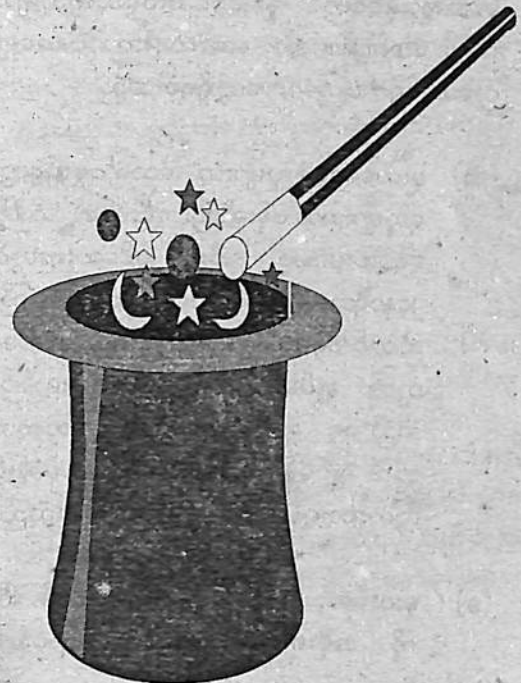
ကောင်း၊ တရားမဝင်မှုယစ် ဆေးဝါးထုတ်လုပ် ရောင်းဝယ်ခြင်း၊ သယ်ဆောင်ခြင်း ဖြန့်ဖြူးခြင်း ပြုသည့် ကမ္ဘာ့ဒေသအသီးသီးကို လည်းကောင်း မူးယစ်ဆေးဝါးတားဆီးနှိမ်နင်းရေးဆောင်ရွက်ချက် နှင့် International Drug Control Conventions များအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံ ၏ မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့် နိုင်ငံတကာ နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေကို လည်း ကောင်း၊ အသေးစိတ်ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည်။

၅.၉.၂၀၀၀ (အင်္ဂါနေ့)

၅။ PRASADA Treatment and Rehabilitation Centreကိုသွားရောက်လေ့လာပါသည်။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူများ (ကုသရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး) အက်ဥပဒေ (Drug Dependant's (Treatment and Rehabilitation Act 1983 ပုဒ်မ ၆(၁) (ဂ) ပါ တရားရုံး၏ အမိန့် Produced before the Magistrate for Rehabilitation Order)အရ ကုသမှုခံယူရန် ဖမ်းဆီးတင်ပို့ပေးခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ယင်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၈ (၃) (က) အရ မိမိ၏ သဘောဆန္ဒအလျောက် (Volunteers) ကုသမှုခံယူရန် လျှောက်ထားချက်အရ လည်းကောင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူ (ကလေးသူငယ်) များအား၎င်း၏ မိဘများက ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနအရာရှိများ (Rehabilitation Officer)ထံ ကုသမှုခံယူရန် လျှောက်ထားချက်အရ လည်းကောင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူများအား ကုသရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနတွင် ၂နှစ် တိတိကုသမှုခံယူစေပါသည်။ ထိုသို့ကုသမှုခံယူရန် ဖွင့်လှစ်ထားသော ဌာနများအနက် ပါဆာဒါ PERSADA ကုသရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာ

နသည် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

၆။ PERSADA ကုသရေးဌာနတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူများအား ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူများအဖြစ်မသတ်မှတ်ဘဲ လူနာများသာဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။၎င်းတို့အားကုသရာတွင် ဆေးဝါးတိုက်ကျွေးခြင်းဖြင့် ကုသပေးခြင်း မဟုတ်ဘဲ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်လာအောင် ကုသပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ PERSADA Rehabilitation Centre တွင် ကုသမှုခံယူနေသူများအား စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပုံများကို တာဝန်ရှိသူများက ပြသ၍ လေ့လာကြည့်ရှုပါသည်။ ထိုသို့စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်အောင်ကုသသည့် စနစ်ကို (Therapeutic Community (TC) ဟု ခေါ်ပါသည်။

၆.၉.၂၀၀၀(ကြာသပတေးနေ့)
(Attachment With Drug Rehabilitation
Officer)

၇။ ယနေ့တွင် မလေးရှားနိုင်ငံ National Drug Agency) (NDA) သို့သွားရောက်ကြပါသည်။ NDA ညွှန်ကြားရေးမှူးက NDA ၏ဆောင်ရွက်ချက်များကို ရှင်းလင်းပြပါသည်။ ထို့ပြင် NDA က Rehabilitation Processအရ ဆေးစွဲသူများအား မည်သို့ထူထောင်ပေးပုံကို Drug Dependant (Treatment and Rehabilitation) Act 1983, Drug Dependant (Treatment and Rehabilitation Rules) ဥပဒေများနှင့်တကွ ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည်။

၈။ အထက်အပိုဒ် ၇ ပါဖော်ပြချက်များအရ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူများ (Drug dependant)အား အောက်ပါအတိုင်းအရေးယူဆောင်ရွက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည် -

(က) မူးယစ်ဆေးစွဲသူများဟု မသင်္ကာဖွယ်တွေ့ရသူများအား ဖမ်းဆီးပြီး ၎င်းတို့၏ ဆီးကို စစ်ဆေးပါသည်။ ဆီးကို စစ်ဆေးရာတွင် ၂၄နာရီအတွင်းမပြီးပြတ်ပါက တရားသူကြီးထံတွင် ၁၄ ရက်ထက် မပိုသော ကာလအတွက် ချုပ်မိန့်ယူပါသည်။ တရားသူကြီးသည် ၁၄ ရက်ထက် မပိုသော ကာလအတွက် ချုပ်မိန့်ပေးနိုင်ပါသည်။ အာမခံဖြင့် လွှတ်ထားရန်လည်း အမိန့်ပေးနိုင်ပါသည်။

(ခ) မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူဟု မသင်္ကာသူ၏ ဆီးကို အစိုးရ အသိအမှတ်ပြု ဆရာဝန်က

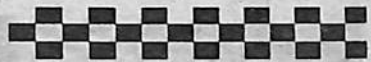
စစ်ဆေးရာတွင်ဆီးတွင် (Positive) တွေ့ရှိပါက(Drug dependant)ကိုတရားသူကြီးရေသို့ခေါ်ဆောင်ရပါသည်။ တရားသူကြီးက Rehabilitation Officer ၏တင်ပြချက်နှင့် Drug dependantအား ထုံချေတင်မြဲခွင့်တို့ကို ကြားနာပြီးနောက် အောက်ပါအတိုင်း အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို ချမှတ်ရပါသည် -

(၁) သတ်မှတ်ထားသော Rehabilitation Centre တွင် ၂နှစ်ထက် မပိုသော ကာလအတွင်း ကုသမှုခံယူရန်နှင့် ထိုသို့ ကုသမှုခံယူပြီးနောက် Rehabilitation Officer ၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် နောက် ထပ် ၂ နှစ် နေထိုင်ကုသရန် သို့မဟုတ်

(၂) Drug dependant အား Rehabilitation Officer ၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ၂နှစ်ထက်မနည်း ၃နှစ်ထက် မပိုသော ကာလအထိ နေစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

(၃) ထိုသို့အမိန့်ချမှတ်ရာတွင်(Drug dependant) သည် ခွင့်ပြုချက် မရရှိဘဲ သတ်မှတ်သော နယ်မြေမှ ထွက်ခွာမသွားရန်၊ ထိုကာလအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုမပြုရန်၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်းရှိ မရှိ စမ်းသပ်မှုခံယူရန်၊ အစိုးရက သတ်မှတ်ထားသော (Rehabilitation)အစီအစဉ်အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာရပါသည်။

(ဂ) မူးယစ်ဆေးစွဲသူ (Drug dependant)သည် တရားရုံး၏ အမိန့်တွင် ပါရှိသော စည်းကမ်းချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ပါက ၎င်းအား ၃နှစ်ထက် မပိုသော

ထောင်ဒဏ် သို့မဟုတ် ကြိမ်ဒဏ် ၃ ချက် သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ်နှင့်ကြိမ်ဒဏ် နှစ်ရပ် စလုံးချမှတ်ခြင်း ခံရမည်ဖြစ်သည်။

(ဃ) မူးယစ်ဆေးစွဲသူ Drug dependant တစ်ဦး သည် မိမိ၏ ဆန္ဒအလျောက် ကုသမှုခံယူ ရန် လျှောက်ထားပါက Rehabilitation Officer သည် လျှောက်ထားသူ၏ ဆီးကို စစ်ဆေးရန် အစိုးရအသိအမှတ်ပြုဆရာဝန် ထံပို့ရမည်။ ဆရာဝန်က လျှောက်ထားသူ၏ ဆီးတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးတွေ့ရှိကြောင်း ထောက်ခံချက်ပေးပါက Rehabilitation Officerသည် အထက်အပိုဒ် (ခ) အပိုဒ်ခွဲ (၁)နှင့် (၂) တွင် ဖော်ပြထားသော အမိန့် ကို ချမှတ်နိုင်သည်။

(င) မူးယစ်ဆေးစွဲသူ (Drug dependant)သည် အသက် ၁၈နှစ် အောက်ကလေးသူငယ်ဖြစ် ပါက ၎င်း၏ မိဘများက ကုသမှုခံယူရန် Rehabilitation Officerထံလျှောက်ထားနိုင် သည်။ Rehabilitation Officerသည်အထက် အပိုဒ် (ဃ)တွင် ဖော်ပြထားသည့်နည်းလမ်း အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီး အထက် အပိုဒ် (ခ) အပိုဒ်ခွဲ (၁)နှင့် (၂)တွင် ဖော်ပြထား သောအမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

၃။ သို့ဖြစ်ရာ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် မူးယစ်ဆေး စွဲသူများအား တရားရုံးများသို့ တရားစွဲဆိုတင်ပို့ ရာတွင် တရားရုံးက ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း မပြု သေးဘဲ Rehabilitation Centre သို့ပို့အပ်သည့် အမိန့်ကိုသာ ချမှတ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းအမိန့်တွင် ဖော်ပြထားသည့် စည်းကမ်းချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်မှသာ ပုဒ်မ ၆ပုဒ်မခွဲ ၃ အရ ၃နှစ်ထက် မပိုသော ထောင်ဒဏ်နှင့်ကြိမ်ဒဏ် ချမှတ်နိုင်

ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မိမိ ကိုယ်မိမိမူး ယစ်ဆေးဝါးထိုးသူ (သို့မဟုတ်) အခြားသူများကို မူးယစ်ဆေးဝါးထိုးပေးသူ (Any person who administers any dangerous drug) နှင့်ပတ်သက် ၍မူ Dangerous Drug Act (1952) ၏ ပုဒ်မ ၁၅ အရ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ ချမှတ်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် Drug de pendent နှင့်မူးယစ်ဆေးထိုးသူ(Self administra tion and Administration to other) တို့အား အရေးယူရာတွင် ကွဲပြားခြားနားကြောင်း လေ့လာ တွေ့ရှိရပါသည်။

၇. ၉. ၂၀၀၀(ကြာသပတေးနေ့)

၁၀။ Kajang Drug prison သို့သွားရောက်လေ့ လာပါသည်။ အကျဉ်းဦးစီးဌာနသည် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန အောက်တွင်ရှိပါသည်။ Prison De partment is the final institution of the Crimi nal Justice System ဖြစ်ကြောင်း အကျဉ်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးက ရှင်းလင်းတင်ပြပါသည်။ အ ကျဉ်းဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်သက်၍ Prison Act 1955

Prison Rules and Regulation 1953 ကို ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် အကျဉ်းထောင် (၂၅)ခု၊ ဘော်စတယ်ကျောင်း(၅)ကျောင်း၊ Rehabilitation centre (၃)ခု၊ ထိန်းသိမ်းရေးစခန်း Detention camps(၁) ခုရှိပါသည်။ အကျဉ်းထောင်များတွင် အကျဉ်းသားဦးရေ ၂၀၇၅၅ ကို ထားရန် သတ်မှတ်ထားသော်လည်း ၂၄.၈.၂၀၀၀ နေ့အထိ အကျဉ်းသားဦးရေ ၂၃၈၅၃ ရှိသဖြင့် အကျဉ်းသားဦးရေ ၃၀၉၈ ဦး ပိုမိုထားရှိရကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မလေးရှားနိုင်ငံအကျဉ်းထောင်များတွင်လည်း သတ်မှတ်ထားသည့် အကျဉ်းသားဦးရေထက် ပိုမို၍ အကျဉ်းသားများရှိနေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ အကျဉ်းသားများအား လူကောင်းသူကောင်းများဖြစ်လာစေရေးအတွက် အောက်ပါနည်းလမ်း ၃မျိုးကို ကျင့်သုံးပါသည်-

- (က) Integrated Approach (Vocational training)
 - (ခ) Counseling
 - (ဂ) Therapeutic Community (T.C)
- (TC looks at drug addiction as social phenomena, and as a result of this, a more realistic approach is to help drug addicts to solve their psychological problems faced)

၈.၉.၂၀၀၀(သောကြာနေ့)

၁၁။ ပရိတွန်ကားထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံသို့သွားရောက်လေ့လာပါသည်။ စက်ရုံအလုပ်သမားများအား မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု မပြုနိုင်ရန် ကာကွယ်ထားရှိပုံများကို စက်ရုံမှ တာဝန်ရှိသူများကရှင်းလင်းပြောပြပါသည်။ စက်ရုံအလုပ်သမားများအား အနည်းဆုံး တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်ဆီးစစ်စေပြီး

မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲကြောင်း တွေ့ရှိပါက မိမိအစီအစဉ်ဖြင့် ဆေးဝါးကုသမှုခံယူစေသည့် စနစ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက်ကားထုတ်လုပ်ပုံ အဆင့်ဆင့်ကို လိုက်လံပြသပါသည်။

၁၁.၉.၂၀၀၀(တနင်္လာနေ့)

၁၂။ The Legend Hotel(၉)ထပ်ရှိ (Enggang Hall) တွင် မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဥပဒေစနစ်နှင့် တရားရုံးများဖွဲ့စည်းပုံ Malaysia Legal System Hierarchy of Courts in Malaysia ကို မလေးရှားနိုင်ငံ ရှေ့နေချုပ်ရုံးမှ ပြည်နယ်ဥပဒေအကြံပေးအရာရှိဖြစ်သူ / Ms. Mary က "Role of Pardons Board" ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆွေးနွေးပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ ဘုရင်နှင့် ပြည်နယ်အကြီးအကဲတို့အား Pardon ပေးနိုင်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းထားပြီး ကွာလာလမ်ပူ ဖက်ဒရယ်ဒေသနှင့် ပြည်နယ်တိုင်းတွင် Pardon Board ကို ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ယင်းဘုတ်တွင် ရှေ့နေချုပ်၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးနှင့် မလေး / တရုတ်/ အိန္ဒိယ မျိုးနွယ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးစီ စုစုပေါင်း(၅)ဦးပါဝင်ပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံး Federal Court သို့အယူခံဝင်ရောက်ပြီးမှသာ Pardon လျှောက်ထားခွင့် ရှိပါသည်။ အနည်းဆုံးထောင်ဒဏ် (၁)နှစ်ကျခံပြီးမှသာ ကာယ

ကံရှင်အနေဖြင့် Pardon လျှောက်ထားခွင့်ရှိပြီး သက်ဆိုင် ရာကာယကံရှင်အနေဖြင့် ပထမအကြိမ် လျှောက်လွှာ ပလပ်ခရံသည့်တိုင်အောင် (၂)နှစ်တစ် ကြိမ်ပြန်လည် လျှောက်ထားခွင့်ရှိပါသည်။ Pardon Boardအနေဖြင့် လျှောက်လွှာအရေအတွက်နှင့် နေ့ထူးနေ့၊ မြတ်များကို အခြေပြု၍ ရုံးထိုင်စိစစ် ဆောင်ရွက်လေ့ ရှိပါသည်။ Pardon Board ၏ထောက်ခံတင် ပြချက်ကို ကြားနာခြင်း မပြုဘဲ ဘုရင်သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အကြီးအကဲ (Sultan) တို့က Pardon ပေးခွင့် မရှိကြောင်း စသည့်ဖြင့် လေ့လာသိရှိရပါသည်။

၁၃။ ဒုတိယပိုင်း အစီအစဉ်အဖြစ် မလေးရှား တက္ကသိုလ်ဥပဒေပညာဌာန တွဲဖက်ပါမောက္ခဖြစ်သူ က " Legal System of Malaysia ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆက် လက်ဆွေးနွေးပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံသည် Common Law System ကို ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် မူးယစ်ဆေးဝါး အမှုများကို အောက်ပါ ဥပဒေများအရ စစ်ဆေးပါ သည် -

- (က) Dangerous Drugs Act, 1952 (DDA)
- (ခ) Prisons Act 1952
- (ဂ) Drug Dependents (Treatment and Rehabilitation Act 1983) DDTRA)
- (ဃ) Dangerous Drugs (Special Preventive Measures) Act 1985) SPMA)
- (င) Dangerous Drugs (Forfeiture of Property Act 1988 (FOP)

၁၄။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းထားပါသည် -

- (က) Federal Court
- (ခ) Court of Appeal
- (ဂ) High Court
- (ဃ) Sessions Court
- (င) Magistrate's Court
- (စ) Penghulu's Court
- (ဆ) Juvenile Court

(က) Federal Court

Court of Appeal က High Court ၏မူလမှု တွင် ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်အပေါ်ချမှတ် သည့် အယူခံမှုများကိုလည်းကောင်း၊ Constitutional Matter များကို လည်းကောင်း ကြားနာဆုံး ဖြတ်နိုင်ပါသည်။

(ခ) Court of Appeal

High Court က မူလမှုတွင် ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်များအပေါ်တက်ရောက်လာသော အယူခံမှုများနှင့် Public Prosecutor က High Court မှ ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်အပေါ်တက် ရောက်လာသော အယူခံမှုများနှင့် ပြင်ဆင်မှုများ High Court က အယူခံမှုတွင် ချမှတ်သော စီရင် ချက်နှင့် အမိန့်များအပေါ်တက်ရောက်လာသော အယူခံမှုများကို ကြားနာဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။

(ဂ) High Court

မူလစီရင်ခွင့်အာဏာ-မိမိ၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်ဒေသရှိမည်သည့်အမှုကို မဆိုစစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။ Appellate Jurisdiction လက်အောက်ခံတရားရုံးများမှ ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် အမိန့်အပေါ်တက်ရောက်လာသော အယူခံမှုများ ပြင်ဆင်မှုများကို စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။

(ဃ) Sessions Court

သေဒဏ်ထိုက်သော ပြစ်မှုမှအပ ကျန်ပြစ်မှုများအားလုံးကို စစ်ဆေးနိုင်ပြီး၊ သေဒဏ်မှအပ မည်သည့်ပြစ်ဒဏ်ကို မဆိုချမှတ်နိုင်ပါသည်။

(င) Magistrate's Court

ပထမတန်းအာဏာ - ၁၀ နှစ်ထက် မပိုသော ထောင်ဒဏ်ထိုက်သင့်သော ပြစ်မှုများကို စစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။

Penghulu's ရုံးမှ ချမှတ်သော အယူခံမှုများကို ကြားနာဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။

- (၁) ၅နှစ်ထက်မပိုသောထောင်ဒဏ်
- (၂) မလေးရှားရိမ်းဂျစ်ငွေ(အာရ်အမ်)၁၀၀၀
- (၃) ကြိမ်ဒဏ် ၁၂ ချက်ထိ
- (၄) သို့မဟုတ်အထက်ပါပြစ်ဒဏ်၃ရပ်စလုံး

ဒုတိယတန်းအာဏာ - ၁၂လ ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့်ပြစ်မှုများနှင့် ဒဏ်ငွေ သက်သက်သာတပ်ရိုက်နိုင်သည့်ပြစ်မှုအားလုံးကို စစ်ဆေးနိုင်ပါသည်။

လေထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ် အာရ်အမ် ၁၀၀၀ ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်နှင့် ထောင်ဒဏ်ငွေ ဒဏ်နှစ်ရပ်စလုံး ချမှတ်နိုင်ပါသည်။

(စ) Penghulu's Court

ငွေ(အာရ်အမ်) ၂၅ထက် မပိုသော ဒဏ်ငွေကိုသာ တပ်ရိုက်နိုင်သော အသေးအဖွဲ့ (Small Cause) အမှုများကိုသာ စစ်ဆေးနိုင်ပြီး ငွေ(အာရ်အမ်) ၂၅တပ်ရိုက်နိုင်ပါသည်။

(ဆ) Juvenile Court

အသက် ၁၄နှစ်အောက် ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်များ(အသက်၁၄နှစ်မှ ၁၈နှစ်ထိ)အား အသက် ၂၁ နှစ်ပြည့်သည့်အထိ စာရိတ္တပြုပြင်ရေး ကျောင်းသို့ပို့ပါသည်။

၁၅။ ရှေ့နေချုပ်ရုံးကို အောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းထားပါသည်-

(က) The Attorney Generalသည် Public Prosecutor အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ရှေ့နေချုပ်သည် ရာဇဝတ်မှုများတွင် တရားစွဲဆိုသည့် ကိစ္စရပ်အားလုံးကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲပါသည်။

(ခ) The Solicitor General(ဒုတိယရှေ့နေချုပ်)သည် Deputy Public Prosecutorအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

(ဂ) The Public Prosecutorသည် သင့်တော်သူများကို ဒုတိယအစိုးရရှေ့နေများ အဖြစ်အောက်ပါအတိုင်း ခန့်အပ်ပါသည်-

(၁) Deputy Public Prosecutor (D P P)

(၂) Senior Deputy Public Prosecutor

(၃) Assistant Public Prosecutor

(၄) Public Prosecutor သည် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း အစိုးရရှေ့နေအဖြစ် တရားရုံးများတွင် အမှုလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ပါသည် -

(ကက) An Advocate တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ

(ခခ) Inspector ထက်အဆင့်မနိမ့်သော ရဲအရာရှိ

(ဂဂ) အစိုးရဌာနမှ အရာရှိတစ်ဦးဦး

(ဃဃ) ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့မှ အရာရှိတစ်ဦးဦး

(ငင) An officer of any statutory Authority or body

(စစ) Any person employed or retained by any local authority

၁၆။ Dangerous Drugs Act 1952 (DDA) ၏ထူးခြားချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည် -

(က) ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဒီအေ) အရ မည်သူမဆို အောက်ပါအလေးချိန်ထက် ပို၍ မူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားပါက မူးယစ်ဆေးဝါးကို ရောင်းချရန် အလို့ငှာမှတ်ယူနိုင်ကြောင်း ပြဌာန်းထားပါသည်-

(၁) ဘိန်းဖြူ - ၁၅ ဂရမ်

(၂) မော်ဖင်း - ၁၅ ဂရမ်

(၃) ဘိန်း - ၁၀၀၀ ဂရမ်

(၄) ဆေးခြောက် - ၂၀၀ ဂရမ်

(၅) ကိုကင်း - ၄၀ ဂရမ်

(၆) ကိုကာအရွက် - ၂၀၀ ဂရမ်

(၇) မက်သာဖက်တမင်း - ၅၀ ဂရမ်

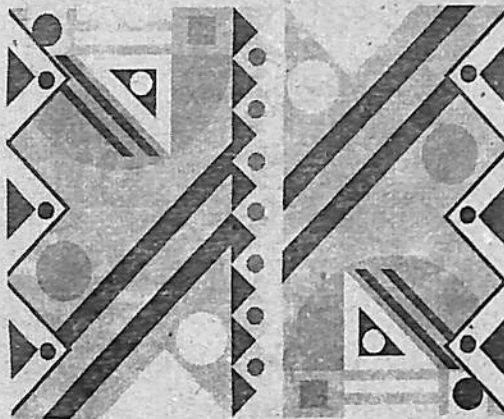
(၈) MDMA - ၅၀ ဂရမ်

(၉) MDA - ၅၀ ဂရမ်

(၁၀) MDMA - ၅၀ ဂရမ်

(၁၁) PMA - ၅၀ ဂရမ်

(၁၂) 3,4,6, TMA - ၅၀ ဂရမ်

(ခ) ပုဒ်မ ၃၉ (အေ) တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးတွေရှိသည့် အရေအတွက်ပေါ်တွင် မူတည်၍ ဖြစ်ဒဏ်များကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အကယ်၍ ဘိန်းဖြူ ၁ ဂရမ် လက်ဝယ်တွေရှိပါက ပုဒ်မ ၁၂ (၃) အရ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀၀၀၀နှင့် ထောင်ဒဏ် (၅)နှစ်ချမှတ်နိုင်ပါသည်။ ဘိန်းဖြူ ၂ ဂရမ်ထက်ပိုပြီး ၅ ဂရမ်ထက် လျော့ပါက ပုဒ်မ ၃၉ အေ (၁) အရ ၂နှစ်ထက်မနည်း ၅နှစ်ထက်မပို

သော ထောင်ဒဏ်နှင့် ချက်ထက်မနည်း ဇာချက်ထက် မပိုသောကြိမ်ဒဏ်ကို ချမှတ်နိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ ၅ ဂရမ်နှင့် ၅ ဂရမ် ထက်ပိုသော ဘိန်းဖြူကို လက်ဝယ် တွေ့ရှိပါက ပုဒ်မ ၃၉ အေ (၂) အရ ထောင်ဒဏ် ၅နှစ်နှင့် တစ်သက်တစ်ကျွန်း ထောင်ဒဏ် ထိချမှတ်ခံရမည့်အပြင် ၁၀ ချက်ထက်မနည်းသော ကြိမ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးကို ရောင်းချပါက (Trafficking) ပုဒ်မ ၃၉ (ဘီ) အရ သေဒဏ်ချမှတ်ခံရမည် ဖြစ်ပါသည်။ (Mandatory death penalty)

၁၇။ ၁၀နှစ် မပိုသော ထောင်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သော မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုများကို Magistrate Court ကုစစ်ဆေးပါသည်။ ထောင်ဒဏ် ၁၀နှစ်မှ တစ်သက်တစ်ကျွန်းထောင်ဒဏ်ထိ ချမှတ်နိုင်သော အမှုများကို စက်ရှင်ရုံးက စစ်ဆေးပါသည်။ Magistrate Court ရုံးနှင့် စက်ရှင်ရုံးများတွင် စစ်ဆေးသော မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုများမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားသောအမှုများ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုများ Self - administration ဖြစ်ပါသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးကို ရောင်းချမှု trafficking များကို High Court က စစ်ဆေးစီရင်ပါသည်။ The Court of Appeal နှင့် Federal Court က High Court ၏ အမိန့် အပေါ်တက်ရောက်လာသော အယူခံမှုများကို ကြားနာစစ်ဆေးပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုများကို လက်အောက်ခံတရားရုံးများက စစ်ဆေးမည်လား၊ High Court က စစ်ဆေးမည်လား ဆိုသောအချက်မှာ မူးယစ်ဆေးဝါးတွေ့ရှိသည့် ပမာဏအပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ ဆေးခြောက် (Cannabis) ၂၀ဂရမ် အောက်တွေ့ရှိပါက Magistrate

Court တွင်ပုဒ်မ ၆ အရ တရားစွဲဆိုမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဆေးခြောက် ၂၀ ဂရမ်ကျော်ပြီး ဂရမ် ၂၀၀ အောက်ဆိုပါက ပုဒ်မ ၁၂ နှင့် ပူးတွဲပြီး ပုဒ်မ ၃၉ အေ (၁) အရ စက်ရှင်ရုံးတွင် တရားစွဲဆိုမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆေးခြောက်ဂရမ် ၂၀၀ထက် ကျော်ပါက ပုဒ်မ ၃၉ (ဘီ) အရ High Court တွင် တရားစွဲဆိုမည်ဖြစ်ပါသည်။

- ၁၈။ Dangerous Drugs Act (DDA)
(Drug Dependents (Treatment and Rehabilitation) Act 1983) (DDTRA)
- ဥပဒေသည် မူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားမှု ထုတ်လုပ်မှု၊ ဖြန့်ဝေမှု၊ ရောင်းချမှုအတွက် ပြစ်ဒဏ် သတ်မှတ်သော ဥပဒေဖြစ်ပြီး DDTRA ဥပဒေသည် မူးယစ်ဆေးစွဲသူများအပေါ် အရေးယူသော ဥပဒေ ဖြစ်ပါသည်။ DDTRA ၏ အဓိကအချက်များမှာ-
- (က) Detention
 - (ခ) Institutional Rehabilitation
 - (ဂ) Supervision
 - (ဃ) Compulsory and Voluntary Rehabilitation
- အထက်ပါအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အပိုဒ် ၆ တွင် ဖော်ပြထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ

ဒေါ်စုငယ်

ရှေ့နေရှေ့ရပ်လုပ်ငန်းသည် မွန်မြတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း ဖြစ်သည့်အလျောက် ယင်းလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြမည့် ရှေ့နေရှေ့ရပ်များသည် လိုအပ်သော ပညာအရည် အချင်းများ ပြည့်စုံကြရမည့်အပြင် လုပ်ငန်းနှင့်လိုက်လျောညီထွေသော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများနှင့် ပြည့်စုံရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အတူ ရှေ့နေ ရှေ့ရပ်များ စောင့်ထိန်းလိုက်နာအပ်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း အမြဲတစေ စောင့်ထိန်းလိုက်နာရန် ရှေ့နေရှေ့ရပ်တိုင်းတွင် တာဝန်ရှိပါသည်။ တာဝန်ဝတ္တရားဆိုသည်မှာ အချင်းချင်းဆက်ဆံရာမှ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်၍ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ အပွက် ဟာပန်ဆိုသည်မှာ မိမိတို့နှင့် ဆက်ဆံသော ရှေ့နေလုပ်ငန်း၊ တရားရုံး၊ တရားသူကြီး၊ အမှုသည်၊ သက်သေ၊ ရှေ့နေအချင်းချင်းစသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ မိမိကကမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းတာဝန်ဝတ္တရားများအနက် တရားရုံး၊ တရားသူကြီး၊ ရှေ့နေရှေ့ရပ်အချင်းချင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် တာဝန်ကို ဖောက်ဖျက်၍ တရားရုံးချုပ်က အရေးယူမှု

ပြုလုပ်ခဲ့ရသော အထက်တန်း ရှေ့နေတစ်ဦး၏ ဖြစ်ရပ်ကို ရှေ့နေများမှတ်သား လိုက်နာနိုင်ရန် အတွက် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ် တရားရုံး၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ အမှုကြီးအမှတ် ၃၀၄ / ၉၀ တွင် တရားလိုက တရားခံအပေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁၇အရ တရားစွဲဆိုရာ ဒုတိယမြို့နယ်တရားသူကြီးက လက်ခံကြားနာ စစ်ဆေးသည်။ ၂၅. ၉. ၉၀ နေ့တွင် တရားလိုပြသက်သေအား စစ်မေးရာ နှစ်ဘက်ရှေ့နေများ စစ်ဆေးမေးမြန်းကြပြီးနောက် ရုံးမေးအဖြစ် ဟုတ်သူကြီးက မေးမြန်းစဉ် တရားလို၏ ရှေ့နေက “ခင်ဗျားက ဘာကောင်မို့လို့လဲ၊ တရားသူကြီးလား၊ အသက်ကြီးလို့ ကြည့်နေတာ တော်တော်လူပါးဝတယ်၊ သတ္တိရှိရင် အင်္ကျီချွတ်ပြီး အပြင်ထွက်ခဲ့၊ တစ်ယောက်ချင်းချမယ်” ပြောပြီး အင်္ကျီချွတ်ကြောင်းဖြင့် အဆိုပါအမှုမှ တရားခံ၏ရှေ့နေ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ ဦး— က ဟုတ်ရုံးချုပ်တရားသူကြီးချုပ်ထံ အမည်ဖြင့် ၂၆. ၉. ၉၀ နေ့စွဲပါ တိုင်စာပေးပို့၍ တိုင်ကြားခဲ့သည်။

ယင်းဟိုင်ကြားစားအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးဟင်ပြ
ရန် တရားရုံးချုပ်၏ တာဝန်ပေးအပ်ချက်အရ
ရန်ကုန်တိုင်းတရားရုံး၊ ဒုတိယတိုင်းတရားသူကြီး
က စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီးနောက် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု
အစီရင်ခံစာကို ပာရှားရုံးချုပ်သို့ တင်ပြခဲ့သည်။
အဆိုပါ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု အစီရင်ခံစာအရ အထက်
တန်း ရှေ့နေ ဦး — အပေါ် ရှေ့နေလိုက်သူများ
အက်ဥပဒေပုဒ်မ- ၁၃ အရ အရေးယူသင့် မသင့်
ဟု ပာရှားရုံးချုပ်၊ ပဉ္စမ ပြည်နှစ်၊ ပာရှားမအယေယေ
လျှောက်လွှာအမှတ် ၈၃ ကို ဖွင့်လှစ်ကြားနာခဲ့သည်။

ပါရှားရုံးချုပ်၏ ပဉ္စမ ပြည်နှစ် တရားမအ
ထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၈၃တွင် တရားရုံးချုပ်
က အောက်ပါအတိုင်းသုံးသပ်ခဲ့သည်—

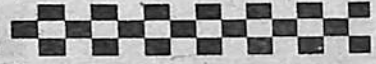
“ အမှုကို လေ့လာစိစစ်ကြည့်ရာ ရန်ကုန်
တိုင်းပါရှားရုံး စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအမှတ် ၃ / ၉၀ပါ
အစီရင်ခံစာနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု အထောက်အထား
သက်သေခံ ပေါ်ပေါက်ချက်များအရ အချင်းဖြစ်
၂၅. ၉. ၉၀ နေ့က ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ် တရားရုံး၊
ဒုတိယမြို့နယ်တရားသူကြီးရှေ့တွင် ယင်းရုံးဖြစ်မှု
ကြီးအမှတ် ၃၀၄ / ၉၀မှ တရားလိုပြသက်သေအား

စစ်ဆေးစဉ် ရုံးမေး၍ တရားသူကြီးက မေးခွန်းယုတ်
မေးမြန်းရာ တရားလိုအကျိုးဆောင် အထက်တန်း
ရှေ့နေ ဦး—က သက်သေအား ဝင်ရောက်ပြောဆို
သင်ကြားခြင်းကြောင့် တရားခံအကျိုးဆောင်
ပါရှားရုံးချုပ်ရှေ့နေ ဦး—က ရုံးမေးဖြစ်၍ ထိုသို့
ဝင်ရောက်ပြောဆိုခွင့် မရှိကြောင်း ကန့်ကွက်သည်။
ထိုအခါ အထက်တန်းရှေ့နေ ဦး—က တစ်ဖက်
ရှေ့နေ ဦး—အား “ ခင်ဗျားကျုပ်ကို ကြည့်ပြီး
ပြောစရာမလိုဘူး၊ ကျုပ်ကိုမပြောနဲ့” ဟု ပြောရာ
မှအစ အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြရာ နောက်ဆုံး
ဦး—က စုံစမ်းမှု စွဲချက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုကြမ်း
ဝါးခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။

တရားရုံးမှ အမှုကြားနာစဉ် တရားခွင်ရှေ့
မှောက်၌ ရှေ့နေဦး—က တစ်ဖက်ရှေ့နေအား
အထက်ပါကဲ့သို့ မောက်မာရိုင်းပြုစွာ ပြောဆိုပြုမှု
သည် အမှန်ဖြစ်ကြောင်း အမှုကြားနာစစ်ဆေးသူ
ဒုတိယမြို့နယ် တရားသူကြီး (စုံစမ်းမှုသက်သေ)
ကိုယ်တိုင်ထွက်ဆိုချက်အရ မြင်သာသည်။ ထိုစဉ်
တရားရုံးရှေ့ ကိုယ်တိုင်ရောက်ရှိနေသူ တရားရုံးချုပ်
ရှေ့နေ (စုံစမ်းမှုသက်သေ) ကလည်း တိတိကျကျ
ထွက်ဆိုထားသည်။ စုံစမ်းမှုသက်သေများအနေဖြင့်

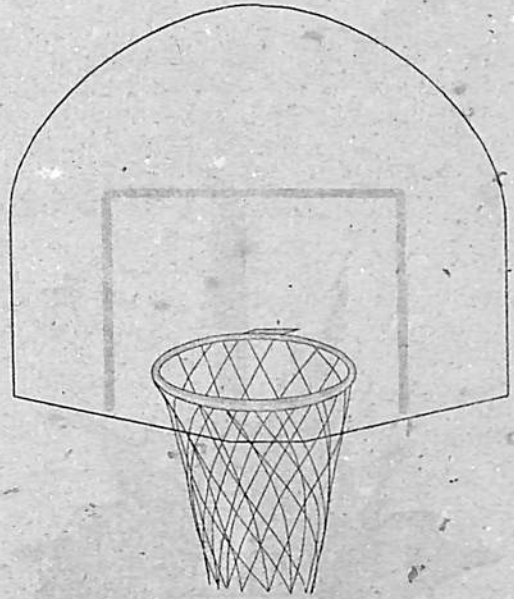

လျှောက်ထားခံရသူ အပေါ်နှစ်နာစေရန် မဟာရာဇာထွက်ဆိုစရာ အကြောင်းလည်း မပေါ်ပေါက်ချေ။ ထို့ပြင် ထိုသို့ပြောဆိုပြုမူခြင်းကြောင့် တရားသူကြီးက မှတ်တမ်းတင် သတိပေးခဲ့ရကြောင်းလည်း အချင်းဖြစ် စစ်ဆေးသည့် အမှု၏ ၂၅. ၉. ၉၀ ရက်စွဲပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း (စုံစမ်းမှု သက်သေခံ “ခ”) တွင် မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြထားသည်။

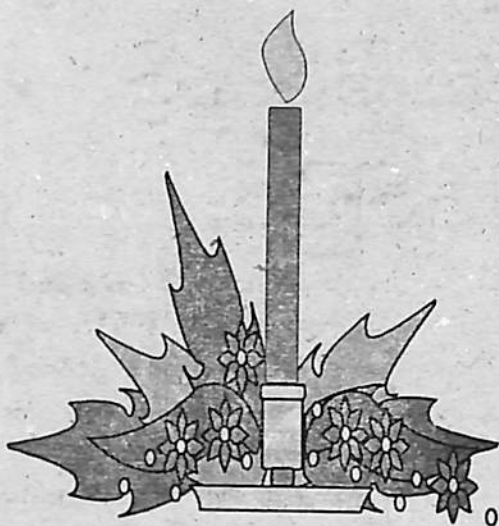
လျှောက်ထားခံရသူအနေဖြင့် အထက်ပါ ပေါ်ပေါက်သည့် အချက်များကို မဟုတ်မမှန်ကြောင်း ထုချေဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ လျှောက်ထားခံရသူကိုယ်တိုင်နှင့် ၎င်းတင်ပြသည့် စုံစမ်းမှု သက်သေတို့က တိုင်ကြားသူ တစ်ဖက်ရှေ့နေက စတင်ရန် စပြောဆိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရကြောင်းသာ ထွက်ဆိုတင်ပြကြသည်။ ဦး— က စတင်ရန် စပြောဆိုခြင်းမဟုတ်၊ သက်သေအား တရားသူကြီးက ရုံးမေးစစ်ဆေးစဉ် နှစ်ဖက်ရှေ့နေတို့ တစ်စုံတစ်ရာ ဝင်ရောက်ပြောဆိုခွင့် မရှိကြောင်း၊ ဥပဒေအကျိုးဆောင် ရှေ့နေတစ်ဦးအနေဖြင့် သိရှိလိုက်နာသင့်ပါလျက် မလိုက်နာဘဲ ရှေ့နေဦး—က ရုံးမေးတွင် သက်သေအား ဝင်ရောက်ပြောဆို သင်ပေးခြင်းကြောင့် တစ်ဖက်ရှေ့နေဦး—က ကန့်ကွက်ရာမှ ဖြစ်ပွားရကြောင်း ပေါ်လွင်နေသည်။

ရုံးသဟာယအဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရှေ့နေချုပ်ရုံး၊ ဥပဒေအရာရှိအဆင့်(၁)က ရှေ့နေဦး—၏ လုပ်ရပ်သည် ရှေ့နေလိုက်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃. ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ဆန့်ကျင်ကျူးလွန်ရာရောက်၍ ရှေ့နေကျင့်ဝတ်ဖောက်ရာ ရောက်ကြောင်း လျှောက်ထားတင်ပြသည်။ လျှောက်ထားခံရသူ၏ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေကလည်း လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် ထိုသို့ပြုမူ ဖြစ်ပွားရခြင်းအတွက် လက်ရှိရှေ့နေလိုက်ပါခွင့် ရပ်ဆိုင်းထားပြီးသည့်

အခြေအနေမျှဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ယက်ညှာစဉ်းစားပေးပါရန် ဝန်ခံလျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများကောင်စီက ထုတ်ဝေသော ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ၊ တာဝန်များနှင့် အခွင့်အရေးများစာတမ်း (၁၉၉၀ - ပြည့်နှစ်) အပိုဒ်-၇၇တွင် “ရှေ့နေရှေ့ရပ်များသည် တရားခွင်တွင်အမှုစစ်ဆေးစဉ်ဖြစ်စေ၊ လျှောက်လဲချက်ပေးနေစဉ်ဖြစ်စေ၊ အချင်းချင်းငြင်းခုံခြင်း မပြုသင့်ပါ” ဟုလည်းကောင်း၊ အပိုဒ် - ၇၈တွင် “ရှေ့နေရှေ့ရပ်များသည် တရားခွင်တွင် ခိုက်ရန်ဒေါသဖြစ်ခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်” ဟုလည်းကောင်း ပြဆိုထားသည်။ ယင်းအချက်များကို ဆန့်ကျင်ပြုမူကျူးလွန်လျှင် ရှေ့နေကျင့်ဝတ်ဖောက်ဖျက်ရောက်သည့်အပြင် တရားရုံးအပေါ် အထိမဲ့မြင်ပြုရာ လည်း

ရောက်ပေသည်။

ဤအမှုတွင် အထက်က သုံးသပ်ခဲ့သည့် အတိုင်း လျှောက်ထားခံရသူ အထက်တန်းရှေ့နေ ဦး—သည် တရားသူကြီးရှေ့ တရားခွင့်တွင် သက်သေစစ်ဆေးစဉ် တစ်ဖက်ရှေ့နေအား မချေမငံ ရန်လိုပြီး အနိုင်အထက်ပြောဆိုပြုမူခဲ့ခြင်းမှာ တရားရုံးအား မထိမဲ့မြင်ပြုရာ ရောက်သည့်ပြင် ရှေ့နေကျင့်ဝတ်နှင့် မညီ ပျက်ပြားကြောင်းပေါ် လွင်သည်။ ရှေ့နေလိုက်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (စ)တွင် “အခြားလျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် အကြောင်းအချက်ရှိပါက ရှေ့နေတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ရှေ့နေအဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်းပြုနိုင်ကြောင်း” ပြဌာန်းထားသည်။ အခြားလျော်ကန် သင့်မြတ်သော အကြောင်းဆိုသည့် စကားရပ်တွင် ရှေ့နေကျင့်ဝတ်သိက္ခာပျက်ပြားခြင်း

ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ပုဒ်မ - ၁၃ (စ)အရ ရှေ့နေအဖြစ် လိုက်ပါခွင့်စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခြင်းဖြစ်စေ၊ ကာလအကန့်အသတ်ဖြင့် ရှေ့နေလိုက်ပါခွင့်ရပ်ဆိုင်းခြင်းဖြစ်စေ၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သည်။”

တရားရုံးချုပ်က အထက်ပါအတိုင်းသုံးသပ်ပြီးနောက် လျှောက်ထားခံရသူ အထက်တန်းရှေ့နေ ဦး— အပေါ်ရှေ့နေလိုက်သူများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(စ)အရ ရှေ့နေအဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခွင့် ၃နှစ် (သုံးနှစ်) ရပ်ဆိုင်းလိုက်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

သို့ပါ၍ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ အနေဖြင့် တရားရုံးများ၌ အမှုလိုက်ပါဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိ၏ ဂုဏ်သိက္ခာအပြင် တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကိုပါ စောင့်ထိန်းရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ မိမိထက်အသက်ကြီးသော ဝါရင့်သော ရှေ့နေကြီးများအား နေရာထိုင်ခင်း ဦးစားပေးခြင်း၊ တရားခွင့်သို့ ရောက်လာသောအခါ နေရာရွှေ့ဖယ်ပေးခြင်း စသော ရိုသေခြင်း နှိမ့်ချခြင်း စသည့် အစဉ်အလာကောင်းများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းသင့်ပါသည်။ ရှေ့နေရှေ့ရပ်လုပ်ငန်း၏ မွန်မြတ်သော အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်း၍ မိမိတို့လုပ်ငန်း၏ အဆင့်အတန်းနှိမ့်ကျသွားစေမည့် အပြုအမူ အပြောအဆိုများကို ရှောင်ရှားကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဒေါ်စုငယ်

ရှေးသွင်သူများအပေါ် ဗိုလ်မင်းလတ်ဆေးခြင်းနှင့် လတ်ဆေးစီရင်ခြင်း

ဦးဘသန်း (တရားရေး)

စိတ်မနှံ့ရှေးသွင်သူများအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်းများပြုလုပ်ရာတွင် ယင်းတရားခံအနေဖြင့် မိမိ၏ အမှုကိုကာကွယ်ထုချေနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင် ရှိ မရှိ ရှေးဦးစွာ လေ့လာသုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ရန် လိုမည်ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ မိမိအမှုကို ခုခံနိုင်သည့်အခြေအနေမရှိလောက်အောင် ဖောက်ပြန်နေပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၄ အရ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ မဆောင်ရွက်လျှင် အမှုတစ်ခုလုံး ပျက်ပြယ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ ၁၀၉၈ တွင် မှတ်ချက်ပြုထားကြောင်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၄ အရ တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်ကြောင်း၊ ယင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာထုချေနိုင်စွမ်းရှိမည် မဟုတ်ကြောင်း ယုံကြည်ရန်အကြောင်းပေါ်ပေါက်လျှင် တရားခံကို ခရိုင်ဆရာဝန်ကြီးက ဖြစ်စေ၊ အခြားဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဆရာဝန်ကဖြစ်စေ စစ်ဆေးစေရမည်။

ဖော်ပြပါကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၄နှင့် အညီစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်နေစဉ်အတွင်း တရားခံကို လုံလောက်သောခံဝန်ချုပ်ဖြင့် လွှတ်ထားနိုင်သည်။ သို့

မဟုတ် လုံခြုံစွာအချုပ်ဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည်။ မိမိဆောင်ရွက်ချက်ကိုလည်း နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ အစီရင်ခံရမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၆တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

တရားခံအား ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၃နှင့်အညီရုံး ရှေ့သို့ပြန်လည်တင်ပို့သည့်အခါ တရားခံမှာ ကောင်းစွာ ထုချေနိုင်စွမ်းရှိကြောင်းပေါ်ပေါက်ပါက စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို သို့မဟုတ် စစ်ဆေးစီရင်မှုကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ရမည်။ အကယ်၍ တရားခံမှာ ကောင်းစွာထုချေနိုင်စွမ်းမရှိသေးကြောင်း ထင်မြင်ယူဆလျှင် ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၄နှင့် ၄၆၆ တို့နှင့် အညီထပ်မံဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၈ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၃တွင်ဆိုခဲ့သည့် သူကိုပုဒ်မ ၄၆၆ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရထိန်းသိမ်းထားလျှင်အကျဉ်းထောင်တွင်ထားသည့်ကိစ္စအကျဉ်းထောင်မဝီကြီးကသင်းစိတ်ရောဂါအထူးကုဆေးရုံတွင်ထားသည့်ကိစ္စ၌စိတ်ရောဂါအထူးကုဆေးရုံကြည့်ရှုသူများ၊သို့မဟုတ်၎င်းအနက်နှစ်ဦးက၎င်းဆိုခဲ့သူမှာ ခုခံချေပနိုင်စွမ်းရှိမည်ဖြစ်သည်ဟုယုံကြည်ကြောင်း သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးသို့ ထောက်ခံတင်ပြလျှင်

ယင်းတရားရုံးက ချိန်းဆိုသည့်နေ့တွင် ယင်းတရားရုံးခံအား တင်ပို့ရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တရားရုံးက ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၈နှင့် အညီ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၈ ၏ပထမအပိုဒ်အရ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို (သို့မဟုတ်) စစ်ဆေးစီရင်မှုကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ရာတွင် အချင်းဖြစ်အချိန်က တရားခံသည် စိတ်ပေါ့သွပ်မှုကြောင့် မိမိပြုလုပ်ခြင်း၏ သဘာဝကို မသိနိုင်ကြောင်းကို အခြေပြု၍ တရားခံအား အပြီးအပြတ်လွှတ်ချည်ကိစ္စတွင် တရားခံသည်ပြုလုပ်မှုကို ပြုလုပ်ကြောင်း သို့မဟုတ် မပြုလုပ်ကြောင်း သေသေချာချာစီရင်ချက် အမိန့်တွင် ဖော်ပြရန် လိုကြောင်းကိုလည်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၀ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ၁၉၉၇ခုနှစ်၊ တရားရုံးချုပ် တရားစီရင်ထုံးများ စာ ၇၅ တွင် အောက်ပါအတိုင်း စီရင်ထုံးပြုထားပါသည် -

“ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၈၄ တွင် စိတ်ပေါ့သွပ်ခြင်းကြောင့်ပြုစဉ်အခါက မိမိ၏ပြုလုပ်မှုသည် မည်သို့သဘောရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မတော်မမှန် သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည် ကိုလည်းကောင်း မသိနိုင်သောသူ၏ ပြုလုပ်မှုသည် ပြစ်မှုမမြောက်ဟု ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထားသည်တို့ကို စိတ်ပေါ့သွပ်စဉ်ပြုလုပ်သဖြင့် ပြစ်မှုမမြောက်ကြောင်းထင်ရှား ပြသရန် တာဝန်မှာ သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၅ အရ တရားခံအပေါ် တည်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် တရားခံက ၎င်း၏ ပြုလုပ်မှုသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၈၄ နှင့် အကျိုးဝင်ပါသည်ဟု မဆိုစေကာမူ အမှန်

ပေါ်ပေါက်သောအကြောင်းအရာများအရ စိတ်ပေါ့သွပ်နေကြောင်း အထင်အရှားတွေ့ရှိနေလျှင် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။”

အထက်ဖော်ပြပါအမှုတွင် အယူခံတရားလို (မူလရုံးတရားခံ) သည်အမှုကို ကောင်းစွာထုချေနိုင်သည့် စိတ်အခြေအနေရှိသည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ ထို့ပြင် တရားခံ၏ပြုမူချက်သည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၈၄ တွင် အကျိုးဝင်ကြောင်း သို့သော် ဒေါ်ခင်ညွန့်အား အယူခံတရားလို ဦးလှရွှေက ဓားဖြင့်ခုတ်သတ်ခဲ့သည်မှာလည်း မှန်ကန်ကြောင်း သုံးသပ်ပြီး ယင်းဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၁ နှင့် အညီဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားချက်ဖြင့် တရားရုံးချုပ်က အယူခံတရားလို (မူလရုံးတရားခံ) ဦးလှရွှေအား အမှုမှ အပြီးပြတ်လွှတ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၄၇၁တွင် တရားခံသည်အချင်းဖြစ်စဉ်က ရူးသွပ်မှုကြောင့် အမှုမှ အပြီးအပြတ်လွှတ်ခြင်းခံရသော်လည်း ၎င်း၏ ပြုလုပ်မှုမှာ ပြစ်မှုမြောက်နိုင်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်ပါက မိမိသင့်သည်နေရာ၌ လုံခြုံစွာ ထိန်းသိမ်းထားရန် အမိန့်ချမှတ်ရန်နှင့် မိမိဆောင်ရွက်ချက်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ အစီအရင်ခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ရူးသွပ်သူများ အပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း (Inquiry and Trial of Lunatics) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဓိကအနေဖြင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၆၄၊ ပုဒ်မ ၄၆၆၊ ပုဒ်မ ၄၆၈၊ ပုဒ်မ ၄၇၀၊ ပုဒ်မ ၄၇၁နှင့် ပုဒ်မ ၄၇၃ တို့ကို သေချာစွာ လေ့လာသုံးသပ်နိုင်ရန် တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဦးဘသန်း
တရားရေး

ဇာရီမူခင်းများတွင် မြန်မာ့ရေးအတွက် ကောင်ရွက်သင့်သည့်

နည်းလမ်းများ

ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်
တရားရေးဝန်ထမ်း အရာရှိများ
အထူးမွမ်းမံသင်တန်း
အမှတ်စဉ် (၂)။

အခန်း (၁)

နိဒါန်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်

နိဒါန်း

၁။ တရားမမှုအစ ဇာရီကဟု ပြောစမှတ်ရှိခဲ့ပါသည်။

၂။ “ ကိစ္စများ မြှောင်လူတို့ကောင် ” ဟုဆိုစမှတ်ပြုခဲ့ကြသည့်အတိုင်း တရားမမှုဆိုသည်မှာ လူတို့၏ ပိုင်ရေးပိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်များ မြှောင်ထွေပြားလှသော အငြင်းပွားမှုအရပ်ရပ်၊ ပြဿနာအထွေထွေကို တည်ဆဲဥပဒေများ ဓလေ့ထုံးစံများနှင့်အညီ ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရသော အမှုအခင်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိသေးသည့်ကိစ္စရပ်များ၌ပင်လျှင် တရားမျှတမှု၊ သာနာညီမျှမှုနှင့်ကောင်းမြတ်သော စိတ်စေတနာ (Justice Equity and Good Conscience) တို့ကို အခြေခံ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရသော အမှုအခင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ တရားမမှု၏ သဘာဝမှာ ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းပါသည်။

၃။ “ဇာရီ” ဟူသောစကား၏ ရင်းမြစ်မှာဟိန္ဒူဘာသာစကားဖြစ်ကြောင်း မြန်မာအဘိဓာန်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ တရားရုံး၏အမိန့် ဒီကရီများကို တရားရုံး၏ ယန္တရားအရပြုခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

၄။ သို့ဖြစ်၍ တရားမမှုတွင်ချမှတ်သော “ဒီကရီ” သည် သူတစ်ပါး၏ လက်ဝယ်သို့ရောက်ရှိနေခဲ့သော ဥစ္စာပစ္စည်းပိုင်ရေးပိုင်ခွင့်ကို အတိအလင်း သတ်မှတ်ကြေညာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိစ္စကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ အပြီးသတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ပိုမို၍ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းကာ ပိုမို၍ သိမ်မွေ့ညင်သာလှသောကြောင့် တရားမမှုအစဇာရီကဟု ပြောစမှတ်ပြုခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၅။ တရားနိုင်သည် ဒီကရီရရှိရုံမျှဖြင့် ရထိုက်သည့် သက်သာခွင့်ကို အလိုအလျောက်မရရှိနိုင်သော ကိစ္စရပ်များရှိတတ်ပါသည်။ တရားရုံးဖြစ်သူကလည်း သူ၏ရုံးခိုမိမှုကို အလွယ်တကူကျေနပ်လက်ခံနိုင်ခြင်းမရှိသည့်အခါ ဇာရီမှုကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကြိုးပမ်းခုခံငြင်းဆန်လေ့ရှိတတ်ပါသည်။

၆။ ထိုအခါပြဋ္ဌာန်းဥပဒေကို ကိုင်စွဲကျင့်သုံး၍ ဆုံးဖြတ်စီရင်ရသော တရားရုံးများသည် ဥပဒေကို နှံ့စပ်ကျွမ်းကျင်စွာ သုံးနိုင်ခြင်း မရှိလျှင် ဇာရီမှုများ ကြန့်ကြာနှောင့်နှေးလာတတ်ပါသည်။ တရားမျှတမှုရှာဖွေရာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာသည်နှင့် အမျှတရားမျှတမှုကို ငြင်းပယ်ရာရောက်တတ်ပါသည်။ ထိုအခါ အမှုသည်များက တရားရုံးများအပေါ် ယုံကြည်ကိုးစားမှု လျော့နည်းလာနိုင်ပါသည်။

၇။ ဤစာတမ်းတွင်-

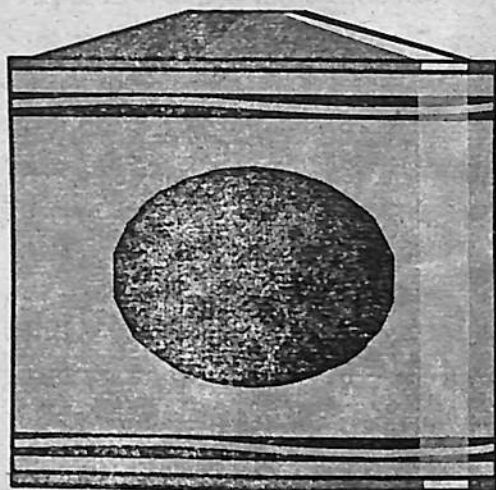
ဇာရီမှုများ၌ ကြန့်ကြာလေ့ရှိတတ်သော အကြောင်းရင်းတို့ကို မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံ၊ လေ့လာမှုနယ်ပယ်အတွင်းမှ ရှာဖွေဖော်ထုတ်၍ အဆိုပါကြန့်ကြာမှုများ လျော့နည်းနိုင်သမျှ လျော့နည်းစေရန် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ မည်သို့ဆောင်ရွက်သင့်သည်၊ မည်သို့ဆောင်ရွက်ရမည်ကို လက်လှမ်းမီသမျှ ချဉ်းကပ်လေ့လာ၍ ကြိုးပမ်းပြုစုတင်ပြထားပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

၈။ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာလျှက်ရှိသော ဇာရီမှုများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ဦးဆောင်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရသည့် တရားရေးဝန်ထမ်းအရာရှိများသည် ဇာရီမှုများ မြန်ဆန်ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပြီးပြတ်နိုင်

စေနိုင်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒီကရီရရှိသူအမှုသည်များ၏ သက်သာခွင့်ကို ဒီကရီပါအခွင့်အရေးအတိုင် အပြည့်အဝရရှိစေခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ပြည်သူအများက တရားရုံးများအပေါ် ယုံကြည်ကိုးစားမှုရရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင်စာတမ်းပြုစုခြင်းဖြင့် အောက်ပါအချက်များရရှိရန် ရည်ရွယ်ပါသည်-

- (က) တရားမမှုများ မှန်မှန်နှင့် မြန်မြန်ပြီးပြတ်အောင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ပြည်သူများပိုမိုအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန်၊
- (ခ) ဇာရီမှုလက်တွေ့ပိုင်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ကြန့်ကြာနေခြင်းများ ပပျောက်သွားစေရန်၊
- (ဂ) လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် တွေ့ကြုံနေရသော အခက်အခဲများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ကျော်လွှားနိုင်ရန်၊
- (ဃ) တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံဗဟုသုတများဖလှယ်ရန်၊
- (င) ခေတ်မီတိုးတက်သော ဥပဒေများ ပေါ်ထွန်းလာစေရန်၊

အခန်း (၂)

ဇာရီမှုများနှင့် ပတ်သက်သော
ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၉။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂(၂)တွင် ဒီကရီ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အောက်ပါအတိုင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည်-

“ဒီကရီဆိုသည်မှာ အမှုကို ဆုံးဖြတ်သည့် တရားရုံးနှင့် သက်ဆိုင်သမျှယင်းအမှုတွင် အငြင်းပွားလျက်ရှိသော အကြောင်းအရာ အားလုံး (သို့မဟုတ်) ယင်းတို့ အနက်အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှုသည်တို့၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အပြီးအပြတ် သတ်မှတ်ပေးသည့် စီရင်ဆုံးဖြတ်တစ်ရပ် အား ထုံးနည်းတကျရေးသား ဖော်ပြချက်ကို ဆိုသည်။ ဒီကရီသည် ပဏာမဒီကရီသော်လည်းကောင်း၊ အပြီးသတ် ဒီကရီသော်လည်းကောင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ဒီကရီဆိုသည့် စကားရပ်တွင် အဆိုလွှာကို ပယ်သည့်အမိန့်နှင့်ပုဒ်မ ၄၇ သို့မဟုတ် ၁၄၄၅ အကျုံးဝင်သော ပြဿနာတစ်ရပ်ရပ်အပေါ်ဆုံးဖြတ်ချက်လည်း ပါဝင်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ သို့ရာတွင် အောက်ပါတို့ မပါဝင်စေရ။

- (က) အမိန့်တစ်ရပ်ကို အယူခံအဖြစ်ဖြင့် အယူခံဝင်နိုင်သော စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်။
- (ခ) တရားရုံးသို့ မလာရောက်ခြင်းကြောင့် ပယ်သည့်အမိန့်။

ရှင်းလင်းချက်။

အမှုကို အပြီးအပြတ်စီရင်ခြင်း မပြုနိုင်သေးဘဲနောက်ထပ်ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာ များ ကျန်ရှိသော ဒီကရီသည် ပဏာမ ဒီကရီဖြစ်သည်။ အမှုကိုအပြီးအပြတ်စီရင်သော ဒီကရီသည် အပြီးသတ်ဒီကရီဖြစ်သည်။ ဒီကရီတစ်ရပ်သည် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ပဏာမဒီကရီဖြစ်၍ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် အပြီးသတ် ဒီကရီဖြစ်နိုင်သည်။

ဒီကရီဖြစ်သည့်အမိန့်

၁၀။ အောက်ပါအမိန့်အချို့သည် ဒီကရီဖြစ်သည်။

- (က) တရားလိုသည် အမှုစွဲဆိုခွင့်မရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရာရောက်သော အမိန့်^(၁)
- (ခ) အမွေမှုတွင် စာရင်းကောက်ယူရန်အတွက် ကော်မရှင်နာခန့်ထားပေးရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာကို ပယ်သော အမိန့်^(၂)
- (ဂ) အမိန့်၂၀နည်း ၁၀(၂)အရ ဒီကရီကျငွေကို အရစ်ကျပေးစေသော အမိန့်သည် ပုဒ်မ - ၂(၂)/ ၄၇ အရ ဒီကရီဖြစ်သည်။^(၃)

-
- (၁) ရာစူးဘီဘီနှင့် အာမက်အိဗရာဟင်မဒါး၊ ၁၉၅၃ မတစ ၁၆(လွှတ်တော်)
 - (၂) ဒေါ်ငြိမ်းအေးနှင့် ဦးဘရာ ၁၉၅၉ မတစ ၅၄ (လွှတ်တော်)
 - (၃) ဦးဘသွင်နှင့် ဦးဘသာ ၁၉၅၉ မတစ ၃၁၁(လွှတ်တော်)

အမိန့်

၁၁။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂(၁၄)တွင် အမိန့်ဆိုသည်ကို၊ အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်-

“အမိန့်ဆိုသည်မှာတရားမရုံး၏ ဒီကရီမဟုတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ရပ်အား ထုံးနည်းတကျရေးသား ဖော်ပြချက်ကို ဆိုသည်”

ဒီကရီအတည်ပြုနိုင်သူများ

၁၂။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂(၃) တွင် “တရားနိုင်ဆိုသည်မှာ ဒီကရီတစ်ရပ်ရပ်ရရှိထားသူ (သို့မဟုတ်) အတည်ပြုနိုင်သည့် အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ရရှိသူကို ဆိုလိုကြောင်း” ဖော်ပြထားပါသည်။

၁၃။ တရားနိုင် (သို့မဟုတ်) ဒီကရီကို လွှဲပြောင်းရရှိထားသူက အတည်ပြုနိုင်သည့် ဒီကရီရရှိထားသူသည် ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်သည်။ ကွယ်လွန်သူတရားနိုင်ကို ဆက်ခံသူသည် ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်သည်။^(၁)

ဒီကရီကို လွှဲပြောင်းခြင်း

၁၄။ ဒီကရီကို လွှဲပြောင်းခြင်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း(၂) မျိုးရှိသည်-

(က) လွှဲအပ်စာတမ်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်း။

(ခ) ဥပဒေအရ လွှဲပြောင်းသွားခြင်း။

၁၅။ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် လွှဲပြောင်းရရှိသူ အမည်ငှားသည် ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်သည်။^(၂) တရားနိုင်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်သည် ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်သည်။^(၃)

၁၆။ ဥပဒေအရ လွှဲပြောင်းရရှိသူများမှာ-

(က) ကွယ်လွန်သူ တရားနိုင်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်^(၄)

(ခ) တရားရုံးက လေလံတင်ရာတွင် ဒီကရီကို လေလံဆွဲဝယ်သူ။^(၅) တို့ဖြစ်သည်။

(၁) အေအိုင်အာ

(၂) အောက်မြန်မာ၊ အတွဲ ၁၀၊ စာ ၂၈၀

(၃) တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၁

(၄) အေအိုင်အာ၊ ၁၉၄၀ ဘုံဘိုင်၊ ၅

(၅) အိန္ဒိယစာများ၊ အတွဲ ၁၃၊ စာ ၃၂၄

၁၇။ လွှဲအပ်စာတမ်းဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးသူထံအကြောင်းကြားရန်လိုသည်။ ယင်းသို့အကြောင်းမကြားလျှင် အမှုပျက်ပြယ်သည်။^(၁) လွှဲအပ်စာတမ်းကို တရားဝင် မဝင် စိစစ်ရန်ဖြစ်သည်။ တစ်ကြိမ်အကြောင်းကြား စာထုတ်ပြီးလျှင်နောက်ထပ်ထုတ်ရန် မလို။^(၂)

ဒီကရီကိုလိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသူများ

၁၈။ ဒီကရီကိုလိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသူများမှာ တရားရှုံး၊ တရားရှုံးဆိုရာ၌ တရားရှုံး၏ လက်အောက်ခံပုဂ္ဂိုလ် များဖြစ်ကြသော တရားရှုံး၏ဇနီး၊ သားသမီးများ၊ အတူနေသူများ၊ တရားရှုံးအိမ်ငှားထံမှာ တစ်ဆင့်ငှား ရမ်းထားသူ^(၃)၊ တရားမကြီးမှုစွဲဆိုထားစဉ်အတွင်း အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို တရားရှုံးထံမှ လွှဲပြောင်းရရှိ ထားသူ^(၄)၊ တရားရှုံးကို အကြောင်းပြုပြီး အချင်း ဖြစ်ဥပစာသို့ရောက်ရှိလာသူ^(၅)၊ တရားရှုံးအိမ်ငှား၏ တစ်ဆင့်ခံအိမ်ငှားသည် အိမ်ငှားအပေါ်တွင် ကျရောက်သော ဒီကရီကိုလိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသည်။^(၆)

ဝရမ်းကပ်ရောင်းချနိုင်သော ပစ္စည်းများ

၁၉။ ဒီကရီအတည်ပြုရာတွင် ဝရမ်းကပ်ရောင်းချနိုင်သော ပစ္စည်းများကို တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၆၀ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ထို့အပြင် ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ်၊ ရောင်းချခြင်း မခံထိုက်စေရသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ ပစ္စည်းများအကြီးမဝင်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

(က) တောင်သူလယ်သမားအချင်းချင်းဖြစ်ပွားသော အမှုတွင် ရုံး၏အမိန့်၊ ဒီကရီဖြင့် တောင်သူလယ်သမားလက်ဝယ်ရှိ ကျွဲ၊ နွားများဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။^(၇)

(ခ) ပုဒ်မ ၆၀(၁)(ဂ)အရ ဝရမ်းကပ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထားသော အိမ်သည် တောင်သူလယ်သမားက တောင်သူလယ်သမားအနေဖြင့် လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် သဘောရိုးဖြင့် နေထိုင်သော အိမ်ကို ဆိုလိုသည်။ ထိုသူပိုင်၍ သူ၏အသက်မွေးမြူမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မဟုတ်ဘဲ အခြားကိစ္စအတွက်နေထိုင်သော အိမ်နှင့် အကြီးမဝင်^(၈)

- (၁) အေအိုင်အေ၊ ၁၉၄၉၊ ဘုံဘိုင် ၆၃
- (၂) ဦးညိုနှင့် ဦးဖိုးလှိုင်၊ အေအိုင်အေ၊ ၁၉၃၄၊ ရန်ကုန်၊ ၁၀၁
- (၃) ဒေါ်အေးခင်နှင့် ဒေါ်စိန် ၁၉၆၀၊ မတစ ၁ (လွှတ်တော်)
- (၄) ဟံမက်အလီနှင့် မလစ်အလီ၊ အေအိုင်အေ၊ ၁၉၅၂၊ အာသံ
- (၅) ဦးကိုရင်နှင့် မောင်ရဲမြင့်၊ ၁၉၈၄၊ မတစ ၂၂၉
- (၆) အီးအီးမဒန်းနှင့် ဦးကျော် ၁၉၈၃၊ မတစ ၁၁၃
- (၇) ဦးခွေးနှင့် ဦးအေး၊ ၁၉၆၅ မတစ၊ စာ ၉၇၇
- (၈) ချက်တင်နက်ဘဏ်နှင့် ဦးစံအုပ် ရန်ကုန် အတွဲ ၁၁၊ စာ ၃၇၂ (စုံညီ)

(ဂ) တောင်သူလယ်သမားတစ်ဦးနေထိုင်သည့် အဆောက်အအုံမှာ ၎င်းလုပ်ကိုင်သည့်လယ်ယာမြေ နှင့်ပတ်သက်ပြီး လယ်ယာလုပ်ငန်းသဖွယ် အသုံးပြုသည့် အဆောက်အအုံဖြစ်မှသာလျှင် ပုဒ်မ ၆၀ (၁)(ဂ)အရ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးသည်။^(၁)

၂၀။ လက်ရောက်ပေးအပ်၍ ပေါင်နှံထားသော ပစ္စည်းကို ဝရမ်းမကပ်နိုင်သော်လည်း ပစ္စည်းရွေး ခွတ်ခွင့်ကိုမူ ဝရမ်းကပ်နိုင်သည်။^(၂)

ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် ချုပ်နှောင်ခြင်း

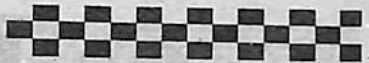
၂၁။ ဖမ်းဆီးခြင်းချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၅ တွင် ဖမ်းဆီးရန် ကိစ္စအလို့ငှာ မည်သည့် နေအိမ်ကို မျှနေဝင်နှင့် နေထွက်အကြားဝင်ရောက်ခြင်း မပြုရဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။ ငွေပေးဆပ်ရန် ဒီကရီကို အတည်ပြုရာတွင် တရားရုံးအနေဖြင့် လူမွဲအဖြစ်ကြေညာပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်ကြောင်း တည်ဆဲလူမွဲအဖြစ် ခံယူမှုဥပဒေပြဌာန်းချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်လျှင် ၎င်းအားကင်းလွတ်ခွင့်ပေးနိုင်ကြောင်း ပြဌာန်းထားသည်။

၂၂။ နေအိမ်ရှိပစ္စည်းများကို သိမ်းယူခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၆၂ တွင် ပြဌာန်းထားပါသည်။ ရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို သိမ်းယူရန် မည်သည့်နေအိမ်အတွင်း သို့မဆို နေဝင်နှင့် နေထွက်ကြား ဝင်ရောက်ခြင်း မပြုရပေ။

၂၃။ ဒီကရီကို သို့မဟုတ် အခြားသက်သာခွင့်မရလျှင် ငွေပေးစေရန် ချမှတ်သော ဒီကရီအမိန့်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၃၀တွင် ပြဌာန်းထားပါသည်။ သီးခြားရွှေပြောင်းနိုင်သည့် သို့မဟုတ် ယင်းပစ္စည်း၏ အစုအတွက် ဒီကရီကို လက်ရောက်ပေးအပ်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၃၁တွင် ပြဌာန်းထားပါသည်။ ပဋိညာဉ်ကို သီးခြားဆောင်ရွက်ပေးရန် ဒီကရီနှင့် တားဝရမ်းထုတ်ပေးသည့် ဒီကရီကို အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၃၂ တွင် ပြဌာန်းထားပါသည်။

(၁) ဒေါ်အေးမြိုင်နှင့် ဒေါ်အေးသွယ် ၁၉၇၇၊ မတ်၊ စာ ၆၇

(၂) မူတီးလားချစ်တီးနှင့် မောင်ကြီး (၁၉၈၇ ၀၁) အထက်မြန်မာ၊ အတွဲ (၂)၊ စာ ၂၆၁

၂၄။ တရားရုံးအား ဖမ်းဆီးရန် နေဝင်မှ နေထွက် ချိန်အတွင်း နေအိမ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်မဖမ်းနိုင် ပါ။ တရားရုံးရှိနေပြီး ဝင်ခွင့်မပေးဖြစ်လျှင်မူ တံခါး ကို ရိုက်ဖွင့်၍ ဝင်နိုင်ပါသည်။

၂၅။ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၃၇ အရ နို့တစ်စာရသူ တရားရုံးသည် တရားရုံးသို့ ကိုယ်တိုင်လာရမည်။ ရှေ့နေလာရုံနှင့် မလုံလောက်ပါ။^(၁)

၂၆။ တရားရုံးအား ငွေ ၅၀/- ထက် မပိုပါက (၆)လနှင့် ၅၀/- အောက်ဖြစ်ပါက ရက်သတ္တ(၆) ပတ် တရားမထောင်တွင် အကျဉ်းချထားနိုင်ကြောင်း တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၈တွင် ပြဌာန်းထား ပါသည်။

၂၇။ ငွေပေးဆပ်ရန် ဒီကရီအရ တာဝန်ရှိသူ တရားရုံးအား နို့တစ်စာချအပ်၍ ဆင့်ခေါ်ရာတွင် တရားရုံးကိုယ်တိုင်ရုံးရှေ့သို့လာရောက်ရန်ဖြစ်ပြီး ရှေ့နေလာရုံဖြင့် မလုံလောက်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းပြဌာန်းချက်အရ တရားရုံးသည် ရုံးရှေ့သို့ ရောက်ရန်မှာ အဓိကဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်

မလာရောက်သည့် တရားရုံးအား ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ နေထွက်မှ နေဝင်ကြားအချိန်အတွင်း တွင် ဖမ်းဆီး နိုင်သော်လည်း နေဝင်နှင့် နေထွက် ကြားအတွင်းတွင် ဖမ်းဆီးနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း ပြဌာန်းချက်ကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။

၂၈။ တရားရုံးက တရားနိုင်အား ဒီကရီအရ ပေး ဆပ်ရမည့် ငွေကို မပေးလျော်ပျက်ကွက်ခြင်း၊ တရားရုံးက ရုံးရှေ့တွင် ရောက်ရှိပြီး လူမွဲအဖြစ် ခံယူရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုပါက တရားနိုင် သည် တရားရုံးအား အကျဉ်းချထားပေးရန် လျှောက်ထား ပြီး စရိတ်ပေးသွင်းပါက တရားမ ထောင်သို့ ပို့အပ် ၍ အကျဉ်းချထားနိုင်ပါသည်။ အကျဉ်းချထားရန် ကာလမှာ (၆)လနှင့် ရက် သတ္တပတ်(၆)ပတ်သာ ဖြစ်၍ နည်းလွန်းပါသည်။

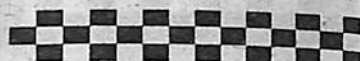
အခန်း ၃

ဇာရီလျှောက်လွှာများ၊ ဒီကရီအတည်ပြုသည့် တရားရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ဒီကရီ အတည်ပြုသည့် တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ရမည့် ပြဿနာများ

ဇာရီလျှောက်လွှာ

၂၉။ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၁၁(၂) တွင် ဒီကရီအ တည်ပြုပေးရန်စာဖြင့် လျှောက်လွှာရေးသားလျှောက် ထားနိုင်ကြောင်း ပြဌာန်းထားသည်။ နည်း ၁၁၊ နည်း (၂) (ည) တွင် တရားနိုင်သည် မည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် တရားရုံးက ကူညီပေးစေလိုကြောင်း ဖော်ပြရပါမည်၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁

(၁) အေအိုင်အာ ၁၉၆၁ ဘုံဘိုင် ၂၃

တွင် လည်းပြဋ္ဌာန်းပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၁၂တွင် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ နည်း ၁၃တွင် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း ဝရမ်းကပ်ရာ၌ ပါရမညအချက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ တရားရုံးများ လက်စွဲအပိုဒ် ၁၉၇ နှင့် ၁၉၈ တွင်လည်း အောက်ပါအတိုင်းပါရှိသည်။

“တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၁၉၇” အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၁၂ တွင် တရားရုံးပိုင်သော်လည်း တရားရုံးလက်ဝယ်တွင် မရှိသော ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို ဝရမ်းစွဲ ကပ်ရန် လျှောက်တောင်းသည့် လျှောက်လွှာနှင့် အတူဝရမ်းစွဲကပ်ရမည့် ပစ္စည်းစာရင်းတစ်ရပ် ပူးတွဲပါရှိရမည်။

တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၁၉၈။ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၁၃ တွင် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို ဝရမ်းစွဲကပ်ရန် လျှောက်တောင်းသည့် လျှောက်လွှာနှင့် အတူဝရမ်းစွဲကပ်ရမည့် မြေ၏ မြေပုံတစ်ခုပူးတွဲပါရှိစေရမည်။”

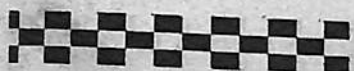
၃၀။ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၁၄ တွင် ကော်လိတ်တော် အရာရှိ၏ မှတ်ပုံတင်စာရင်းစာအုပ်မှ တာဝန်ခံကောက်နှုတ်ချက်များ ပါရှိစေရမည်။

၃၁။ သို့ဖြစ်၍ အမိန့် ၂၁၊ နည်း ၁၄ “ထိ ဖော်ပြရန် လိုအပ်သော အချက်အလက်များ အပြည့်အစုံ ဖော်ပြရန်လိုအပ်သည်။ နည်း ၁၇ တွင် လိုအပ်ချက်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ထားခြင်း ရှိ၊ မရှိ၊ စိစစ်ရမည်။ မရှိသည့်အပြင်ပြင်ဆင်ခြင်း မပြုလျှင် ပယ်ချနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ နည်း ၁၇ တွင် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ဇာရီမှုများ မြန်ဆန်ရေးအတွက် တိကျစွာလိုက်နာသင့်ပါသည်။ ပစ္စည်းရောင်းချခြင်း၊ လက်ရောက်ပေးအပ်ခြင်း၊ ဝရမ်းကပ်ခြင်း စသည့် ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းများတွင်လည်း တိကျသေချာပြီး မြန်ဆန်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဒီကရီအတည်ပြုသည့် တရားရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် ၃၂။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၈ အရ ဒီကရီတစ်ရပ်ကို ဒီကရီချမှတ်သည့် တရားရုံးကဖြစ်စေ၊ ယင်းဒီကရီကို အတည်ပြုရန် ပေးပို့ခြင်း ခံရသော တရားရုံးက ဖြစ်စေ အတည်ပြုနိုင်ပါသည်။

၃၃။ ဇာရီပြုလုပ်ပေးရန် လျှောက်ထားပါက တရားရုံးသည် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၅၁ အရ အောက်ပါနည်းလမ်းတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုပေးနိုင်ပါသည် -

- (က) ဒီကရီချမှတ်ထားသော ပစ္စည်းကို ပေးအပ်စေရန်၊
- (ခ) ပစ္စည်းတစ်ခုကို ဝရမ်းကပ်၍ ရောင်းချစေရန်၊ သို့မဟုတ် ဝရမ်းမကပ်ဘဲ ရောင်းစေရန်
- (ဂ) လူကိုဖမ်း၍ အကျဉ်းထောင်တွင် ချုပ်နှောင်ထားခြင်း၊
- (ဃ) ပစ္စည်းထိန်းခန့်ခြင်း၊ သို့မဟုတ်
- (င) ဒီကရီအရခွင့်ပြုပေးထားသော သက်သာခွင့်

၏ သဘောသဘာဝကို လိုက်၍ လိုအပ်သည့်အတိုင်း အခြားနည်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

၃၄။ ဒီကရီကို အတည်ပြုသည့် တရားရုံးအနေဖြင့် ထိုဒီကရီသည်ခိုင်မာမှု ရှိ၊ မရှိ၊ စောဒကမတက်နိုင်၊ ဒီကရီတွင်ပါသည့် အချက်အလက်များကို ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်း မပြုနိုင်၊ ဒီကရီကိုလိမ်လည်လှည့်ဖြား၍ ရခဲခြင်းဟုတ် မဟုတ် စိစစ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ဒီကရီခိုင်မာမှုရှိ မရှိကိုလည်း စုံစမ်းခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် -

- (က) သေသူအပေါ်ချမှတ်ထားသော ဒီကရီ
- (ခ) စီရင်ပိုင်ခွင့် မရှိဘဲချမှတ်ထားသော ဒီကရီ သို့မဟုတ်
- (ဂ) အများပြည်သူအကျိုးအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်၍ ချမှတ်ထားသော ဒီကရီဖြစ်လျှင်မူ အတည်မပြုဘဲ နေနိုင်သည်။^(၁)

ဒီကရီအတည်ပြုလုပ်သည့် တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ရမည့်ပြဿနာများ

၃၅။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၆ တွင် ဒီကရီအတည်ပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် အမိန့်များ အတည်ပြုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်နိုင်သမျှ သက်ဆိုင်သည်ဟု မှတ်ယူရမည့် အကြောင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဒီကရီအတည်ပြုသော တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ရမည့် ပြဿနာများကို သိရှိရန်လိုပေသည်။

၃၆။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၄၇ ၌ အောက်ပါအတိုင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည် -

- (က) ဒီကရီချမှတ်ခဲ့သည့် အမှုမှ အမှုသည်များ အကြားတွင် ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့၏ အခွင့်အ

ရေးဆက်ခံသူတို့ကြားတွင်ဖြစ်စေ၊ ဒီကရီအတည်ပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီအရ ပေးအပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီကို ကျေအေးပြေငြိမ်းအောင်ပြုခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါ်ပေါက်သောပြဿနာအရပ်ရပ်ကို ဒီကရီအတည်ပြုသည့် တရားရုံးကဆုံးဖြတ်ရမည်။ သီးခြားတရားမမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်မပြုရ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်စေ၊ စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်စေ၊ ကန့်ကွက်ချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို အထောက်အထားပြု၍ တရားရုံးသည် ဤပုဒ်မအရ မူခင်းတစ်ရပ်ကို တရားမကြီးမှု အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ တရားမကြီးမှုကို မူခင်းအဖြစ်သော်လည်းကောင်း မှတ်ယူနိုင်သည့်အပြင် လိုအပ်လျှင် နောက်ထပ်ရုံးခွန်ပေးဆောင်စေရန်လည်း အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

- (၂) တစ်ဦးတစ်ယောက်သော သူသည်အမှုသည်တစ်ဦးဦး၏ အခွင့်အရေးဆက်ခံသူ ဟုတ်မဟုတ် ပြဿနာပေါ်ပေါက်လျှင် ဤပုဒ်မပါ ကိစ္စများအလိုငှာ ထိုပြဿနာကို ယင်းတရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၃၇။ ဒီကရီအတည်ပြုခြင်း၊ ဒီကရီအရပေးဆပ်ခြင်း၊ ဒီကရီကို ကျေအေးပြေငြိမ်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဒီကရီချမှတ်ခဲ့သည့်အမှုမှ အမှုသည်များအကြားတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အငြင်းပွားမှုများကို ဒီကရီအတည်ပြုသည့် တရားရုံးက အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့် ကျန်ပြဿနာများကို သီးခြား တရားရုံးတစ်ရုံးတွင် စွဲဆို၍ အဆုံးအဖြတ်ခံယူခြင်း မပြုရ၊ အကုန်အကျမများစေဘဲ သွက်သွက်လက်လက်ဆုံးဖြတ် ဖြေရှင်းနိုင်ရန်လည်းကောင်း၊ အမှုများပွား

(၁) ဦးဘနေနှင့် ဦးမြိုင် ၁၉၆၇၊ မတစ၊ ၄၃၀

များခြင်းကို ပိတ်ပင်တားဆီးနိုင်ရန်လည်းကောင်း အဆိုပါ ပြဿနာများကို ဇာရီမူမှာပင် အဆုံးအဖြတ် ခံယူရန် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

၃၈။ အခွင့်အရေးဆက်ခံသူဆိုရာ၌ အမွေဆက်ခံ သူများ၊ အမွေပုံကို စီမံခန့်ခွဲသူများ၊ အမွေထိန်း များ၊ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ တရားခိုင်၊ တရားရှုံး အကျိုးကို လွှဲပြောင်းလက်ခံရယူသူများ ပါဝင်သည်။^(၁)

၃၉။ ပုဒ်မ ၄၇တွင် အကြီးမားသော ကိစ္စများမှာ-

(က) အမွေပုံကို ကိုယ်စားပြုသူက အမွေထိန်းအ ပေါ်ချမှတ်သော အမွေဒီကရီကို အတည်ပြု ရာတွင် ၎င်း၏စာရင်းအင်းများကို ဇာရီမူ တွင် စုံစမ်းရမည်။^(၂)

(ခ) သေသူ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ချမှတ်သော ဒီကရီအတည်ပြုသော အမှုတွင် ဝရမ်းကပ်သော ပစ္စည်းမှာ မိမိပစ္စည်းဖြစ် ကြောင်း ကန့်ကွက်လာလျှင် ဇာရီမူတွင် ဆုံးဖြတ်ရမည်။^(၃)

(ဂ) သေသူတရားရှုံး၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဇာရီမူတွင် ပါဝင်ရသူတစ်ဦးသည် ဝရမ်း ကပ်သော ပစ္စည်းမှာ မိမိပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု ကန့်ကွက်လာလျှင် ကန့်ကွက်ချက်ကို ဇာရီမူတွင် အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည်။^(၄)

သို့ဖြစ်၍ သေသူတရားရှုံး၏ ကိုယ်စားလှယ်များက ဝရမ်းကပ်သော ပစ္စည်းတွင် ကန့်ကွက်ချက်များကို ဇာရီမူတွင် အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၄၀။ ပုဒ်မ ၄၇ တွင် အကြီးမားသော အမှုသည် များမှာ -

(က) အငြင်းပွားသောပစ္စည်းကို တရားပြိုင်ထံမှ ဝယ်ယူသူ၊

(ခ) ပစ္စည်းကို လေလံဆွဲဝယ်သူ၊

(ဂ) ပစ္စည်းအပေါင်ခံသူ၊

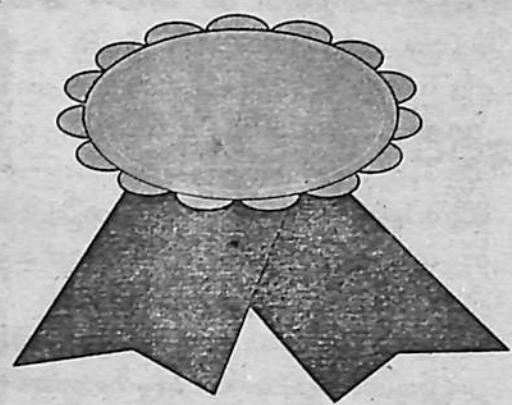
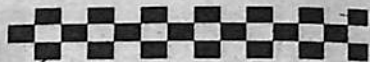
(ဃ) တရားနိုင်အားအချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို လက် ရောက်ရစေရန် တားဆီးနှောင့်ယှက်သောသူ တစ်စိမ်းတို့ဖြစ်သည်။

(၂) အစ်ရှန်ချန်ဒါနှင့် ဘင်နီမဒါဟပ် (၁၈၉၇) ကလကတ္တား အတွဲ ၂၄၊ စာ ၆၂

(၁) ဒေါ်တုတ်နှင့် ဦးဘဟန် ရန်ကုန် အတွဲ ၅၊ စာ ၄၄

(၂) မရွှေမြဖြူနှင့် မောင်ဘအုန်း ရန်ကုန် အတွဲ ၅၊ စာ ၆၅၉

(၃) ဗွီတီအရွန်နာချယ်လမ်ချစ်တီးနှင့် မောင်ဝေ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၂၊ စာ ၁၆၈

လျှောက်လွှာကို ဒီကရီအနိုင်ရသူက တင်သွင်းနိုင်သည်။ ဒီကရီကျငွေကို အရစ်ကျပေးရန် ဖြစ်သည့် အချက်၌ ဒီကရီကို ဖာရီပြုရန် လျှောက်သောအခါ အရစ်ကျငွေကိုပေးရန် ဖွင့်သော ဇာရီအမှုတွဲကို ထိုအရစ်ကျငွေများရရှိသည့် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သို့မဟုတ်အရစ်ကျငွေ အားလုံးကို ဖြစ်စေ၊ အချို့အဝက်ကို ဖြစ်စေ ကောက်ခံရနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ပိတ်လိုက် ရမည်။ လျှောက်လွှာတင်သွင်းချိန်တွင် ပေးရန် ရက်ချိန်းကျော်လွန်နေသော အရစ်ကျငွေများ အပြင် အခြားသော အရစ်ကျငွေများ ကောက်ခံရန်အတွက် ထိုဇာရီအမှုတွဲတွင် အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်။ ထို့ပြင် မူလလျှောက်လွှာတွင် ဖော်ပြထားသော အရစ်ကျငွေများအပြင်အခြားသော အရစ်ကျငွေများ ကောက်ခံရန်အတွက် ထိုအမှုတွဲကို ဖွင့်၍မထားနိုင်။

၄၅။ အထက်ဖော်ပြပါ တရားရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ် ၁၆၉ (၁)တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အရစ်ကျပေးဆပ်ခြင်း၊ အရစ်ကျပေးဆပ်ရန် လျှောက်ထား

ခြင်း၊ ဇာရီအမှုတွဲ ဖွင့်ခြင်း၊ ဇာရီအမှုတွဲ ပိတ်ခြင်းတို့ကို တိကျစွာ လိုက်နာပါက ငွေပေးဆပ်ရန် ဒီကရီနှင့် ပတ်သက်သည့်ဇာရီများ မြန်ဆန်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၄၆။ အခြားသက်သာခွင့်တစ်စုံတစ်ရာအား မပြု ဖြင့်ပြောင်းလဲပေးဆပ်ခြင်းရှိသည့် ဒီကရီအပါအဝင် ငွေပေးဆပ်ရန် ဒီကရီအသီးသီးကို တရားရုံးအား တရားမထောင်တွင် အကျဉ်းချထားခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဟုန်းပျိုးမှုကို ပရမ်းကပ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ အတည်ပြုနိုင်သည်ဟုနည်း ၃၀ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အတည်ပြုနိုင်သည့်နည်း နှစ်ရပ် အနက် အတည်ပြုပေးစေလိုသည့်နည်းများကို တရားနိုင်က ဖော်ပြရန် ဟုဖော်ပြထားပါသည်။

၄၇။ နည်း၂၁တွင် တရားရုံးသည် တရားရုံးကိုယ်တိုင်နှင့် ၎င်း၏ပစ္စည်းအပေါ်တစ်ပြိုင်နက်ဟည်း အတည်ပြုခြင်းကို မိမိ၏ သဘောအတိုင်းငြင်းပယ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်အရ တရားရုံးက ငြင်းပယ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ငြင်းပယ်ခြင်းသည် ချင်းမျက်နှာသင့်သည်ဟူသော မူကို သတ်ပြသသည့်ဟု ထုံးစံထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါက ဇာရီများ မြန်ဆန်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဗဟိုဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်
တရားရေးဝန်ထမ်း အရာရှိများ
အထူးမွမ်းမံသင်တန်း
အမှတ်စဉ် (၂)။

(၁) အေဒိုင်အာ ၁၉၂၆ လာဟိုး ၁၁၀

တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဗျူဟာ

- (၁) ဥပဒေနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ခြင်း။
- (၂) ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်၍ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး၊ နယ်မြေအေးချမ်းသာယာရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေခြင်း။
- (၃) ဥပဒေကို ပြည်သူများက နားလည်လိုက်နာ ကျင့်သုံးလာစေရန် ပညာပေးခြင်းနှင့် ပြည်သူများက ဥပဒေကို လိုက်နာသော အလေ့အကျင့် ပျိုးထောင်ပေးခြင်း။
- (၄) အမှုကိစ္စများကို ဥပဒေခွင့်ပြုချက် ဘောင်အတွင်း၌ ဥပဒေနှင့်အညီ ကျေအေးပြီးပြတ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- (၅) ဥပဒေအရ တားမြစ်ချက်မှအပ ပြည်သူ့ရှေ့မှောက်တွင် တရားစီရင်ခြင်း။
- (၆) အမှုတွင် ခုခံချေပခွင့်နှင့် ဥပဒေအရ အယူခံပိုင်ခွင့်ပေးခြင်း။
- (၇) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အရေးယူ အပြစ်ပေးရာတွင် အကျင့်စာရိတ္တ ပြုပြင်မှုကို ဦးတည်ခြင်း။

တရားရေးဂျာနယ် တမူများ ပေးပို့နိုင်ပါသည်

တရားရေးဂျာနယ်သည် ဥပဒေပညာပေးရန်နှင့် တရားစီရင်ရေး အထောက်အကူ ပြုရန်အတွက် ထုတ်ဝေလျက်ရှိသည့် ဂျာနယ်တစ်စောင် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပဒေပညာပေး ရသ၊ သုတ၊ ဆောင်းပါးနှင့် တရားစီရင်ရေး အထောက်အကူပြု ရသ၊ သုတ၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ကာတွန်းများအား အောက်ပါလိပ်စာသို့ ရေးသား ပေးပို့နိုင်ပါသည်။

စာတည်းအဖွဲ့

တရားရေးဂျာနယ်၊ တရားရုံးချုပ်
ရန်ကုန်မြို့

ကြော်ငြာဖိတ်ခေါ်ပါသည်

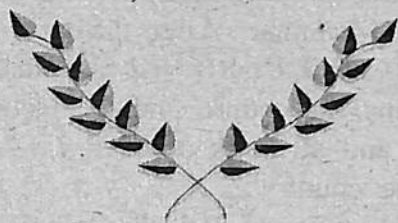
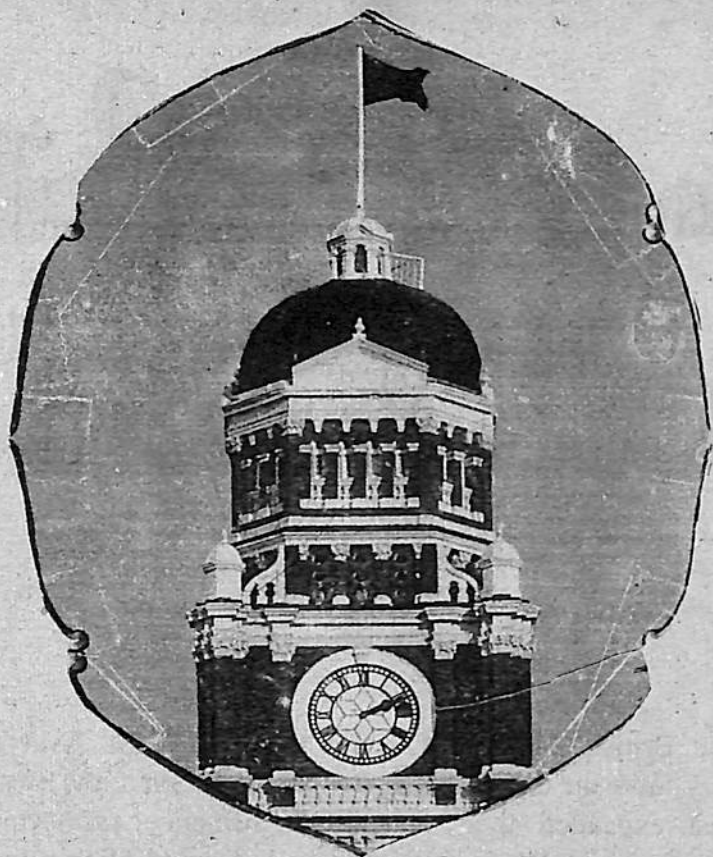
တရားရေးဂျာနယ်တွင် ကြော်ငြာထည့်သွင်းလိုသူများ အောက်ပါလိပ်စာသို့ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက် နိုင်ကြောင်း ဖိတ်ခေါ်ပါသည်။

ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး
ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာနခွဲ

ဌာနခွဲ (၉)

တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့

ဖုန်း-၂၈၃၆၈၁

JUDICIAL JOURNAL
ENGLISH SECTION

Myanmar and the British Common Law System

U Kan Kaung

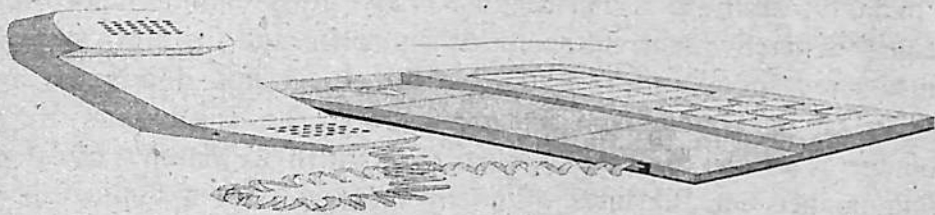
When the British Imperialist come to South East Asia they introduced statutory laws on the basis of British Common Law System. When the Imperialist expanded their sphere of influence to Myanmar, they extended the law originally promulgated in India and Hierarchy of Indian Courts were formed in Myanmar. After the annexation of Myanmar by the British Government, Civil Courts and Criminal Courts were formed and the Code of Criminal Procedure and the Code of Civil Procedure, the Indian Penal Code and all sorts of Civil Laws were introduced and extended throughout the country.

Myanmar, as in the time of British Colonial stage received from India both the Codes and the Judicial Interpretation and thus received the British Common Law some what second hand. Legislation for Myanmar was done in India for several decades, and by the time Legislative Powers passed to councils in Myanmar the import of the Codes and judicial principles from India was completed, and it was left to the highest courts in the country to harmonize as best as they could the imported laws and the indigenous laws and customs.

As India and Myanmar had been in the stage of British Colonial countries, derivation from common laws such as the Civil Procedure Code, Criminal Procedure Code, the Indian Penal Code, the Contract Act, the Law of Torts, the Negotiable Instruments Act, Maxims of Equity, the Contempts of Courts Act etc. were enacted.

Now, Let us go to the British Common Law System.

The British Common Law is the customary law of the British. It came into being in England largely as the result of the activity of the Royal Courts of Justice after the Norman conquest. It grew out of customs which, although originally of Local force and varying in the several districts of England, became united by the accient of a procedure being adopted whereby the judges of the Queen's Bench toured on "circuit" throughout the country administering justice and, incidentally, establishing a centralised view of the law.

Apart from English Law, its originator, the Common Law Family included all the laws of English - Speaking countries. Saving several exceptions, and apart from the English - Speaking countries themselves, the influence of the Common Law has been considerable in most, if not all, countries that have been or still are politically linked with England. These countries may certainly have retained, in certain areas, their own traditions and concepts, but in all cases the English influence on the manner in which Jurists think has nonetheless been great, principally

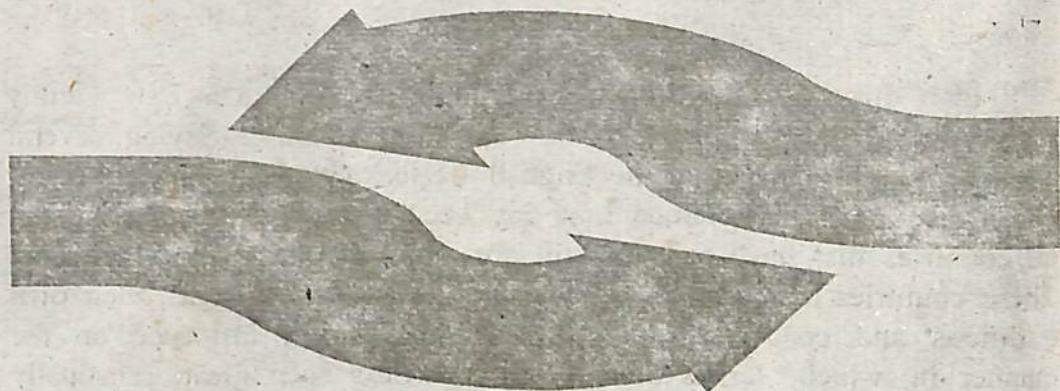
because the Judicial and Administrative Organization and the Laws of evidence and procedure, civil and criminal, have everywhere been established and set out along English lines.

The Law is judge-made, that is it is recorded in the decisions of the judges who found the law applicable to cases brought before them, and declared it in suitable terms. The decisions were followed by judges in later cases who improved upon the statements of the general law and distinguished particular cases from one another. The law still grows in this manner. *Although the principles remain unchanged,* yet their application may need to conform with the changed circumstances of the time. English Jurists think of their law as essentially a case-law. The rules of English Law are fundamentally, the rules to be found in the ratio decidendi of the decisions rendered by the English Superior Courts.

The British Common Law has no inherent force in India except as being the basis upon which the Indo-English system has been built.

The Common Law of India is the enacted-law which is applicable to India. Generally, it is not English Law. It is home made and has attained distinctive characteristics of its own and it may suitably be termed the "Indo-English" system of law. It is not dominated by the English Law and although many of the Indian enactments are based upon the principles of English Law, the British Common Law does not spring up between the lines of its own force.

U Kan Kaung

Kachin Traditions and Customary Laws 4

U Min Thu (Advocate)

Desertion and Elopement

If a man puts away his wife he forfeits all he paid for her as a bride, and in addition must pay the disgraced family a slave, a buffalo, a gong and a sword or a fixed sum of money. If a wife, without good cause deserts her husband and runs back to her parents, the latter must send her back to her husband. If she should run away a second time, the parents again expected to send her back, but if the wife leaves her husband and returns to her parents after this, the husband must fetch her himself or send for her. If the wife refuses to return to her husband and her parents keep her, "numphu" (price of the bride) must be paid back to the husband or a marriageable sister given in place of the runaway wife, who is thereafter free. But if the wife refuses to go back to her husband for some good and acknowledged reason, such as cruelty or neglect, there is no blame on the parents and they do not refund the "price".

In olden days elopement of unmarried people is very common, and comes under the general rules related to marriage custom; This is not a serious matter and is settled without much difficulty. Elopement with a married woman is regarded as adultery and is treated accordingly.

Inheritance

The "Duwa" ship is hereditary. All the sons of a chief are by right of birth Duwas, but the youngest son (uma) succeeds as chief of the tribe his father governed and the house and greater part of the personal property of his father becomes his. The older

sons receive a share each of all portable property, and can remain in the village or move away, as they like. In addition to the house and household furniture the youngest son is entitled to two shares of all moveable property which generally consists of cattle and slaves, the elder sons receive one share each. The same law of inheritance applies to commoners as well as to ruling families and "hpungdim" or youngest son of a commoner, inherit his father's property in the same manner and to the same extent that the "uma" or youngest son of a chief does.

If the husband dies leaving grown children, the widow may go and live with one of her sons or else she is taken over by one of her husband's brothers, who then becomes responsible for the family. Inheritance never goes to the female side of the family. All disputes in regard to inheritance are taken up and adjudicated by the village council.

General remarks

As a rule the decisions of the chief and his advisers are just and equitable. Bribery is next to impossible except in cases where a chief, pleader, or elder is all powerful ; but in the average community all are on an almost equal standing, and to bribe a whole council could not be done without detection. Moreover, the parties concerned need not abide by the verdict if they consider it unjust. They can always appeal to the public, and if they can secure a following they can force a reconsideration of the whole case. This is often done.

But in the last analysis the only recognized right is might. If the defendant and his party consider themselves strong enough to "fight it out", they will do so and it becomes a question of who can hold out the longest. Thus in the glorious days of old, which a Kachin, like most other people, regards as the golden age, there was often war to the knife and knife to the hilt.

As the law of might is the favourite law of the Kachin, who if he feels himself stronger than the party with whom he is at dispute and able to outdo him in a matter of reprisals, often resorts to brute force to settle a case in manner most agreeable or profitable to himself.

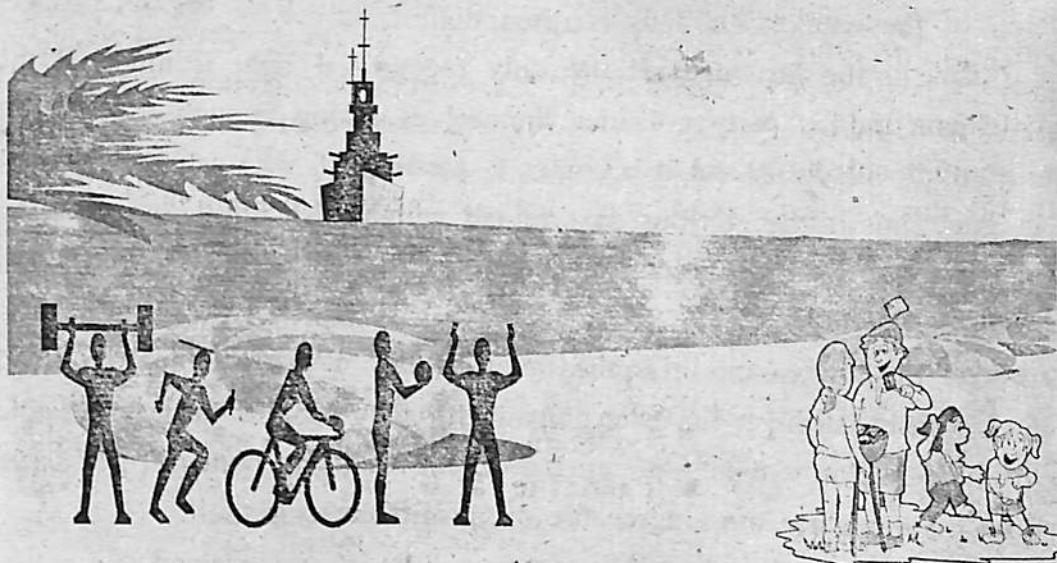
No case of importance is ever settled without a sacrifice. The contending parties eat and drink together, dip their swords in the blood, and take an oath that there is eternal peace between them. The losing side always pays for the feast, and there is a special bullock sacrificed by the winning side (padañg nga), to announce the joyous fact that have been victorious.

to be continued

U Min Thu (Advocate)

references

1. မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီဌာနချုပ်ထုတ်၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ၊ ကချင်။
2. Burma Gazetteer. By G.W Dawson I.C.S
3. Burma Gazetteer. By W.A. Hertz
4. The Kachins. Their customs & traditions. By Rev. O. Hanson. Bitt.D.

"APPLICATION OF CONCEPT OF "MENS REA" TO STATUTORY OFFENCES"

U AUNG THANTUN(Monywa)

What is Mens Rea : Man's nature is such that they rarely act without either intention or motive except in the heat of passion, anger, danger, fight or on a sudden irresistible impulse. Jurists, knowing fully well of man's "inclination", take into consideration this crucial factor of "intention" and "motive." when determining the question of guilt in criminal offences.

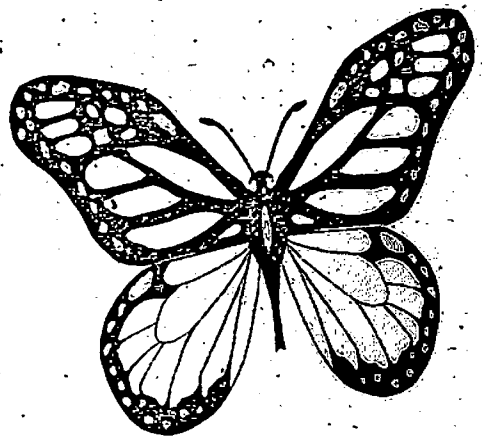
In this context, there arose the maxim of "mens rea," in the English Common Law, viz., "Actus non facit reum nisi mens sit rea," meaning, there must be a mind at fault before there can be a crime. In other words, the intent and the act must both concur to constitute a crime.

In the **Black's Law Dictionary**, Vol. II, p. 889, mens rea is defined as a guilty mind, a guilty or wrongful purpose; a criminal intent; guilty knowledge and wilfulness. It refers to the U.S. Ruling of C.C.A.N.J. 138 F.2d, 437, 438

In the **Oxford Law Dictionary**, p. 290, it is explained that it is a Latin maxim, meaning, a guilty mind. The prosecution must prove

that the defendant has that state of mind at the time of committing a crime in order to secure a conviction. **Mens rea** varies from crime to crime; it is either defined in the statute creating the crime or established by precedent. Common examples of **mens rea** are recklessness (for a few crimes), negligence and knowledge. Some crimes require no **mens rea** as are known as **crimes of strict liability**.

The **Common Law of England** is based, not upon well-defined principles, but more or less upon moral considerations of a particular wrongful act in question. It was quite appropriate to the social conditions of their period in history, when there were no positive legislative enactments or statutes. In other words, those were the days when the modern doctrine and practice of absolute and literal authority of the statutes were not quite firmly established. Therefore, the English Common Law followed the moral reprobation and approbation based upon subjective ethical standards forming the condition of criminal liability. This moral doctrine of criminal liability was found to be incongruous in the light of statutory definitions of any offence.

Crown Cases of England

The question of **Mens Rea** arose in two leading cases in England, the first being **Reg Vs. Prince**¹ where an accused person took person an unmarried girl under the age of 16 out of the possession and against the will of her father. It was proved that the prisoner did take the girl and that she was under 16, but his plea of defence was that he **bona fide** believed and had reasonable grounds for believing that the girl was over 16.

(1) The Law Reports, Crown Cases Reservedm, Vol. 2(1872-5),p 184

Fifteen judges participated in the decision (one judge dissenting), and came to the conclusion that though they recognized under certain circumstances, having regard to the words of the statute, the presence or absence of **mens rea** would have gone into, yet in view of the specific prohibition containing in the statute under consideration, the prisoner in taking away the girl in question out of the possession of her father ran the risk of liability, though he might honestly believe that the girl was over 16.

Brett, J who wrote the leading judgment in the concluding portion of his judgment observes:-

"Upon all the cases, I think it is proved that there can be no conviction for crimes in England in the absence of a criminal mind or **mens rea**."

Another famous case also cropped up in England, viz.,

The Queen vs Tolson² in which fourteen learned judges participated. The question was whether a woman could be convicted of a statutory offence of **bigamy** having married a second time believing in good faith and on the reasonable grounds that her first husband to be dead. The relevant enactment was "**Offences Against the Person Act, 1861.**"

In this case, the Court was divided 9 to 5 as to what the proper finding should be, especially with regard to the applicability of Common Law Maxim, "**Actus non facit reum, nisi mens sit rea**," to statutory offences, although the majority was of the view that the **bona fide** belief upon reasonable grounds, in the death of the accused's husband at the time of the second marriage afforded a good defence and that her conviction was wrong.

Sir Stephen, J.'s explanation given in this case is very illuminating. His explanation is this:-

" The principle involved appears to me, when fully considered, to amount to no more than this. The full definition of every crime contains expressly or by implication, a proposition to a state of mind. Therefore, if the mental element of any conduct alleged to be a crime is proved to have been absent in any given case, the crime so defined is not committed, or again, or if the crime is fully defined, nothing amounts to that crime which does not satisfy that definition.

Crimes are in the present day much more accurately defined by statute or otherwise than they formerly were. The mental element of most cases is marked by one of the words, "maliciously," "fraudulently," "negligently," or "Knowingly," but it is the general, I might, I think, say, the invariable practice of the legislature to leave unexpressed some of the mental elements of crime. In all cases whatever, competent age, sanity, and some degree of freedom from some kinds of coercion are ever introduced into any statute by which any particular crime is defined."

In another landmark decision, **Bank of New South Wales vs. Piper**,³ the Privy Council observed:

"It was strongly urged by the respondent's counsel that in order to constitute a crime, whether Common Law or Statutory, there must be **mens rea** on the part of the accused and that he may avoid conviction by showing that such means did not exist. That is a proposition which their Lordships do not desire to dispute but the question whether a particular intent is made an element of the statutory crime and when that is not the case, whether there was an absence of **mens rea** in the accused are questions entirely different and depend upon different considerations. In cases when the statute requires a motive to be proved. On the other hand, the absence of **mens rea** really consists in an honest and reasonable belief entertained by the accused of the existence of facts which, if true, would make the act charged against him innocent."

In this case, the Court held that true construction of the relevant section which had omitted the expression "with a view to defraud" found in the earlier part of the section, plaintiff had not contravened the statute in disposing his animal stock over which the bank had a lien.

Stephen, J. in his History of the Criminal Law, 1882, Vol. 2 p. 94/98 observed:-

"The maxim is sometimes said to be the fundamental maxim of whole criminal law..... It suggests the notion that there is some state of mind called a **mens rea** the absence of which, on any particular occasion deprives what would otherwise be a crime of its criminal character. This is untrue. There is no such state of mind as any one may convince

(3) 1897, Appeal Cases (The Law Reports), at pp. 383/389

himself by considering the definitions of dissimilar crimes The truth is that the maxim about **mens rea** is no more than that the definition of all or nearly all crimes contains not only an outward and visible element but a mental element varying according to the nature of different crimes.

Here, I would like to cite an interesting Supreme Court Ruling on the case of famous Burma Surgeon, well-known **Dr. Gordon Seagrave**⁴ who had been charged and convicted under section 4(1) of the High Treason

Act, for allegedly giving medicines and surgical instruments to insurgents **Naw Seng** and his followers.

In this case the High Court had confirmed the Special Tribunal's judgment and sentence against the accused. However, the Supreme Court held that inter alia that "It is a fundamental principle of law that a crime is not committed if the mind of the person doing the act is innocent."⁵ It was further held that the learned Judges in the High Court coming to the conclusion on the charge went on the presumption that "**a man intend the natural consequence of his act.**" But this inference cannot be drawn where an act is done by a person in subjection of the powers of others especially if that be a brutal enemy. The **guilty intent** cannot be presumed and must be proved. If circumstances showed that the act was done in subjection to the power of the enemy or is as consistent with an **innocent intent** as with the **criminal intent** or if there be a doubt in the matter, an appellant is entitled to be acquitted."

Apologos, I would like to point out to those who would like to read

(4) 1952 B.L.R (S.C) 44

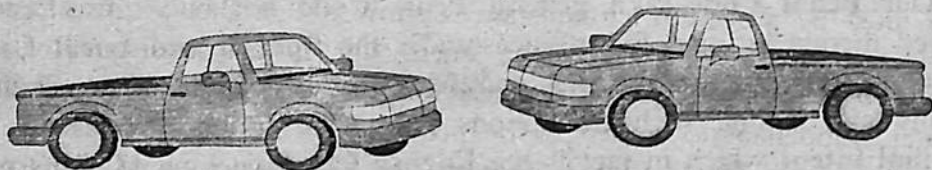
(5) A.I.R. 1952, Supreme Court, Rep 322

about Dr. Seagraves's poignant story, his missionary works and zeal meted out to Myanmar ethnic races like the Shans, Karens, Kachins, Lisus, Palaungs and Padaungs, etc., irrespective of race, religion or ideology for many years in a remote place like Namkham. His motto is quite memorable which resounds in the following words, "**To keep on struggling to rebuild what others have destroyed. That is the essence of happiness.**" He had undergone pains and miseries during World War II under the Japanese regime and British come-back. In spite of the throes of hardships and difficulties, he never failed to give succour and hope to those who were suffering. The story was written by his own daughter in the **Reader's Digest**- very poignant and touching account of human endeavour without self-interest.⁶

It would be apposite here to refer to **Russell On crimes**,⁷ which gave the gradual replacement of **mens rea** doctrine by statutes, accurately defining offences:-

"Ancient doubts as to the power of the legislature to abrogate the rules of the Common Law have long since been eliminated and modern doctrine of the absolute and literal authority of the statutes is firmly and beyond all question established in the Law of England. None the less, it is an undoubted rule that statutes should be construed so as to accord with the accentuated rules of the common Law rather than to conflict with them.

On this principle of construction, there is a presumption that in any statutory crime, the ordinary mental element, **mens rea** is an essential ingredient. A study of the cases in their historical order suggests that this presumption was originally very strong, so that nothing but express

(6) Reader's Digest, June, 1968

(7) Russell On Crimes, 10th Edition, p 39

words or a clear and necessary implication in the statute would be enough to displace it. In the 19th century, crimes were much more accurately defined by statute than they formerly were. Perhaps because of this, the Courts have been moving towards a more rigid acceptance of the exact word of the statute so that if the offence is there in prohibited silence as to any mental element will be interpreted *prima facie* as meaning that the mental attitude of the offender is irrelevant."

On the question of the concept of *Mens Rea*, we could not lose sight of the observations made by the eminent Judges of our former High Court, in *The Union of Burma vs. U Nyo*,⁸ presided over by the Chief Justice of the High Court U Chan Tun Aung, C.J. and San Maung, J. The then outstanding and celebrated legal luminaries Dr. Ba Han appeared for the Applicant and Dr. E Maung appeared for the Respondent. In this Reference Case, their Lordships observed:-

"It has not been accepted altogether that, aside the statutory definition given for a particular crime, such a thing exists as *mens rea* and that whenever this issue arises so far as statutory offences are concerned, its application has been entirely abrogated or otherwise modified. Since our Penal Code imports words such as voluntarily, dishonestly, intentionally, fraudulently or such like expressions which describe mental attitudes of the offender, it would be altogether an extraneous task to superimpose of such offences the English Common Law *Mens Rea*. We are to construe the penal enactments as they stand in determining guilt or otherwise of an accused person for any alleged infringement thereof and we will not be giving effect to statutory enactments if we were to superimpose or add the English Common Law ingredient, *mens rea*."

Our Penal Code is a general Penal Code not only for offences defined therein but also for offences under the Special and Local Laws. It contains a composite chapter codifying the exemptions from criminal liability and among such exemptions are to be found the absence of criminal intent which in fact is the English Common Law of *mens rea*.

See the Chapter IV under the heading "General Exceptions," and

sections 81,86,92 and 96 of the Penal Code. That such defences as absence of particular intent or **mens rea** or criminal intent. Mistake of fact and mistake of law are not only made available for the penal offence defined in the Penal Code but also for any offence under the Special or Local Law as made plain when section 6 of the Penal Code is read with section 40 thereof."

Their Lordships in this respect, made reference to the ruling,

The King vs Tustipada Mandal & Others.⁹ Their Lordships concluded that so far as the statutory offences are concerned, words of statute are given effect to as they stand without bringing in the extraneous **mens rea** doctrine for the purposes of determining the guilt of the offender and that if the definition does not include the requirement of a particular mental condition we must give effect to it as it stands holding the omission to be deliberate."

In the New Millennium of 21st Century, the number of new criminal offence are profusely increasing. Apart from normal and regular offences like murder, dacoity, robbery, rape, grievous hurt, kidnapping, abduction, theft, arson, high treason, sedition, etc, there are new additions like durg offences, durg trafficking, human trafficking, graft cases, bribery and corruption cases, hijacking, cross-border crimes, intellectual property (copyright, patent and trade marks) offences, scandals, money laundering, software piracy, computer hackling, offences concerning e-commerce, e-business, Internet, computer viruses, offences over cyber space and many others. Crimes are increasing in number with the development of new technologies and global business. To combat these crimes, we have to enact new Penal Laws and Statutes with strict liability without considering the concept of **mens rea**. All such crimes are no doubt committed with the guilty mind or criminal intent detrimental and disruptive to the whole fabric of human society.

(9) 59 Cr. L. J. (1951), p. 837

Juvenile - Courts

in

Myanmar

U Ba Han

Offences committed by the juveniles are bound to send up for trial only to the Juvenile Courts and not to any other courts. The Juvenile Courts are to be established in appropriate local areas and appoint Juvenile judges by the Supreme Court under section 40 of the Child Law 1993. The Child Law 1993 has been enacted by the State Law and Order Restoration Council (now the State Peace and Development Council) on 14 July 1993 as Law No 9/93. It is written in conformity with the right of the child recognized in the United Nations Convention on the Rights of the Child recognizing the importance of international co-operation for improving the living conditions of children in every country, in particular in the developing countries.

The aims of the Child Law are prescribed in section 3 as follows:-

- (a) to implement the rights of the child recognized in the United Nations Convention on the Rights of the Child:

- (b) to protect the rights of the child ;
- (c) to protect in order that children may enjoy fully their rights in accordance with law ;
- (d) to carry out measures for the best interests of the child depending upon the financial resources of the State ;
- (e) to enable custody and care of children in need of protection and care by the State or Voluntary Social workers or non-governmental organizations ;
- (f) to enable a separate trial of a juvenile offence and to carry out measures with the objective of reforming the character of the child who has committed an offence .

At present, the Supreme Court has established two separate Juvenile Courts one in Yangon and another in Mandalay . The Juvenile Court in Yangon has a jurisdiction to try juvenile offences committed in 20 townships in downtown areas . So also the Juvenile Court in Mandalay has a jurisdiction to try juvenile offences committed in 5 townships in downtown areas . In local areas where juvenile courts have not been established, township judges were conferred powers of juvenile judges by the Supreme Court under section 40 of the Child Law . Therefore, we can say that we have juvenile court in each and every township throughout the country.

Under Section 38 of the Child Law, a police officer or a person authorized to take cognizance shall send up the juvenile case for prosecution to the relevant court. In a case of joint commission of offence by a child and an adult, shall send the child for prosecution to the relevant juvenile court and the adult to the relevant court. They cannot be tried jointly in the same court. In sending up a child for prosecution,

supporting evidence in respect of his age shall be sent together.

The Juyenlie Court shall on receiving a juvenile case, first and foremost scrutinize the supporting evidence in respect of the age of the child. It shall determine whether the offender is a child or not from the birth certificate, citizenship scruting card, foreigner's registration certificate, true copy of an extract of school admission register, doctor's medical certificate or other valid supporting evidence contained in the proceedings. It shall have a jurisdiction only in respect of a child who has not attained the age of 16 years at the time of committing the offence. It shall place on record the decision that the offender is a child, before proceeding with the trial of a juvenile case. Notwithstanding that a child has attained the age of 16 years during the trial, continue to try the case, as if the accused were a child and pass a sentence in accordance with this law. It shall try juvenile offences punishable with death, transportation for life or imprisonment for a term exceeding 3 years, in the manner in which a warrant case is tried.

Under section 42 of the Child Law, the juvenile court shall try the case in a separate court or a separate building or if there is no separate court or building, in a building or room other than that in which the ordinary sittings of the court are held. No person other than the parents, guardians, staff of the court, Law officers, members of the People's Police Force on duty and not in uniform, persons directly concerned with the case and persons who have been granted permission by the juvenile court shall be present at the place of trial. It shall arrange to make available an interpreter, if necessary.

Under section 44 of the Child Law the juvenile court shall, before passing an order on a child who is found guilty, take into consideration the following and pass an order which is reformatory and which will be beneficial to the child:-

- (a) the age and character of the child;
- (b) the environmental circumstance of the child;
- (c) the cause of committing the offence;
- (d) the report submitted by the Probation Officer;
- (e) other circumstances which are required to be taken into consideration in the interests of the child.

Notwithstanding any thing contained in any existing Law, a death sentence, transportation for life or a sentence of whipping shall not be passed on any child. A child shall not ordinarily be sentenced to imprisonment. Only if the Juvenile Court is satisfied that the child has committed an offence which is

punishable with death or transportation for life under any existing law or that the child is of so unruly or depraved a character or absolutely uncontrollable, he shall be sentenced to imprisonment. But such sentence of imprisonment shall not exceed a term of 7 years.

The Juvenile Court may pass any of the following orders in respect of a child who should not be sentenced to imprisonment:-

- (a) if the offence committed is not serious and the character of the child is not yet perverted:-
 - (i) may release him after due admonition;
 - (ii) may impose a fine, if he has attained the age of 14 years and has an income. If he is a child who has no income, a fine may be imposed on parents or guardian;
- (b) whether the offence committed is serious or not, if the character of the child is not yet perverted and in order to deter further commission of offence, such child shall be entrusted to the custody of his parents or guardian on execution of a bond for good behavior according to the conditions of the bond for a period not exceeding 3 years;
- (c) may cause the child to submit to the supervision and management of the Probation officer during a period not

exceeding 3 years;

- (d) whether the offence is serious or not, if the child is of a perverted character or if the child is not yet perverted but has no parents or guardian or if the child has parents or guardian but cannot be admonished and is in no circumstances for custody and care, may commit such child to the custody of any training school for a minimum term of 2 years or till he attains the age of 18 years as a maximum term.

The Juvenile Court may in addition to the sentence of imprisonment also pass an order direction of the parents or guardian to pay compensation for injury, loss or damage caused to any person by the act of the child.

There shall be right of appeal or right of revision in accordance with the provisions of the Code of Criminal Procedure against the order of decision passed under this law by the Juvenile Court. If a sentence of imprisonment is passed on the child by the Juvenile Court, or Appellate Court or Court of Revision, a copy of the sentence shall be sent to the Ministry of Social Welfare.

U Ba Han

Security System

Mya Thein (Judicial)

1. In the laws of Myanmar, there is no specific enactment for real security but principles for that account are laid out in many places of commercial laws. Some existing laws which adopt the security system are follow: -

- (a) Contract Act.
- (b) Transfer of Property Act.
- (c) Transfer of Immovable Property Restriction Law.
- (d) Sale of Goods Act.
- (e) Specific Relief Act.
- (f) Banking Laws.

2. Securities are rights given to a creditor, in addition to his right of action against a debtor which the creditor can exercise if the debtor makes default in repayment of the debt. Securities may be either personal guarantees given by one or more third parties, or rights over property. Securities over property may be created by mortgage, pledge or lien.

3. The following kinds of real security interest are admitted in Myanmar laws.

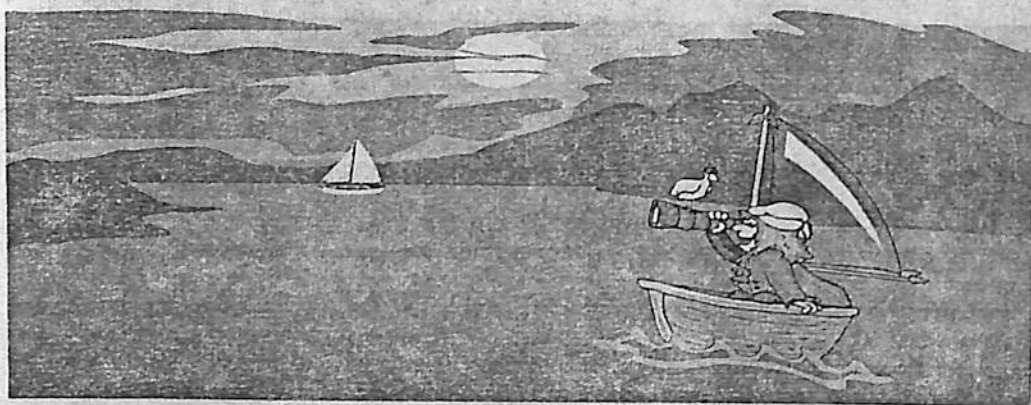
- (a) Real estate security.
- (b) Movable property security.
- (c) Credit security
- (d) Other security

System of real security may be established by the agreement of the parties or by the statutory requirement.

4. Mortgages and pledges

4-1 Mortgages

A mortgage is a transaction whereby, as security for a loan of money, the borrower transfers to lender an interest in some property of the borrower, real or personal, on the condition that the lender's interest in the property will be terminated on repayment of the loan. The person borrowing the money and giving the security is called the mortgagor, and the person lending the money and receiving the security is called the mortgagee.

4-1-A Mortgages of land

4-1-A-1 Legal Mortgage

By the Transfer of Property Act, a legal mortgage of land may be created in one of two ways:

By lease

Where the mortgagor owns freehold land he may grant the mortgagee a lease of the land for a specified number of years, with a proviso that the term shall cease when the money secured has been repaid.

By charge

Alternatively, the mortgagor may effect a charge by way of legal mortgage, by which he charges the land by deed with payment of the principal money and interest; the effect is precisely the same as a mortgage created for a term of years, but the document has the advantage of being shorter and simpler.

Even though the time agreed upon for repayment has expired, the mortgagor is allowed to redeem his property on payment of the principal money, interest, and costs. If a mortgagee enters into possession of the land, and retains possession for twelve years without acknowledging the title of the mortgagor, the equity of redemption is barred; similarly, if a mortgagor retains possession of the land for twelve years without paying interest or acknowledging title of the mortgagee, he becomes entitled to the land free from the mortgage (Limitation Act)

4-1-A-2 Equitable Mortgage

An equitable mortgage is an agreement or declaration in writing, not necessarily in the form of a deed, which demonstrates an intention to give a legal mortgage of the borrower's property as security

for the loan. A deposit of the title deeds relating to the property with the same intention also creates an equitable mortgage.

Equitable mortgages are more simply effected than legal mortgages; and possession of the title deeds, will prevent other mortgagees from obtaining priority. An equitable mortgagee's remedies are to sue for the amount of the debt or to apply to the court for the appointment of a receiver, a judicial sale, or foreclosure.

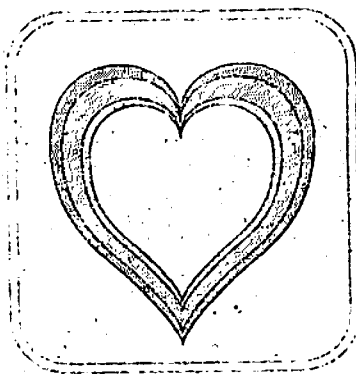

4-1-B Mortgages of Personal Property

Certain types of property, e.g., book debts and policies of life assurance, can be mortgaged by legal or equitable assignment to the mortgagee with a proviso for re-assignment on repayment of the loan. In other cases special rules apply. Thus, a legal mortgage of shares in a limited company may be effected by transferring the ownership of the shares to the mortgagee with a proviso for re-transfer on repayment; and an equitable mortgage by delivering the share certificate to the mortgagee with or without a blank instrument of transfer.

4-2 Pledges

A pledge is a bailment of goods as security for a loan. It involves an actual delivery by the pledgor of the article pledged, either to the pledgee or to a warehouse for him, in either case a receipt being given for the pledge.

Where actual delivery of possession is impossible, it may be given constructively, e.g., by the delivery of a key, under such circumstances that full control of the place where the goods are stored is given by the delivery of the key. The actual property in the goods pledged remains with pledgor, but a special property passes to the pledgee, in order that he may dispose of the goods if and when he becomes entitled to do so.

A pledgee impliedly undertakes to deliver back the property to the pledgor upon repayment of the sum advanced upon the property, and the pledgor impliedly warrants his own title to the property.

As in the case of other bailments, the pledgee is answerable for any negligence in respect of the goods pledged while they are in the possession; and he must not use the goods, unless to do so would be for the benefit of the goods.

Upon default in payment being made by the pledgor, the pledgee may sell the property at the stipulated time or after giving proper notice.

The distinction between a mortgage and a pledge is that, in the case of a mortgage, the legal ownership or an equivalent interest is transferred to the person lending the money, possession remaining with the borrower, whereas, in the case of a pledge, the legal ownership remains with the borrower, possession being transferred to the person lending the money.

5. EFFECT OF SECURITY

5 Liens

5-1-A. Possessory Liens

A possessory lien is the right of a person in possession of goods which belong to another to retain the goods not only until his pecuniary demands against that others are satisfied Possessory liens are either general or particular.

5-1-B General Lein

A general lein is the right which arises by custom in particular trades or professions or by contract, to regain goods not only until any sum due in respect of them is paid, but also until payment of any other sum which may be owing by the person in possession.

By custom a solicitor has a general lien over all the papers of his client, except his will; a factor over the goods of his principal and other classes of person who have a general lien are

bankers, stockbrokers, insurance brokers and wharfingers. A banker has no lien over documents deposited with him for safe custody only, as he is not regarded as having legal possession of them.

5-1-C Particular Lein

A particular lein is the right to retain goods until payment of any sum due to the possessor by the owner in respect of those goods.

A particular lein arises in favour of a person who has by contract bestowed labour skill or expense in improving or repairing goods, though not for merely maintaining a chattel, e.g. for feeding a horse or servicing a motor car.

5-1-D Equitable Lien

An equitable lien is a right conferred by equity upon a person to have certain property applied in a particular manner. It differs from a possessory lien in that it exists irrespective of possession and confers on the holder the right to a judicial sale. The partnership lien is one example; others are the lien of a vendor of land for unpaid purchase money, and the lien of a purchase for prematurely paid purchase money, such as a deposit paid by him on the signing of contract of purchase.

5-2 Enforcement of Lien

A lien confers only a passive right of detention until a debt is paid. No claim may be made for storage or keep, and there is no right of sale unless this arises by trade usage, or is expressly provided for by the agreement or statute, e.g. under the Sale of Goods

Act, Where there is no right of sale, an application may be made to the court for an order for sale.

A lien is discharged by payment of the debt, or balance of account, as the case may be; or by giving credit for the amount due; or by lawfully losing possession of the property; or by acceptance of security, if the intention is to discharge the lien.

5-2-A Right of Bailee to Dispose of Goods

In the absence of a statutory or other legal power, or a term in contract a bailee is not justified in selling or otherwise disposing of chattels bailed with him, and if he does so he will be liable to the bailor for the tort of conversion. The bailee who has accepted goods in the course of his business for repair or other treatment is given a statutory right in certain circumstances to sell those goods if the bailor fails to collect them. At the time of acceptance of the goods there must be a notice conspicuously displayed at the bailee's business premises that acceptance is subject to sale in certain circumstances.

6. Regarding the property to be deposited for the security, there are some restriction on the property. Property of a farmer applied for productive force in agriculture are not liable to civil action. The real properties are restricted not to transfer to foreigners.

The Transfer of Immovable property Restriction Law restricts the right of foreigners to take interests in immovable property in Myanmar. Section 3 of the Law prohibits the transfer of immovable property from citizens to foreigners and vice versa. It provides: "No person shall transfer any immovable property by way of sales, purchase, gifts, acceptance of a gift, mortgage, acceptance of a mortgage, exchange or transfer

and acceptance of transfer by any other means to a foreigner or a company owned by foreigner" .And under Section 5 of the Law no person may lease real estate to or from a foreigner or foreign company for more than one year at a time. Section 14 of the Act states that exemptions from the provisions of the law may be granted to foreign diplomatic organizations, UN organizations or any other organization or person, at the government's discretion. Section 15 provides that the provisions of this Law shall not apply companies or organizations which have been formed under agreement with a State Agency for common interest with the state.

7. Every person who is not declared to be insolvent by the court has the right to make commercial transactions.

A debtor commits an act of insolvency in each of the following cases, namely:-

- (a) if, he makes a transfer of all his property to a third person for the benefit of his creditors generally;
- (b) if, he makes a transfer of his property, with intent to defeat or delay his creditors;
- (c) if, he makes any transfer of his property, which would, under this or any other enactment be void as a fraudulent preference if he were adjudged an insolvent;
- (d) if, with intent to defeat or delay his creditors,-
 - (i) he departs or remains out of the Union of Myanmar,
 - (ii) he departs from his dwelling-house or usual place of business or otherwise absents himself,
 - (iii) he secludes himself so as to deprive his creditors of the means of communication with him;

- (iv) if any of his property has been sold in execution of the decree of any Court for the payment of money;
- (v) if he petitions to be adjudged an insolvent under the provisions of the Act;
- (vi) if he petitions notice to any of his creditors that he has suspended, or that he is about to suspend, payment of his debts; or
- (vii) if he is imprisoned in execution of the decree of any Court for the payment of money;

Notice of an order of adjudication, stating the name, address and description of the insolvent, and the Court by which the adjudication is made, shall be published in the gazette and in such other manner as may be prescribed.

8. Order of Priority

The order of priority among security interests is not clearly provided in the laws. If there is no specific legal provision, the case shall be decided according to justice, equity and good conscience. (BLA S 13 (3)). Except in small causes case, the parties hardly make private execution for security interest. They used to apply to the court for a decree and judicial execution. The sale proceeds are normally paid as follow _

- (a) Charges of sale.
- (b) Labour charges for maintenance
- (c) Tax due to State.
- (d) Sufficient portion to the decree holder.
- (e) The remaining portion for the judgment-debtor.

9. Although, the grantor agreed to alienate the property deposited for security if he fails to perform the contract, personal execution for security interest is hardly done by the grantee. The aggrieved party used to file a suit in the court of law for the decree and judicial execution. The aggrieved party has the rights to claim following relieves -

- (a) for taking possession of certain property and delivering it to a claimant;
- (b) for ordering a party to do the very act which he is under an obligation to do;
- (c) for determining and declaring the rights of parties otherwise than by an award of compensation; or
- (d) for appointing a receiver.

The court may order execution of the decree.

- (a) by delivery of any property specifically decreed;
- (b) by attachment and sale.
- (c) by arrest and detention in prison
- (d) by appointing receiver or
- (e) in such other manner as the nature of the relief granted may require. (C. P. C S . 51)

တရားစီရင်ရေးဆောင်ပွဲ

ဥပဒေနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။

မှန်မှန်နှင့် မြန်မြန် စီရင်ပါ။

လုပ်ထုံးညီညီ ဆောင်ရွက်ပါ။

လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ ကင်းရှင်းပါ။

ဖြောင့်မတ် တည်ကြည်မှုဖြင့်
တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပါ။